דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם "לדבר"

ג', כ"ה בחשון תשל"ד, 20 בנובמבר 1973 • גליון 14837 • השנה הארבעים ותשע

היום 12 עמודים • המחיר 65 אגורות

היום ב"דבר"

• הסברה באין מדיניות / נחום ברנע
• אמון איננו תחליף להדדיות / חגי אשד
• התפטרות בן־אהרן ולאחריה / יוסי ביילין
• ערכם של החסכונות הקטנים / יעקב ארנון
• כשלונה של אירופה / ג'וזף קראפט
• האויב הנוראי והאויב הטיפש / שמשון עופר
• ניידות עובדים בשעת חירום / יהודית נחמן
• דו־קיום מבוסס על אי־אמון / דב אפל
• תחבורה כמו הולנד / טדי פריוס

מזג האוויר

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים 10—19, תל־אביב 13—22, חיפה 14—23, עפולה 10—23, באר־שבע —24, אילת 14—27, מצפה־שלמה 18—27, שומרון 11—20, עזה 12—24, יריחו 12—27. נהריה 12—24, לוד 10—24, בארות 12—20.
הלחות תרד בהרים ובפנים הארץ.

סימקה 1100
המכונית הבטוחה למשפחה
CHRYSLER INTERNATIONAL
תל־אביב: דרך פתח־תקוה 24, טלפון: 34115

:פרדת הכוחות ומועד ועידת
:שלום תידון מחר
:פגישת אבן עם קיסינג'ר

צרים נגד דחייה בשיחות עד לאחר הבחירות לכנסת

מאת נחום ברנע
סופר "דבר" בארה"ב

ושינגטון. (מיוחד ל"ד... — שר החוץ אבא אבן ... מחר עם שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר. ...ידים בשגרירות ישראל ב...נגטון אמרו אתמול, כי ה...ה אינה משמשת שלב חדש ...ים בין ישראל לארה"ב, אלא ..."טבעית" בעקבות שובו של ...גיר ממסע במזרח התיכון ...רח הרחוק.
...זה שרי החוץ תיסוב, כנר... על הסידורים לפתיחת ועידת ...ום ועל הסדר־בינים בחזית ...יית, שהשיחות על תנאיו נפ... השבוע בין קצינים ישראלים ...ים בשטח.
... עשוי לבקש הבהרות ל...ות על הצעות למתן ערובות ...קאיות לבטחון ישראל, אם ... במסגרת תנאי חוזה הש... בן עשויים שרי החוץ להח... דברים לגבי מועד הוועידה ... השיחות. קיסינג'ר אמר לפ... שבוע בפקין, כי הוא מצפה ...ום הוועידה "תוך מספר שבו..., אך פקידים ב"סטייט דפרט..." אמרו, אתר כך כי אינם ...ים שיושגו סיכומים משמעו...ים בין ישראל לערבים לפני ...ירות לכנסת.
...ה"ב, אומרים פקידים מקו... לקיסינג'ר, הצליחה בהחלשת ...את כלל האפשר בתוך אמר ... שנעבר ימנע התלקחות מחו... יבטיח תוצאות ריסיד אולי ... האמברגו של הנפט. ישראל ...ית, כנראה, מהלכים אינ...יותר. שיזקו את יציבות ה... עד לפני הבחירות. הממש... בכל מקום ימנע־במפגן ... כוונות הערבים.
...גישה עם קיסינג'ר תסיים את ...רך של אבן בארה"ב, שהוקדש ...ור לאיסוף כספים למגבית ...ולהופעות בפני יהודים. פגי... הקודמת של אבן עם קיסינג'ר בוואשינגטון התקיימה גם היא בסיומו של אבן לישראל ... הפסקת האש.

מאת חגי אשד
סופר "דבר"

רק לאחר הפגישה הנועדת להיערך מחר בוואשינגטון בין שר החוץ אבא אבן ושגריר ישראל בוואשינגטון, שמחה דיניץ לבין שר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר ועוזרו ג'וזף סיסקו אפשר יהיה לדעת מתי יוכלו להתנהל השיחות הממשיות על הפרדת הכוחות הישראלים והמצרים, לפי הסכם הפסקת־האש.

נראה, כי האמריקאים מצידם שוקלים גם את האפשרות שהשיחות אלה יתנהלו במסגרת ועידת השלום העומדת להיפתח בשבוע השני של דצמבר בג'נבה ומכל מקום שפתיחת הוועידה לא תידחה אם לא תהיה לפני כן התקדמות בשיחות על הפרדת הכוחות.

נראה, לעומת זאת, כי המצרים שוללים דחייה בשיחות על הפרדת הכוחות ומשמיעים בפומבי ובמגעים עם האמריקאים איומים ב־

חידוש האש אם לא תסכים ישראל לנסיגת כוחותיה בחזית זו או אחרת, עוד לפני ועידת השלום. מלבד האיומים הברורים בחידוש האש מייחסים האמריקאים משקל לוועידת הפיסגה הערבית העומדת להתכנס ב־26 לחודש זה באלג'יר. בוועידה זו ייתקל הנשיא סאדאת בהתנגדות מצד כמה מדינות ערביות להליכתו לוועידת השלום המוצעת, אם כי ההערכה היא שדווקא סאדאת הוא המעוניין בקיומה של הוועידה ובזירוז כינוסה עד פתיחתה בתקוות שיופעל אז על ישראל לחץ כאמריקאי מצד ארה"ב להסכים לנסיגה ניכרת.

מכלול נושאים זה יידון, כנראה, בפגישה בוואשינגטון וכן תעלה על הפרק, בלי ספק, השאלה של הסרת ההסגר הימי בבאב אל־מנדב.

נוכח האיומים המצריים מאתמול עצרה שוב מתיחות מסויימת בחזית הדרום והוגברה הכוננות. פעילות הקצינים אתמול נועדה לטיפול בנושאים קודמים של חילופי שבויים והסידורים הכרו־

(המשך בעמוד 2, טור 1)

קאהיר. (י. פ. א. פ. ועי"ר). מצרים דחתה אתמול הצעה ישראלית לעכב את כינוסה של ועידת שלום ערבית־ישראלית לראשית 1974 בגלל הבחירות בישראל.

דובר ממשלת מצרים, אחמד אניס, אמר במסיבת עתונאים בקאהיר, כי החלטת מועצת הבטחון קובעת, שיש לכנס מיד ועידת שלום. "זה מה שמעניין אותנו" — אמר הדובר.

בכך הגיב הדובר על הידיעות בדבר הצעה ישראלית לדחות את ועידת השלום עד לאחר הבחירות לכנסת בישראל העומדות להתקיים ב־31 בדצמבר.

כתב "ניוזוויק" ארנו דה בורשגרייב מסר אתמול מקאהיר, כי אלוף יריב אמר בתום הפגישה החמישית עם גנראל גמסי: "ניתוק מגע בין הכוחות יהיה קשה מאוד מאוד". כתב י. פ. מקאהיר מוסיף, כי בעת הפגישה בין שני הקצינים נשמע "בום" על־קולי שנוצר על ידי מטוסים ישראלים מעל למקום המפגש.

דובר הצבא המצרי גנראל מוחי־תאר מסר אתמול לעתונאים בקאהיר, כי אין לו כל ידיעה על תוצאות הפגישה שנערכה בק"מ ה־101. עם זאת נמסר, כי גנראל גמסי ואלוף יריב הסכימו ביניהם לקיים את פגישתם הפורמאלית הקרובה ביום ה' לפני הצהרים בהשתתפות גנראל סילאסוואו, שלא נכח אתמול בפגישה בגלל אופיה הלא רשמי.

דובר כוח החרום של או"ם מסר אתמול בקאהיר, כי הושלם פינוי האזרחים הפצועים מן העיר סואץ. בסך הכל פונו 1282 פצועים.

סדרי־פינוי גופות — בפגישה בק"מ ה־101

מאת סופרו הצבאי של "דבר"

סדרי פינוי גופות חללים נדונו אתמול בפגישה בלתי־פורמאלית בין אלוף יריב לבין גנראל גמסי המצרי, שהתקיימה בק"מ ה־101 בכביש סואץ—קאהיר.

בהודעת דובר צה"ל נאמר, כי בפגישה נדונו סדרי חילופי השבויים ופרטים טכניים הקשורים באספקה לארמיה השלישית ולעיר סואץ. בפגישה השתתף גם אלוף ש. אייל וכן הגנראל המצרי שריף.

כהרתיים עומדת להיערך פגישה נוספת בין נציגי צה"ל והצבא המצרי, בנוכחות מפקד כוח החירום של או"ם.

36 קצינים סובייטיים — לכוח או"ם במזה"ת

מרכז או"ם. (עי"ר וי.פ.). — מזכיר או"ם קורט ואלדהיים ביקש לכלול 36 קצינים סובייטיים בארגון משקיפי או"ם במזרח התיכון. זו הפעם הראשונה בתולדות הארגון שקצינים סובייטיים נוטלים חלק בארגון המשקיפים.

דובר או"ם שגילה זאת אתמול מסר, כי ואלדהיים נתן הוראות למפקד כוח החירום של או"ם, גנראל סילאסוואו, להוסיף 28 קצינים אמריקאיים ל־80 הקצינים המשרתים כבר בכוח זה. צרפת מיוצגת בכוח זה על ידי שני קצינים בלבד.

פרשן "יונייטד פרס" בלונדון קארל תאלר מוסר, כי מקווים ל... המזרח התיכון ...כי יהיה צורך בכוח בינלאומי של לפחות 15,000 איש כדי לפקח בצורה נאותה על הסדר שלום במזרח התיכון. אחזקת כוח כזה תעלה כ־120 מיליון דולר לשנה ... לצייד כל כוח זה, שיהיה זקוק לנשק, אמצעי תובלה ובכלל זה כמוקים וכן למערכת הקשורת ...

חוקרים רצח מומחה אמריקאי במצרים

קאהיר, (א.פ.). — משטרת קאהיר פתחה בחקירת נסיבות מותו של מומחה אמריקאי לתולדות מצרים העתיקה, שנמצא בדירתו ללא רוח חיים ביום ד' שעבר.

המומחה האמריקאי, ד"ר אדוארד טרס בן ה־37, נרצח בדקירות סכין בגרונו, חזהו ובטנו.

דרום־אפריקה פירסמה אתמול תקנות הדוכות ל"אפרטהייד" בין ספורטאים לא לבנים. לפיהן לא יוכלו כושים להתחרות עם או נגד כושים, אלא באיזור מיוחד.

אספקת מים סדירה לחיילינו שמעבר לתעלה

מאת דוד מושיוב, סופר "דבר"

בימים אלה נשלמים ההולכים לסידורי הקבע לאספקת מים לחיילי צה"ל שנמצאים בגדה המערבית של תעלת סואץ. עם סיום עבודות אלה ע"י חברת "מקורות" יקבלו כל יחידות צה"ל הנמצאות באזורים שונים ממערב לתעלה מים טובים לשתיה ולרחצה ... יבוטלו הסידורים הארעיים לאספקת מים לכוחות צה"ל המצבים ... בכל מקום ... בתנות הערבים.

בסידורי הקבע לאספקת מים למחנות צה"ל החל ימים ספורים לאחר הצליחה והתבססות כוחות צה"ל בגדה המערבית.

בינתיים פירסם חיל הרפואה הוראה האוסרת על חיילי צה"ל לשתות או להשתמש במי תעלות ההשקייה העוברות במצרים, לאחר שנמצא כי התעלות אינם נקיים והשתייה מהם עלולה לגרום למחלות זהומיות.

קריות אש ממערב לתעלה

מאת סופרו הצבאי של "דבר"

...חיילים מצריים ניכו את... אחר־הצהרים להשתלט ... בנין בשטח שלא היה ...שותם קודם לכן ... דרומית... דבית לאיסמאעיליה, ב...ה המערבית של תעלת... צה"ל פתח באש מנשק קל ...ר המצרים, שהשיבו אש. כן ... המצרים לעבר סיור של צה"ל ... באיזור זה.

ממערב לסואץ היו אתמול לפני הצהרים חילופי אש מנשק קל, לאחר שהמצרים ירו כמה צרורות. באיזור זה סיכל כוח צה"ל נסיון מצרי לקדם את עמדותיו מערבה, לאחר שהכוח הישראלי פתח באש. נסוגו המצרים.

בשעה 3.30 אחר הצהרים צלפו חיילים של הארמיה ה־3 המצרית לעבר חיילי צה"ל בק"מ ה־141 באיזור העיר סואץ. חיילי צה"ל השיבו אש.

גם בחזית הסורית

כן היו אתמול שתי תקריות בחזית הסורית. בשעות הבוקר התקדמו כמה חיילים סוריים לעבר המוצבים של צה"ל בצפונית למוצב ביר־ג'אן. לאחר שכוחות צה"ל ירו אש מנשק קל, נמלטו הסורים. סמוך לשעה 5 אחר הצהרים נפלו כמה פגזים, שנורו על ידי הסורים, ממערב לכפר שמס. לא הושבה אש.

אסד: "מוכן להמשיך במאבק"

דמשק. (עי"ר וע"ן). — נשיא סוריה חאפז אל־אסד, הכריז אמש, כי ארצו מוכנה להמשיך במאבק כדי להגשים את המטרות הערביות, אם כי היא דבקה בהחלטות או"ם.

בבירות נמסר אתמול, כי העתון הלבנוני "אל בירק", פירסם ידיעה לפיה הודיעה סוריה, כי המתנדבים הפלסטינאים המוחזקים בישראל, ייחשבו כשבויי מלחמה ויכללו בחילופי השבויים.

שליט לוב, קולונל קדאפי יבקר בקרוב בפאריס ויפגש עם הנשיא פומפידו — מסר מקור דיפלומטי בפאריס.

נשיא לבנון, סולימאן פראנג'יה, נועד אתמול עם שגריר בריטניה ... סוברים, כי הנשיאים דנו במצב במזרח התיכון.

...ר החקלאות של ארה"ב:
...א נפיק כל תועלת
...הפסקת החיטה לערבים

ואשינגטון, (י. פ.). — ... החקלאות האמריקאי, ... בוטס, אמר אתמול, כי ...ה"ב לא תפיק כל תועלת ... תפסיק את מכירת ה...ה למדינות ערב, עתג... על כירובן לכבוד לה ... מסיבת עתונאים שנערכה אתמול בואשינגטון אמר בוטס: "הרעיון על הפסקת מכירת החיטה הועלה בחוגים רבים, אולם אם ננקוט בפעולה זו, יביא הדבר רק להחרפת המצב ויקשה עוד יותר על הכנ"ם לשים קץ ל...נפט. לא יהיה בכך להזין כל כמעט".

השר האמריקאי הוסיף, כי אם תפסיק ארה"ב את אספקת הדגנים למדינות ערב, תוכל ברה"מ לספק בנקל את צרכיהם של הערבים.

האגודה למען החייל בישראל

מרחב צפון — סניף חיפה

תודתנו והוקרתנו

לאמנים ולתורמי היצירות האמנותיות מחיפה, עין הוד, צפת, והקיבוצים אשר תרמו יצירותיהם לתערוכה ומכירה פומבית שהתקיימה במלון "דן כרמל" במוצאי שבת 3.11.73
לאמנים — רבקה מיכאלי וחיים טופול — שסייעו בהצלחת המכירה הפומבית.
למתנדבות, חברות "ויצו" חיפה שסייעו באיסוף היצירות, ארגון האירוע ולכל יתר המתנדבים על עזרתם ועבודתם המסורה להצלחת התערוכה.
למשפחת יקותיאל פדרמן שהעמידה לרשותנו את מלון "דן כרמל", למנהל המלון ולצוות עובדיו.

כמו כן לציבור רוכשי היצירות שתרמו בידו נדיבה להצלחת אירוע זה. כולם תרמו ועבדו ללא כל תמורה וכל ההכנסות קודש לידי למען החייל. המשך למכירת היצירות, תתקיים בקרוב בתיאטרון הפירוני בחיפה.

פרסים יבואו.

בציפיה, בהתרגשות ובפרחים·

162 שבויים ישראליים הוחזרו עד עתה

שתי קבוצות של שבויים ישראליים הגיעו אתמול לנמל־התעופה לוד במטוסי הצלב־האדום לישראל. הקבוצה הראשונה הגיעה ב־2 לפנות בוקר וכה 33 שבויים והקבוצה השניה הגיעה ב־12.40 בצהריים וכה 20 שבויים.

קבוצה שניה

"עד 20 שבויים ישראליים הוחזרו אתמול בשעות הצהריים ...מטוס הצלב האדום ממצרים. ...הפעם היתה קבלת־הפנים פומ...לית פחות ולרבה יותר ספונטנית. את פני החיילים קיבלה הפעם רעיית הנשיא נינה קציר. היא נכנסה למטוס עוד לפני רדת החיילים וברכה אותם לשלום. גם הרב הראשי לצה"ל תת־אלוף גורן ... היה במקום וקיבל את החוזרים בלחיצת ידיים חמה. כמה מהחוזרים היו כמו בהלם מרוב התרגשות. הם ירדו במדרגות בצעדים תוהות אנה ואנה, כמו שאינם מצליחים לקבל את הרעיון כי "הכל עבר". על פני כולם ניכר מה רב היה הסבל שעבר עליהם.

כמו השבויים האחרים הועברו גם אלה באוטובוס למחנה צבאי קרוב. שם נערכה להם קבלת־פנים. כעבור כמה שעות היו כולם בחיק משפחותיהם.

בריקוד הורה סרפר על המס־

לול בנמל התעופה לוד הגעג לפנות בוקר 33 שבויים ישראלים את שובם הביתה.

החיילים החוזרים — קבוצת השבויים הרביעית במספר — נחתה בלוד בשעה 2 לפנות בוקר, לאחר שכל הערב ציפו לבואה. בהיותה קבוצה נוספת על זו שבאה בו ביום. ביום א' בצהריים, את פני החוזרים קיבלו שר הבטחון משה דיין וקציני צה"ל בכירים. חברי משלחת ... יזומי המפעל "תנו לישראל לחיות", שציפו במסלול עד הגעת לבוא הקבוצה, כבר לא היו במקום — הם התייאשו והלכו לבלות.

עם נחיתת מטוס הצלב האדום קפצו כמה חיילים על הכבש כשהם נושאים חבילות גדולות של מגלי־רות תמים, וחילקום לשבויי המלחמה המשתחררים.

אפילו של השעה הקטנית של הלילה שררה מסביב, מיד האור המבעל הקטן — ככלל חיילים, קצינות היו נושאות זרי־פרחים וקבוצה גדולה של חיילים בבסיס סמוך — באור של ...פקודים. מש החלו ראשוני החוזרים לרדת במדרגות פתחה להקת זמר שבאה לקבל את פניהם בשירת "הבאנו שלום עליכם".

בסך הכל הוחזרו עד כה 162 שבויים ישראליים לבתיהם ותמורתם הוחזרו 3,038 מתוך 8000 המצרים שנלקחו בשבי ע"י כו־

(המשך בעמוד 2 טור 2)

השבויים שהגיעו אתמול

אלה שמות 33 החיילים השבויים שהוחזרו אתמול בשעה 2 לפנות־בוקר:

אברהם יהודה, אלישר ...בה, אלקרס אליהו, אריה אבנר, בישון דוד, בניבין עברם, גרון דניאל, דוריס דוד, הברי רחמים, הס יואב, ורבין בתם, זבריה כלוב, זמיר ...עדה, תג'אמי נסים, ישראל יצחק, כהן מיכאל, כהן סלומון, כהן ציון, כוהלאני יגאל, כרסנתי אלי, לוי יוסף (רפאל), ליבנבר... יורן, מזרחי בנימה, בר... אהרן ארבעה, מלכר ראובן, מכון היים, אבטוש יחזקאל, מנאר בנימין, עשיה משה, פדהצור נפתלי, פלורסהיים אריה, קציר דב, שמש ברוך.

ואלה שמות 20 החיילים, ש־הוחזרו אתמול בשעה 12.40 בצהריים מהכלא המצרי:

אוריאל ראובן, גבריאל עדברית, דוארס ראובן, ויינטראוב דלבן, ורצבורגר משה, ...פה מיכאל, וייבמן זקי, כהן שמואל, כשר דוד, כרגלית נהן, נסים גבריאל, ...בוק פנחס, ... דוד, שדי אברהם, ...לים יורם, פרץ סי...בה, קרן צפה, קרישי יגאל, רום דניאל, קרמי יגאל.

ארה"ב מוכנה לחדש שיחות על נשק לסעודיה

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל"דבר"). — על רקע ידיעות על התקרבות ניכרת בין ערב הסעודית וארה"ב, אמר אתמול דובר משרד החוץ האמריקאי, כי ארה"ב נכונה להמשיך בשיחות על מכירת נשק לסעודיה על אף החרם הסעודי על שיווק נפט לארה"ב.

עם זאת אמר הדובר תצטרך ארה"ב לשוב ולבחון את הבקשה על כל צדדיה בתקופה הקרובה.

הדיונים על מכירה כמויות גדולות של מטוסים וציוד צבאי לסעודיה נמצאים בשלבים שונים ומתעכבים בעיקר בגלל הסעודים.

אתמול יצא הסנאטור הרפובליקני אי גיבס בקלוד למזרח, סעודיה, לבנון, ירדן ומצרים כדי לבדוק אפשרות להפסקת האמברגו. בקלוד הוא חבר ועדת החוץ של הסינט. בבואו אמר: "... מה צריכה להיות מדיניותנו כלפי הערבים ובתוך ... הערבים לפעול".

מגעים בין ברה"מ לסעודיה — לכינון יחסים

ביירות. (ויספ"ע וצ"ן). — סעודיה וברה"מ מקיימות מגעים חשאיים שתכליתם לכונן קשרים דיפלומטיים בין שתי המדינות — מסר אתמול "אל־נהאר" הביירותי.

לדברי העתון, נענה המלך פייסל ל"פרוזנה" לבקר במוסקה.

פרשנים ערבים בביירות קיבלו את הידיעה בהסתייגות. מכח איבתו רבת השנים של המלך פייסל לברה"מ והתנגדותו להשפעה כמ־ ביסית במזרח התיכון. הפרשנים מציינים, כי איבה זו מבוססת בחלקה הגדול על דחיית הקרבנות האתאיסטית של הקומוניזם כנגד המלך פייסל, הנחשב למנהיג הרוחני העיקרי של העולם המוסלמי.

ברה"מ היתה המדינה הראשונה בעולם שהכירה בממלכה הסעודית ב־1926. אולם סעודיה מעולם לא כוננה קשרים דיפלומטיים עם מדינה קומוניסטית כלשהי.

המלך פייסל הביע תכופות, כי הציונות והקומוניזם הם האויבים העיקריים של הערבים והמוסלמים.

קזאפי ממשיך בשיחות עם טיטו

בלגראד. (ויספ"ע, וע"ר). — שליט לוב, מועמר קזאפי, העמיק אתמול בשיחותיו עם הנשיא טיטו על המצב במזרח התיכון — מסרו מקורות בבלגראד.

לאחר סיבוב השיחות הראשון ביום א' בצהרים, אמר קזאפי, כי הסכסוך הישראלי—ערבי בפתיח יוולד. בהתייחסו למסע השלום האחרון של שר החוץ האמריקאי, הנרי קיסינג'ר, אמר קזאפי: "מיניסטר חוץ אחד אינו יכול לפתור את כל הבעיה".

ביום ד' שעבר. שלח קזאפי שדר לנשיא סאדאת, בו מתח עליו ביקורת על שהסכים לתכנית השלום של קיסינג'ר.

הכנסת תדון מחר בהצעת הליכוד לתיקון חוק הבחירות

כדי לאפשר המשך שירותו של אלוף א. שרון מבלי להתפטר מהרשימה

מאת סופר "דבר" בכנסת

יו"ר הכנסת קבע את ישיבת הכנסת לדיון בהצעת הליכוד למחר, יום ד' ב־11 לפנה"צ. על־פי התקנון יידון הצעת הליכוד כהצעה דחופה לסדר היום ואם תאושר, יוחל בהליכים להעברת החוק בדיון טרומי ובשלוש הקריאות. נראה, כי היום ומחר בבוקר יגבשו המפלגות והסיעות בכנסת את עמדתן לגבי הצעת הליכוד.

הליכוד מציע לדון בתיקון לחוק הבחירות, אשר יאפשר למועמד לכנסת, על פי בקשתו, לשרת במילואים — בהתאם להגבלותו של אלוף א. שרון.

הצעת התיקון שתונח בשם סיעת הליכוד אומרת: "מועמד ששמו נכלל ברשימת המועמדים שאושרה, לא ישרת שירות מילואים לפי חוק שירות הבטחון, אלא אם ביקש, בכתב, לקיים את שירותו. כאמור".

סיעת מרי שוללת

"סיעת מרי — העולם הזה" בכנסת הודיעה, כי היא שוללת את הצעת סיעת הליכוד לתיקון חוק הבחירות. לדעת מרי, יהיה זה אבסורד להעמיד פנים כאילו אלוף בשירות פעיל יכול להיות מועמד בלבד מבלי להשתתף במערכת הבחירות. אם האלוף לא יהיה מעורב בפועל במערכה, הרי שמפלגתו תשתמש בשמו. החיילים המשרתים תחת פיקודו יושפעו מכך. ולמעשה, יביא המשך הכהונה לפוליטיזציה של צה"ל. יתר על כן, ידוע למרי, כי משרד פרסום מסחרי מנהל את תעמולת הליכוד כבר הכין תעמולה על האלוף שרון. עדיין, מודיעה סיעת מרי, כי האלופים הרוצים בכך ימשיכו בשירותם הצבאי, לא יהפכו לעסקנים מפלגתיים ויתפטרו מרשימות המועמדים של מפלגותיהם.

מחאה על החרמת הח"כ אבנרי בטלוויזיה

מזכיר סיעת מרי עו"ד אמנון זכרוני, שיגר אתמול מברק אל השר יגאל אלון ובו הוא מוחה בצורה חריפה על החרמתו של הח"כ אורי אבנרי בטלוויזיה. א. זכרוני מציין, כי אבנרי לא שותף בדיון ב"מוקד" על ועידת השלום, נושא שבו יש לו דעה ברורה יותר מכל מי שהשתתף בדיון. אתמול לא שותף אבנרי בדיון על שחרור האלופים יריב ושרון, נושא שסיעת מרי יזמה אותו.

"מוקד" נגד

ח"כ שמואל מיקוניס מסיעת "מוקד" הודיע, כי יצביע נגד כל הצעת תיקון בחוק הבחירות שיוזמת סיעת "הליכוד" בענין אריאל שרון. סיעת "מוקד" מתריעה נגד הכנסת תיקונים נחפזים לחוקי הכנסת, לפי צרכי שעה של מפלגה זו או אחרת, דבר שהפך באחרונה לנוהל. מיקוניס הטעים, כי התיקון שמציע בגין הוא חמור במיוחד, כי הוא מנוגד לכוונה בחוק יסוד הכנסת סעיף 7, המד... השתתפותם של קצינים בכירים ב... במיוחד את הצורך במניעת ... במערכת הבחירות.

ח"כ יוסף תמיר: יש למצוא הסדר

מנהיגותו הצבאית של האלוף א. שרון ופיקודו במלחמה זו — חורגים מכל הפקיד שממלאים אלופי צבא וקציניו שהם מועמדים לכנסת העומדים להשתחרר בסוף השבוע — אמר אתמול ח"כ יוסף תמיר (הליכוד) משום שליחותו המיוחדת ומעמדו בקרב פקודיו. הרי שהוצאתו מהשרות או שלילת מועמדותו לכנסת — נוגדים את האינטרס הלאומי, תמיר הוסיף — יש למצוא מוצא במקרה זה, כהוראת שעה, בפני סכנת חידוש קרבות יש לאפשר למפקד קרבי כשרון להמשיך בתפקידו החיוני.

המפד"ל תומכת

סיעת המפד"ל בכנסת החליטה אתמול, כפי שנודע, לתמוך בהצעה של "הליכוד" להציע לכנסת להכניס תיקון בחוק שיאפשר את שירותם הפעיל של מועמדים לכנסת.

ועדת חוץ ובטחון החליטה:
נושאי החקירה ודיוני הוועדה — מחייבים סודיות

ועדת החוץ והבטחון של הכנסת החליטה בישיבתה אתמול לאשר את קביעתה של הממשלה, כי נושאי החקירה של ועדת החקירה בענין נושאים שונים הקשורים למלחמת יום הכיפורים, אשר על הקמתה הודיעה הממשלה ב־18 בנו', ודיוני הוועדה האמורה, מחייבים סודיות.

משמעותו של דבר זה כי:

1. דיוני ועדת החקירה יתקיימו בדלתיים סגורות.
2. ועדת החקירה תגיש את הדו"ח שלה גם לממשלה וגם לועדת חוץ ובטחון של הכנסת.
3. אדם שעלול להיפגע מן החקירה או מתוצאותיה יוכל להיות מיוצג רק ע"י עו"ד המורשה להופיע בפני בתי־דין צבאיים.
4. ועדת החקירה תהיה מוסמכת לצוות על אמצעי סודיות מיוחדים מבחינת השמעת ראיות ושמירתן, כאמור בסעיף 38 לחוק דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים), תשי"ז 1957.

כן אישרה ועדת החוץ והבטחון את קביעת הממשלה כי הוראות סעיף 28 לא תחול על ועדת החקירה. ובהתאם לכך ... לפה בדבר אי פירסום ברבים של הדו"ח, כולו או חלקו מטעמים שבבטחון המדינה, תהיה מסורה בידי ועדת החקירה עצמה בלבד.

בישיבת הוועדה השתתפו ראש הממשלה גולדה מאיר והיועץ המשפטי לממשלה מאיר שמגר.

נציגי גח"ל הציעו שוועדת החקירה תוכל לקיים מקצת מדיוניה בפומבי. הצעתם לא נתמכה ע"י חברי ועדה אחרים.

מצבו של בן־גוריון עודנו רציני

מאת שמעון פינס
סופר "דבר"

במצבו של דוד בן־גוריון חלה הטבה קלה, אך המצב עודנו רציני כפי שהיה — זאת אמר לי אמש סגן מנהל בית־החולים שיבא ורופאו האישי של בן־גוריון ד"ר מ. גולדמן. הרופא הוסיף, כי רק כעבור כמה ימים יהיה אפשר להגדיר ביתר דיוק את המצב, אף שדוד בן־גוריון נמצא בהכרה.

אתמול ביקרו את החולה ראש־הממשלה גולדה מאיר, סגן ראש־הממשלה יגאל אלון ושר הבטחון משה דיין. בנותיו, בנו והתנין של ד. בן־גוריון, הנמצאים בבית־החולים, אינם מורשים לבקר אצל החולה.

שוטר אזרחי ושוטר צבאי שומרים ליד דלת הכניסה לחדר של בן־גוריון. במשך יום אתמול הוציאה הנהלת בית־החולים כמה הודעות על מצבו של החולה וכן ייעשה גם במשך היום.

ברכת החלמה

ברכת החלמה לדוד בן־גוריון — אזרח־כל המדינה, בשם מזכירות מועצת פועלי תל־אביב—יפו נשלחה ע"י אורי אלפרט, מזכיר המועצה, בישיבת המזכירות מאתמול.

שר הפנים תובע לפתוח מחדש רשימות המועמדים

שר הפנים ד"ר יוסף בורג הציע אתמול לפתוח מחדש את רשימות המועמדים לכנסת השמינית, גם אם הבחירות לא יידחו, ויערכו במועד שנקבע, ב־31 בדצמבר.

שר הפנים נימק את תביעתו בכך, שהמצב הנוכחי מחייב זאת, וכדי יהיה להיענות לקולות אלה השומעים, כי עם דחיית הבחירות ל־31 בדצמבר, לא נפתחו הרשימות בזמנה. לא ניתנה אפשרות ביטוי לכל אלה הטוענים כבעקבות המלחמה יש ביכולתם להתמודד על דעת הציבור.

שר הפנים ד"ר בורג העלה את תביעתו זו אתמול בישיבת ההנהלה של סיעת המפד"ל בכפר... הוא הדגיש כי הוא עושה זאת לאחר מחשבה מעמיקה מצידו בנושא זה, ובבא שאין שום קושי טכני לבצע את הדבר.

הממשלה מתכנסת היום

הממשלה עומדת לקיים היום אחה"צ ישיבה נוספת כדי לדון בכל הנושאים שעל סדר־היום, שלא נידונו שלשום עקב הדיון הממושך בסדרי ועדת החקירה הממלכתית, שגזל את רוב זמנה של הממשלה.

הישיבה של היום נקבעה כבר ביום א', עם זאת יתכן שהיא תדון גם בנושאים שהתעוררו לאחר מכן, כגון ההתפתחויות האחרונות בשיחות עם המצרים וכן ההצעה הבאה של סיעת "הליכוד" המיועדת לאפשר את המשך שירותו בצה"ל של מועמד לכנסת ... יגאל אלון ...

לעונת החורף
מבחר גדול של בגדי
תשלובת פולגת
בגיר־אומן • LEE
בחנויות אומן
תל־אביב, רחוב אלנבי 100
ירושלים, דרך יפו 42
חיפה, רחוב הרצל 18

לחברי סיעת המערך בכנסת

אסיפת הסיעה תתקיים ביום רביעי, כ"ו בחשון תשל"ד, 21.11.73, בשעה 9 בבוקר בכנסת.

מפלגת העבודה הישראלית
החוג לקידום החברה

פגישת החוג

ביום חמישי, כ"ז בחשון תשל"ד — 22 בנובמבר 1973 בשעה 17.00 באולם הקיבוץ, 432, קומה ד', הוועד הפועל, רח' ארלוזורוב 93, תל־אביב
סדר היום:
1. דרך קבוצת ההתלבשות במפלגה.
2. הבחירות הכלליות — ב־31 בדצמבר!!

בברכה,
ד"ר אשר פרחי, יו"ר החוג
חברי מפלגת העבודה והאוהדים — מוזמנים.

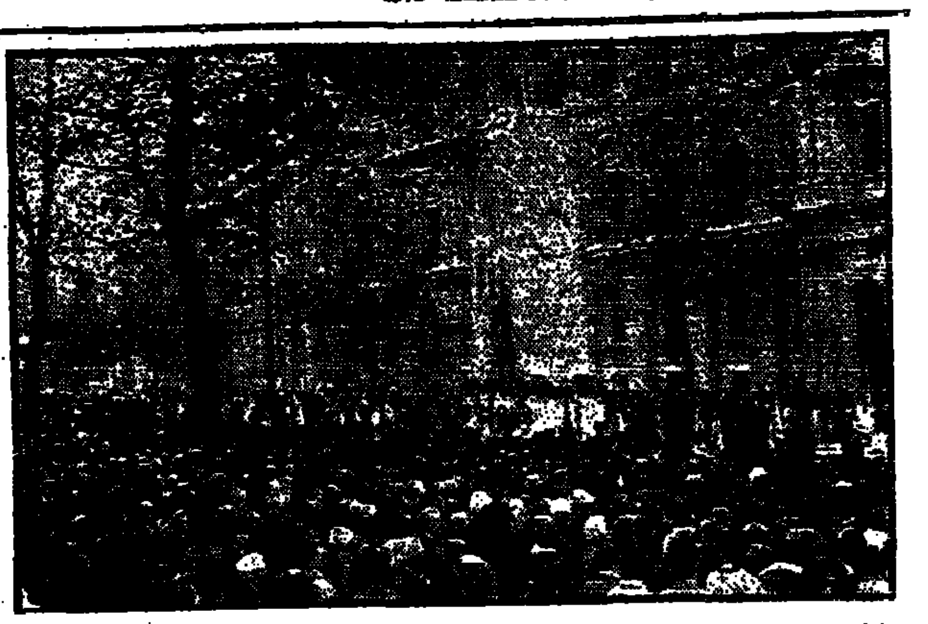

קהל אלפים השתתף ביום א' בטקס האזכרה שנערך לידמצבת הזכרון ב„ויטהול", לזכר החיילים היהודיים ש נהרגו בשתי מלחמות העולם.
(צילום־רדיו של „אסושיאייטד פרס")

שרי „השוק" ידונו היום בקופנהאגן במצב במזה"ת ובמשבר האנרגיה

ועידת אופ"ק החליטה לפטור „מדינות ידידותיות" מקיצוץ בנפט

קופנהאגן, (עי"ת, י. פ. א. פ.). — המצב במזרח התיכון ומשבר האנרגיה יידונו בפגישת שרי החוץ של מדינות השוק המשותף שתתקיים היום בקופנהאגן.

שרי החוץ של השוק ידונו, בין היתר, בהצטרפות להצהרה שפירסמו בחודש שעבר על הסדר במזרח התיכון ועל צעדים נוספים לקראת השגת פתרון לסכסוך הישראלי־ערבי.

במקביל, כי שר החוץ של הולנד מאקס ואן דר סטול, יעלה את ענין החרם הערבי נגד הולנד. קודם לכן נמסר, כי ראש ממשלת הולנד יופ דאן אויל הבהיר, כי יתכן שארצו תיאלץ להגביל את יצוא הגז הטבעי לשותפותיה בשוק המשותף אם יימשך משבר האנרגיה.

בעת ובעונה אחת נמסר מפאריס, כי נציגי המדינות התעשייתיות המערביות העיקריות התכנסו היום בבירת צרפת כדי לדון במחסור הנפט. אולם פקידי „הארגון לשיתוף פעולה ולביטחון" סבורים, כי „אין להניח שדבר מועיל כלשהו יושג בפגישה".

כנס אופ"ק

בינה נפתחה אתמול ועידת ארגון המדינות המייצאות נפט (אופ"ק) לדיון בבעיית המחסור בנפט ומדיניות המחירים.

לפני ישיבת הפתיחה של הועידה החליטו שרי הנפט הערביים לפטור את כל ארצות השוק האירופי המשותף פרט להולנד, מקיצוץ בשיעור של חמישה אחוזים באספקת הנפט שצפוי החולט לגבי חודש דצמבר. פקידים ערביים אמרו, כי „גם ארצות ידידותיות אחרות באירופה ובאזורים אחרים יהיו פטורות מקיצוץ זה בחודש דצמבר".

צמצומים בארה"ב

פקיד בכיר בבית הלבן מסר אתמול, כי הממשלה תבקש מהחברות התעופה האמריקאיות לצמצם בטיסות נוספת את היקף הטיסות שלהן. כן אמר, כי תיתכן הגבלה חלקית על הנהגת כלי רכב בימי א' בשבוע.

הפקיד, צ'ארלס דיבונה, מנהל המחלקה לאנרגיה בבית הלבן, אמר, כי לפי האומדן יביאו הצעדים שננקטו עד כה לחסכון של 2.3 מיליון חביות נפט ליום בעוד שהמחסור מגיע ל־3 מיליון חביות ליום.

להלן אמר דיבונה, כי הממשל עושה עתה הכנות לקראת אפשרות של קיצוץ בדלק. למרות שהנשיא ניקסון מתנגד לצעד כזה. הוא הוסיף, כי קיצוב דלק בארה"ב יהיה בהוראת „ברירה אחרונה".

עם זאת הסתייג דיבונה: „אנו לא נרשה היווצרות מצב של תורי המכוניות. אם עלינו לעבור לקיצוב — נעבור לקיצוב".

קיצוצים בבריטניה

הממשלה בבריטניה ציוותה אתמול על חברות הנפט לקצץ את האספקה ללקוחות בשיעור של 10 אחוז. כן הוטל איסור על מכירת דלק בפחים. בעת ובעונה אחת פנתה הממשלה לציבור להגביל מרצון את מהירות הנסיעה.

מבון נמסר אתמול, כי מערב גרמניה הטילה איסור כוללת על נהיגה פרטית בימי א' בשבוע במשך ארבעת השבועות הקרובים. כן יופעלו הגבלות על מהירות הנסיעה. החל מיום א' הבא לדי קופה בלתי מוגבלת.

גם מקופנהאגן נמסר, כי דנמרק החליטה אתמול לאסור נסיעת כלי רכב פרטיים בימי א' כחלק מההגבלות לצמצום צריכת הדלק. בעת ובעונה אחת נמסר, כי אספקת הדלק להסקה תוגבל ל־90 אחוז מהצריכה בחודש שעבר. כן תוגבר האורה בחלונות ראווה ופרסומות אחרי שעות העבודה.

דנמרק היא המדינה המערבית־אירופית הרביעית שהחליטה על איסור נסיעות פרטיות בימי א', אחרי הולנד, בלגיה ומערב גרמניה.

הפגנה ממוכנת „נגד כניעה" — בתל־אביב

הפגנת מכוניות במחאה „נגד הכניעה", נערכה אתמול בכמה ברחובות הראשיים של תל־אביב. כ־30 מכוניות פרטיות „עטורות" כרזות שונות ארגנו על־ידי „אזרחים נגד כניעה", „התנועה לכינון שלום מאמין" ו„התנועה לכינון הלום מדיני", נתכנסו למקום הדרכה שבקבע ברחובת ההגנה של „הבימה". ב־12 בצהריים יצא מסע המכוניות לדרכו באורות מודלקים כשבראש השיירה ובסופה נוספות מכוניות משטרה. העבר את הרחובות אבן־גבירול, שדרות נורדאו והורה לרחוב דיזנגוף.

תוכן הכרזות נשא התנגדות „לכניעתה של הממשלה ללחצי ד"ר הנרי קיסינג'ר לאורך כל הדרך והסכמתה לנסיגת צה"ל מבראשי בטחון חיוניים לקיומנו".

„הנסיגה מהגולן, הירדן והתעלה" נאמר עוד בחומר שהופיצו המפגינים, „תביא לכך שהאויב הערבי יוכל להגיע את מליון ואת תותחיו במרחק 15—20 ק"מ בתל־אביב, ירושלים ונתניה ומרכזי האוכלוסיה האחרים בארץ". „אין אנו רוצים להתאבד ולא נלך אחר ממשלת ההתאבדות", נאמר בין יתר הכרזות.

כנען — להתייעצות עם ראשי המחבלים

חמדי כנען, ראש עיריית שכם לשעבר, יצא בראשית השבוע לקפריסין דרך גבל ההעזה לה. משם ימשיך לביירות, שם יפגש כשבועיים בהתייעצויות עם מנהיגים פלשתינאים בכיוון הקמת כרעצה פלשתינאית עליונה שתייצג את העם הפלשתינאי בשיחות הדרשלום בבוא היום.

כתב עתיים בשכם מציין, כי עתוני ביירות דיווחו לאחרונה על התייעצויות בקרב ארגוני החבלה לשם כינון מועצה לאומית כזאת, כפי שמסרו חוגים יודעי־דבר. הוזה כנען על־ידי ראשי הארגונים הפלשתינאים. עם זאת, היה מקורביו של כנען לא ידעו להסביר את הגירסה הזו, אך ידעו להסביר את יציאתו של כנען.

י. ריקה — יו"ר מחלקת הארגון ב„עבודה"

יוסף ריקה נתמנה אתמול ליו"ר מחלקת הארגון במפלגת העבודה במקומו של ישראל גרניה, שפרש מתפקידו לפני כחודשיים.

יוסף ריקה, בן 45, שימש בתפקיד מזכיר החטיבה המקצועית של „הנוער העובד". הוא חבר המחלקה לאיגוד מקצועי בוועד הפועל של ההסתדרות ומייצג את ההסתדרות ו„הנוער העובד" בוועידות הבינלאומיות. קודם לתפקידו זה היה ראש המחלקה ליישוב הנוער בנוער העובד, שליח מטעם התנועה ועליית־הנוער בצרפת ובמרוקו.

בתוקף תפקידו במפלגה י. ריקה למזכירות לשכת מפלגת העבודה. אתמול הביעו חברי במזכירות הלשכה צער על פרישתו של גרניה מתפקידו ומנכ"ל העבודה הי"כ א. ידלין ועמו א. גיבלבר הביעו הערכה לעבודתו של גרניה.

שישה אסטרונאוטים אמריקאיים החלו אתמול בבוקר באימוניהם הראשונים במרכז להכשרת קוסמונאוטים באזור מוסקוה.

לחץ הנפט הופעל גם על יפאן

טוקיו שוקלת עמדה „פוזיטיבית יותר" כלפי מדינות ערב

טוקיו, (צי"ת, י. פ. וצי"ן). — שר החוץ היפאני מאסאיושי אוהירה הכריז אתמול במסיבת עתונאים בטוקיו, כי ממשלתו שוקלת מדיניות „פוזיטיבית יותר" כלפי הערבים.

חוגים יודעי דבר בטוקיו, ראוים בהכרזת שר החוץ היפאני, אות לתמורה באוריינטציה הפוליטית של יפאן בעקבות לחצן של מדינות ערב המפעילות בשוק הנפט.

שר החוץ היפאני הוסיף, כי יתכן שיפאן תשגר בקרוב שליח מיוחד למדינות ערב. חשר סירב לקבוע בשבו של השליח וכן סירב לומר אם ארצו מתכוונת לנקוט במדיניות פרו־ערבית כדי למנוע מחסור חמור בנפט.

בינתיים נודע ממקורות המקורבים למשרד החוץ, כי ייערכו התייעצויות פנימיות עם משרד הארצה, בקשר להרחבת הסיוע הכלכלי של יפאן למדינות ערב המייצאות נפט וכן לפרס.

לחץ סעודי

קודם לכן נמסר מג'דה, כי שר הנפט הסעודי, שייך אחמד זאכי אל יאמאני אמר שעל יפאן לנתק את קשריה עם ישראל אם אינה רוצה להיכלל בחרם הנפט הערבי.

השר אמר את דבריו ביום ישיבת פתיחה בת שלש שעות של ועידת ארגון הארצות המייצאות נפט (אופ"ק). „יפאן איננה יכולה לסייע לנו מבחינה כבאית" — אמר שר הנפט הסעודי — „ולכן הדבר שהיא יכולה לעשות הוא לנתק את הקשרים עם ישראל".

שר הנפט הסעודי הוסיף, כי אותן הארצות שנפגעו על ידי קיצוצי הנפט יהיו פטורים מקיצוצים אלה אם יסייעו לערבים בצורה משמעותית יותר „ויאלצו את הישראלים לסגת מהשטחים הנכבשים".

שר הנפט הסעודי הוסיף ואמר, כי יפאן תהיה צפויה לקיצוץ בשיעור של חמישה אחוזים מדי חודש בחודשו באספקת הנפט שלה.

פניה בתעשייה

יפאן הודיעה אתמול, כי אספקת הדלק החשמל ל־11 תעשיות גדולות תצומצם בעשרה אחוזים החל מהיום בגלל חרם הנפט הערבי. בין התעשיות שייפגעו: מפעלי הפלדה, המכוניות, מוצרי חשמל והמוצרים הפטרוכימיים.

בינתיים נודע בטוקיו, כי חמשת מפעלי המכוניות היפאנים הגדולים השלימו את פיתוחם של חמישה דגמים ניסיוניים של מכוניות המופעלות על ידי חשמל. נמסר, כי החברות יתחילו בייצור שותף בעוד כשנתיים.

פניה מקיסינג'ר

השבועון האמריקאי „טיימס" מסר אתמול, כי שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר האיץ ביפאן לא לנתק את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל, כדרישת סעודיה.

לדברי השבועון, הודעה הדדית הסעודית בפני יפאן בצורת „הצעה" שהוגשה לשגריר יפאן בסעודיה. ההצעה הועלתה על ידי שר הנפט הסעודי שאמר לשגריר, כי „אם יפאן תנתק יחסיה עם ישראל יסווגו אותה הערבים כ„אומה ידידותית"".

בידיעה מאוחרת נמסר, כי יפאן הורתה אתמול לשגרירה במדינות ערב, לבקש פטור מהאמברגו של הנפט הערבי כפי שניתן למדינות מערב אירופה.

בהודעה שפירסם משרד החוץ היפאני, נאמר, כי אין כל הבדל בין עמדת יפאן לבעיית המזרח התיכון לבין עמדת מדינות השוק המשותף. משום כך מבקשת יפאן לפטור אותה מהקיצוץ המתוכנן של חמישה אחוזים באספקת הנפט בחודש דצמבר.

אזרח ארגנטיני העובד בבנק אנגלי נחטף אתמול בבואנוס־איירס ע"י אנשי מחתרת התובעים כופר של 1.2 מיליון דולאר.

ברה"מ האשימה אתמול את סין העממית בנסיון לפתוח כל"חמה בינה לבין ארה"ב בעקבות הסכסוך במזרח התיכון.

רעיית סאדאת: „יש לי הרגשה שאנו עומדים על סף פתרון של שלום"

ביירות (עי"ן). — „הידיעה הקרובות עדיין אפשרי, אך יש לי הרגשה, כי אנו עומדים על סף פתרון של שלום בסכסוך המזרח־תיכוני" — הכריזה הגב' ג'יהאן סאדאת, רעייתו של נשיא מצרים, בראיון שפורסם אתמול בשבועון הלבנוני בשפה האנגלית „מאנדיי מורנינג".

הגברת הראשונה של מצרים הוסיפה: „עיקרו ניתנים של השלום לצריך לכל הצדדים. השלום אולי לא יופגן באותה מהירות כפי שאנשים כמוני חפצים לתתו נאה, אולם בדייבות על דלתות פתוחות יותר עם בצחון צבאי — תביא לידי הנצמחות".

היא הוסיפה, כי „המצרים הם עם שוחר שלום והנשיא סאדאת איננו רוצה, כי ילדי בצרים ייהרגו. שום אדם, אפילו בישראל, איננו רוצה כי ילדיו ימותו. נלחמנו למען השלום, לכונן שלום צודק, אך ורק משום שכל המאמצים הדיפלומטיים נכשלו".

„משהו מתבשל"

רעייתו של נשיא מצרים הוסיפה, כי לא ידעה בראש על ההכנות למלחמה ה־6 באוקטובר. „אך חשתי, כי משהו מתבשל".

„הגנראל איסמעיל עלי, מר המלחמה המצרי, ביקר תכופות בבית והתבודד משך שעות עם אנואר סאדאת", הוסיפה. „חשתי כי המלחמה קרובה רק כאשר בעלי עזב את ליל ה־5 באוקטובר בבסה הכללי של הצבא. הייתי בטוחה בכך".

בקשר להפסקת האש אמרה הגב' סאדאת, כי „הנשיא נאלץ לקבלה ברגע שארה"ב החלה לפרוק יותר מ־700 טון ציוד מתוחכם בישראל". בדברה על ארה"ב וברה"מ אמרה, כי „שתי מעצמות אלה פועלות על פי האינטרסים שלהן. אין אנו סובבים על ברה"מ, כפי שישראל היא בת כנה של ארה"ב (ואולי נכון יותר לומר את ההיפך)".

בעל אידיאלי

בדברה על בעלה, גילתה הגב' סאדאת, כי „הנשיא אינו עבודה בוזה. הוא בטוח במכוניות לאחרים ואיננו מייחס לעצמו את ההצלחות שהשיג. בתור בעל, הוא אידיאלי. הוא אוהב לשהות בבית, לבקר אצל ידידים, ללכת לקולנוע. היא בצרים את ילדיו".

הגב' ג'יהאן סאדאת, בת ה־39, נישאה לאנואר סאדאת בגיל 17. אחרי המלחמה האחרונה וביקורה הרבים אצל החיילים הפצועים הצבאים הופעתה בכל בתי־החולים של מצרים, כינו אותה המצרים „אום אלמצריין" (אימם של המצרים).

תביעה לניידות עובדים והעלאת התפוקה

בדיון על „בעיות התעסוקה בשעת הירום", שהתקיים בטעם המרכז הישראלי לניהול באולם מוזיאון תל־אביב, הציג סמנכ"ל משרד המסחר והתעשייה ד"ר מ. מנדלבאום, כי נציבות שירות המדינה האפשר לעובדי המדינה לעבוד בייצור חיוני משמרת או חצי משכורת נוספת ביום, כדי לסייע בהגברת הפריון במשק.

מנכ"ל משרד העבודה אריה גוראל אמר, כי תוך תקופת המלחמה הצהירה הנהגה ההסתדרות כי הגיש בלא תמיכתה לניידות עובדים במשק, אולם טרם זו דבר בנוגע ואף בפעל טרם החל בכך. כבר כן סוכם על הצרכת עובדי שירותים לייצור חיוני בשעת החירום, תוך שמירת בלוא זכויותיהם ויש להתחיל בם בזאת.

משרד העבודה פרסל לתיסות והכוונה של אלפי העובדים שנפלטו מן הענפים המתחזקים כיום כמו אי יוהר, כגון הבניה, התיירות ועוד. ולפיכך מספר המובטלים כיום הוא זעום.

מנכ"ל משרד התחבורה דן הירם אמר, כי הנסיון של המלחמה האחרונה הוכיח, שבשעת חירום יש לגייס רק חלק מן הפוטנציאל התחבורתי — 2000—3000 כלי רכב בלבד, והיתר צריך להיות רכב המשק לצייד הארגוני של צה"ל, שיחזוק במתקני חירום, כמו שנהוג בצבאות אחרים. הוא כמר, כי עם השיכור הארגוני שבוצע במל"ת וכן עם שחרור בפני של רכב נוסף מצה"ל וכלי־הרכב הדרושים להגיע מחו"ל — תוכפל התפוקה התחבורתית במשק האזרחי, שהגיעה כיום ל־30,000 מן הובלה ביום.

מפ"ם מביעה צער על התפטרותו של בר־אהרון

בגילוי דעת שפירסמה מפ"ם בעקבות התפטרותו של י. בר־אהרון ממזכ"ל ההסתדרות, היא מביעה את צערה על הדעת התפטרותו, לאין בה, בכיכה זו כדי לתרום להמשך המאבק בצורה של ההסתדרות ומילוייה לשינוי פני החברה הישראלית.

כן נאמר בגילוי־הדעת, שמפ"ם תבנה בשעתו בקו ההיתום של בר־אהרון על צבאותה ובמיצי הכבד יחודיה ומאבקה על האינטרסים של ציבור הפועלים של ההסתדרות ומבטרת של שבר־אהרון לא יהפוך לפיזיותה להמשיך ולמנוע בתפקיד לגבורה החזקה של ההסתדרות בכוחה יזדה.

„תכלת אדום" קוראת ליוזמת שלום פעילה

בכנס פעילי הנועה „תכלת־אדום", שנפגל אתמול בתל־אביב, הוחלט לקרוא לממשלת ישראל לנקוט ביוזמת שלום פעילה בתהליך נכונות לוויתור על השכבתים המחזוקים ולעבור ללא דיחוי — כל"ם על גיליב.

בכנס הוחלט לפנות לממשלה לאפשר לפלשתינאים ביהודה ושומרון והרצועה לבחור בנציגים לצורך השתתפות בדיונים ולהתריע בפני ויתורים הכרוכים בתיפוי שעת הירום.

כן תובע הכנס החלפה מיידית של ההנהגה הנוכחית של המערך בהנהגה „יונית" יותר.

גח"ל מציע ביטול שלטי תאורה בבחירות

הח"כ גדעון פת, העלה אתמול בהנהלת גח"ל הצעה לבטל את שלטי התאורה של אותיות המפלגות במערכת הבחירות הקרובה. הוא הציע, כי „הליכוד" יפנה למערך בהצעה זו בנימוק, שכל אזרחי המדינה נקראים לחסכון את צריכת החשמל ועל המפלגות לשמש דוגמא בענין זה. הצעתו נתקבלה.

מעצרים נוספים נערכו אתמול בבירת יוון על ידי יחידות צבא ומשטרה, בעקבות מהומות הדם הבוראו באתונה בסוף השבוע שעבר.

„ארה"ב וברה"מ שולחות אלפי מרגלים לצרפת"

פאריס (צי"ר) — ארה"ב וברה"מ, שולחות אלפי מרגלים חשאיים לצרפת — כמר אתמול כריגיסטר הפנים, רימונד מרסלן.

„ארה"ב וברה"מ שולחות אלפי גברים אשר עברו אימונים מיוחדים. שהידיעות מסויימות מחזקות על הפעילות של סוכנים מיוחדים בחסינות דיפלומטית" — הוסיף מיניסטר הפנים.

„נקבתי אחר המאבק בין הגורמים המיוחדים של מדינות זרות במשך חמש שנים. מאבק זה מתנהל במקום שבו אין עוד כל חשיבות למוסריות" — אמר המיניסטר הצרפתי, כדיבר באסיפה הלאומית. בהגישו את התקציב הענתי של המיניסטריון שלו. הכולל תקציבית לשירות הריגול הנגדי.

תובע מוסד להגנה כלכלית נגד החרם הערבי

יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת, אברהם שכטרמן תבע אתמול ביושיבת הוועדה להקים מוסד להגנה כלכלית נגד פעולות החרם הערבי שבמדוייו התרחבו והלכו עד שהגיע להכלת אמברגו להספקת נפט למערב. שבו ישותפו נוסף לגורמים הממשלתיים והבטחוניים גם הגורמים הכלכליים במדינה.

שכטרמן אמר דברים אלה בפגוה סקירתו של סגן שר האוצר ד"ר צבי דינשטיין אשר סקר בפני הוועדה את בעיות משק הדלק בישראל ועמד על ההבטים המדיניים והכלכליים של משבר הנפט בעולם והשפעותיו על מדינת ישראל.

בחלק השני של הישיבה שמעה הוועדה כפי בנכ"ל משרד הפיתוח י. הדרי, פרופ' חרמוני וס. גלקין כחברות החשמל על ההתפתחויות בהיקף ליצור מקורות אנרגיה השמלית בדרכים בלתי קונבנציונאליות בארץ.

נמשכות עבודות היעור באיזור יתיר שבנגב

מאת סופר „דבר" בנגב

עבודות היעור של הקק"ל נמשכות באיזור יתיר שבנגב על פני שטח של 900 דונם.

כפי שנמסר, בעוסקים בעבודות בייצור גם פועלים באשתכבים, שבאיזור חברון. אנשי הקק"ל מכינים גם עצי ליבון לנטיעת הורשות לצדי כביש באר־שבע—דימונה.

בוטלה הכוננות בצי הששי

ואשינגטון (עי"ת). — מצב הכוננות בצי הששי של ארה"ב בים־התיכון, בוטל בסוף השבוע שעבר, זו הפעם הראשונה מאז הוכרז מצב זה עם פרוץ המלחמה במזרח־התיכון — על כך הודיע אתמול משרד ההגנה.

דובר המשרד, גרי פרידהיים, אמר, כי בימי סוף השבוע צומצמה ברה"מ את הצי שלה בים־התיכון, אשר מנה 95 ספינות, בעת שהקרבות היו בשיאם. „מספר הספינות של הצי הסובייטי בים־התיכון בשעה זו הוא כ־70" — אמר הדובר האמריקאי.

פרידהיים הוסיף, כי הצי הששי, המונה בדרך־כלל 40 עד 50 ספינות, מורכב עתה מ־60 ספינות, וביניהן שלוש נושאות מטוסים ושתי ספינות הנושאות הליקופטרים להעברת גייסות.

תור השגריר־לשעבר בסיירה ליאונה

נפתלי בן יהודה, שהיה שגריר ישראל בסיירה ליאונה, חזר אמש במטוס אל־על לדרך רגיל.

הוא שב ארצה לאחר שסיירה ליאונה ניתקה את היחסים הדיפלומטיים עמנו — כאחת המדינות האחרונות באפריקה שעשתה כן. בן־יהודה נמסר לכתוב עתיים בילה, כי ראשי המדינה נפרדו כמנו לפני צאתו „בצורה הגונה ביותר".

ערפאת המריא בראש משלחת גדולה למוסקוה

ביירות (עי"ן). — יאסר ערפאת, מנהיג „הארגון לשחרור פלשתין", המריא אתמול מביירות למוסקוה בראש משלחת גדולה של המחבלים — בפניה מובנות היחידות הפלשתינאיות.

במשלחתו של ערפאת שתה חברים, המייצגים את ארגוני החבלה השונים, הכפה הם: זהיר מוחסן, מנהיג „הצאעיקה", נאיף חואתמה, מנהיג „החזית הדמוקרטית העממית לשחרור פלשתין", אבו לוטף ואבו מאלה מראשי „פתח", אחמד אליאמני, מ„החזית העממית לשחרור פלשתין" של ג'ורג' חבש, ועבדל ואהאב אלכיאלי, מ„חזית השחרור הערבית" הנתמכת על־ידי הבעת' העיראקי.

זו הפעם הראשונה שמשלחת פלשתינאית בה חברות כל הגורמים החבלה נוסעת לחוץ־לארץ. דבר זה מצביע, לדעת משקיפים ערביים, על חשיבות השיחות שיתנהלו במוסקוה בין המחבלים לבין מנהיגי הקרמלין. בשיחות אלה ידונו ללא ספק, בהתפתחויות האחרונות במזרח־התיכון, בסיכויים להעידת שלום והקמת מדינה פלשתינאית.

ביקורה של המשלחת הפלשתינאית במוסקוה מתקיים לאחר התייעצויות שקיים ערפאת זה לא כבר עם מנהיגי מצרים, סוריה, סעודיה, עיראק ולבנון.

לא קיבלו הזמנה

לנציג הבכיר של „הארגון לשחרור פלשתין" נמסר אתמול בביירות, כי ארגונו לא קיבל עד כה הזמנה להשתתף בוועידת שלום מזרח־תיכונית בז'נבה.

אבו מאהן, ממנהיגי „אל פתח", אמר בראיון שפורסם בעתון הביירותי „אלדאר אלצאם", כי עמדת המחבלים כלפי ועידה כזו טרם נקבעה.

הקמת מדינה

עיראק לא תשתתף בפיסגה הערבית באלג'יר

בגדאד (עי"ת, י. פ. א. פ. רויטר). — עיראק החליטה אתמול לא להשתתף בוועידת הפיסגה הערבית המועדת להיפתח באלג'יר ב־26 בנובמבר — בשורה אתמול סוכנות הידיעות העיראקית. הסוכנות ציטטה דובר של משרד החוץ העיראקי, שאמר: „עיראק איננה סבורה, כי כינוסה של ועידת פיסגה ערבית לצורך השאיפות של ההמונים הערביים ואת המטרות של שחרור והמשך המאבק נגד אויבי האומה הערבית".

הדובר הוסיף: „הצמדה של ארצות ערביות מסויימות במלחמה ולאחריה, מצביעה על קבלת החלטות וזו צדדיות המשפיעות בכישלון על האינטרסים של האומה הערבית ועתידה". הדובר הוסיף, כי ועידת הפיסגה נועדה להצדיק החלטות אלה.

כווית, גם שלים לוב, קולונל מועמר קדאפי הבריז שלשום בטריפולי, כי לא ישתתף בוועידת הפיסגה הערבית. קדאפי אמר את דבריו בראיון לעתון הפאריסאי „לה מונד". בראיון זה אמר, כי ועידה הפיסגה הינה תכסיס להשגת הזמנה המכבה ל„כניעה" מצרית—סורית.

בראיון זה אמר קדאפי בין היתר: „הם הוליכו אותי שולל בידיעתי. אני הצעתי את בגבאי או קאהיר כמקום המפגש. סאדאת בחר בבירות וראשי המדינות הדרימו הסכימו. היינו צריכים להיפגש בקאהיר בחשאי ב־10 בנובמבר. ברם, זה היה רק מעשה רמה מצרים. למעשה, נודע לי רק אחר כך כי הפיסגה תיערך באלג'יר ב־26 לחודש".

הפרדת הכוחות

(המשך מעמוד 1)

כים בחופים בגזרות חלזי המלחמה.

כן נודע, כי אלוף אהרון יריב יוסיף להשתתף בפגישות עם הקצינים המצריים כחבר המשלחת הישראלית. גם לאחר שימונה כיועץ מיוחד לראש הממשלה יעמוד אלוף מ. גור, בפגישה הבאה של הקצינים שנועדה ליום ה' ובה ישתתף יריב עדיין במדי צה"ל.

אבן: נדון על עיזובות

לוס אנג'לס (ע"ר) — שר החוץ אבא אבן אמר אמש, כי הוא יתן הסבר בוואשינגטון עם מזכיר המדינה האמריקאי הנרי קיסינג'ר, על האפשרות של עריכה אמריקאית לריבונות ישראל, שעליה דיבר קיסינג'ר בעת סיור במזרח־התיכון ובאסיה.

אבן אמר במסיבת עתונאים בלוס אנג'לס, כי ישראל בתנאי בת בערובות רק לאחר שיושג הסדר־שלום, אשר יבטיח לישראל גבולות בני־הגנה.

„אני פתוח בעניין בצורה של ההתחייבות אמריקאית כלשהי מאשר בצורה בה היא פועלת למעשה" אמר אבן. „ואכן היא כפלה יפה מאוד באוקטובר, למרות היעדר תוזה פורמלי".

אבן הוסיף, כי הוא מקווה ששיחות שלום רציניות עם ארצות ערב יתנהלו בסוף השנה או בראשית 1974.

נסיגה הדדית

כן אמר כי ישראל מודאגת מכך שצבאות מצרים וישראל קרובים מדי כבחינה פיזית. יש לשאוף להבינה הכנית של הינתקות והפרדה, שעל פיה ייסוגו שני הצבאות לבדדים עלחם לאורך התעלה, ולאחר־מכן ייסוגו כל אחד 10 קילומטר כדי להשאיר ביניהן איזור מפורז ומחולל־כוח ברוחב של 20 קילומטר.

שבויים

(סוף מעמוד 1)

חזות צה"ל. רכבת האחיר של הצבויים המצרים המשיכה גם אתמול בבוקר כשיירות של אוטובוסים מביאות את השבויים אל מסופי הצלב האדום.

מצבים לי"ב משבויינו אחר חצות

אתמול בשעות אחר־הצהריים הערב הכריא לקאהיר מטוסים של הצלב האדום ובהם שבויים מצריים, כולל פצועים.

במטוס די.סי.־8 יצאו כ־250 שבויים מצריים בריאים, לאחר מכן המריא משם די.סי.־9 ובו כ־90 שבויים מצריים ומאוחר יותר יצא משם מטוס די.סי.־6 ובו 26 שבויים מצריים פצועים ב־אלונקות ו־12 פצועים בישיבה. נמסר, כי קרוב לחצות שב־1.30 אחר חצות ינחת בלוד מטוס מ־קאהיר ובו 23 שבויים ישראליים.

מבקשות עזרת ההסתדרות הציונית

משלחת של ועדת משפחות השבויים והנעדרים נפגשה עם אבר־הם שנקר, ראש מחלקת הארגון וההסברה של ההסתדרות הציונית העולמית, והביאה בפניו את בקשתן של המשפחות לגייס את הנהגת התנועה הציונית בעולם למען שיחרורם של השבויים בסוריה. המשלחת הרגישה במיוחד את היבות התערבותן של הקהילות היהודיות בארצות כגון צרפת, בלגיה ושוויץ, המקיימות קשרים הדוקים עם סוריה.

שנקר הבטיח למשלחת להפגישה עם מנהיגי הקהילות, הארגונים הציוניים והמגביות המבקרים בישראל, ומסר לה על הפעולות שנעשו עד כה על־ידי הנהלת ההסתדרות הציונית למען השבויים.

הודעה תיפגש עם משלחות המגבית מפקדה ומצרפת, הבאות מחר לביקור בישראל.

מחר ייפתח מושב מיוחד של מליאת ההנהלה הציונית

כתב בבוקר ייפתח בירושלים מושב מיוחד של מליאת ההנהלה הציונית בהשתתפות חברי ההנהלה בחו"ל, ובראשותו של יו"ר ההנהלה בפועל אריה דולצין, כדי לדון בבעיות ותכניות הדרושות שנוצרו בתקופה האחרונה כתוצאה במלחמת יום הכיפורים.

בפגישים מיוחדים של חברי הפליאה יערכו עם נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר ועם ראש הממשלה גולדה מאיר.

בסרכז הדיונים יעמוד מספר נושאים ובתוכם תכנית ארבע־שנתית על התכיבה להתיישבות, ובביתוך הכנית לשיקום הישובים ברמת הגולן ולהכפלת האוכלוסיה בם.

חברי ההנהלה יערכו דיון מקיף בתכנית לעידוד העליה מן המערב שתכלול קיום חודשי עליה בספספר רב של ארצות, לרבות ארה"ב. במקביל ייזמו פרוייקטים מיוחדים לשם קליטת צלים מן המערב והעסקת אקדמאים.

דיון מרכזי ייערך גם בנושא התנדבות ודרכי הטיפול ב־3000 המתנדבים שהגיעו עד כה לארץ לאחר ביום קפוריי. בקשר לכך נמסר כי יימסר דיווח על תכנית מיוחדת לגיוס מתנדבים מחו"ל לשם עזרה בעבודת הקטיף, כדי להבטיח יצוא שוטף של הדרים.

דיון מיוחד יוקדש לתמורה מדינית למען ישראל בקרב יהודים ולא יהודים בחו"ל.

שר התיירות משה קול ייפגש עם מליאת ההנהלה כדי לדון על דרכים לעידוד תנועת התיירות לישראל.

המושב המיוחד של מליאת ההנהלה הציונית יסתיים הסבוב ביום ה' בערב.

קבלת פנים נלהבת ביבנאל ובטבריה

מאת סופר „דבר" בגליל

שני החיילים שבויים שחזרו משבי מצריים שבו אמש לבתיהם: יוכל קריטי ליבנאל ושמואל כהן לטבריה.

קבלת פנים נלהבת ולבבית נערכה לקריטי בכניסה למושבה יבנאל, בה המתינו לו במשך שעות רבות הוריו, בני משפחתו וכל תושבי המושבה החל בישיש יחזקאל ברנשטיין בן 85 שהבריז בו במקום על מגבית להרשמת יובל בספר הזהב של קרן הקיימת רגה לילדי הגנים שבאו זרי פרחים שמחו ליטוס כפש את הבן שחזר מהשבי.

כ־2000 איש ליוו את השבוי החוזר ברגל עד למועדון גולן במושבה, בו נערכה מסיבת קבלת־פנים ובה ברך את החוזר מהשבי יו"ר המועצה המקומית יבנאל, חנוך ברנצור.

לעומת זאת לא נערכה קבלת־פנים רשמית לשמואל כהן בשכון ד' בטבריה. רק הוריו, חבריו ובני־משפחתו המתינו לו בכניסה לבית והעלו אותו לדירת הוריו. כאן השיקו כוסות לחיים. בביתו של השבוי בלט בהעדרו נציג עיריית טבריה. שני הבנים שחזרו מהשבי הם בגיל בין 19 ל־20.

דבר
DAVAR

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מזכיר המערכת: אליהו אגרס
מנהל כללי: גדעון נאמן

המו"ל — „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ

המערכת והמנהלה: תל־אביב, רחוב שינקין 45, ת.ד. 199, טלפונים 286141 (6 קווים)

סניפים:
תל־אביב, בית „דבר", רחוב שינקין 45, טלפון 286141;
ירושלים, מערכת ומנהלה, רח' הלל 16, טלפונים 231251-3;
חיפה, רחוב הנביאים 27, טלפונים 642111-2-3.

היום יותר מתמיד

קרוביך וידידיך בחוץ לארץ רוצים לדעת הכל ממקור ראשון

אומר העתון בעברית קלה - מגיש לקוראיו אינפורמציה מדוייקת על הנעשה בה"ת ובעורף.

שלח את אומר לידידך בחוץ לארץ.

דמי המינוי לשלוחת „אומר" לחו"ל:

אירופה	— חצי שנה 32.60 ל"י, לשנה — 60.20 ל"י	
ארצות הברית וקנדה	— חצי שנה 42.60 ל"י, לשנה — 81.20 ל"י	
דרום אפריקה	— חצי שנה 53.60 ל"י, לשנה — 98.20 ל"י	
אוסטרליה	— חצי שנה 61.60 ל"י, לשנה — 114.20 ל"י	
דרום אמריקה	— חצי שנה 61.60 ל"י, לשנה — 114.20 ל"י	

אפשר לשלוח גם בהמחאה דואר

לכבוד „אומר"
ת.ד. 199
תל־אביב

אני רוצה לחתום על „אומר" בשביל
שם ______ משפחה ______
כתובת ______
מצורף בזה סך ______ ל"י
תשלום עבור „אומר" לשנה / חצי שנה (מחק את המיותר)
חתימה ______

מצקין
לרשות הציבור מבוקר עד ערב, ללא הפסקה!

בשל הקשיים בתחבורה הציבורית בשעות הערב, ומתוך רצון להקל על ציבור לקוחותינו, יהיו בתי האופנה שלנו פתוחים לרשות הציבור משעה 08.00 עד 19.00, ברציפות, ללא הפסקת צהרים,
החל ביום א' 18.11.73 ועד הודעה חדשה.

MATZKIN
* תל־אביב, רח' דיזנגוף 50 ;דיזנגוף סנטר ; רח' אלנבי 74 ; רח' נחלת בנימין 44
* חיפה, רח' הרצל 37

פרסום מייטל

مكزامن الأصل

...דיילת הצלב־האדום הזילה דמעה...

...נה יובל שלנו" — זיהה אב את בנו בין השבויים שחזרו

מאת יונה שמשי
כתב צבאי

...פרק־הזמן המתמשך ביותר ...הראשונות שלהם בישר... ראשים השבויים הישראלים ...מסצרים ב...מקלחת, ...רים המים החמים. באותו ...צה"ל, ראוי לציין, לשמות ...של שאר שלבי קליטתם. ב־ ...עם יצילים ומנודים, מקבל... באותו בסיס צבאי עושים ...כדי להקל על קליטת הש־ ...החוזרים בבורה באותה. ר־ ...בסבמה לאפשר את שובם

הביתה ללא דיחוי, לפגישה רא־ שונה עם בני משפחתם.

נלוויתי אתמול לקבוצת שבו־ יים חוזרים, בת 20 איש, החל מרגע ירידתם מן המטוס בלוד ועד לצאתם מהבסיס הצבאי הנ־ זכר. "יובלי, יובלי הנה יובל של־ נו, בוא, שזה יובלי" — קרא בהתרגשות האב יוסף שרוני.

סיפר שרוני, עובד התעשיה ה־ אווירית: "היתה לי תחושה שאפ־ גוש היום את יובל שלי, לכן התלטתי לחכות לו ליד המטוס. הנה, אתה רואה בעצמך". יובל שרוני היה הראשון שהציץ מפתח המטוס, עוד לפני שהגיע אליו הכבש. "אבא מה נשמע בבית. אצלי הכל בסדר", צעק הבן. אפי־ לו דיילת מטוס הצלב האדום הזילה דמעה למראה הפגישה ה־ מרגשת בין האב לבנו.

בנשימה עצורה

בעוד אנו עומדים וממתינים ב־ נשימה עצורה לפגישה בין יוסף שרוני לבנו יובל, התפרץ חייל מבין הגדרות ורץ אל הרחבה בה חנה המטוס. כעבור שניה נראה החייל כשהוא מחבק ומנשק חייל ישראלי לבוש בדי הצבא המצרי, שירד זה־עתה מן המטוס. והנה שבוי נוסף, שברדתו מהכבש פגש באחיו שהמתין בנמל־התעופה. "סתם כך", ללא כל הודעה מוק־ דמת וללא כל הכנה נפשית. לפ־ תע בוקעת בפינה אחרת קריאה צוהלת: "גיורא!" אחד החיילים ה־ חוזרים, היורד בכבש המטוס, מפ־ נה לרגע את מבטו לכיוון ה־ קריאה, אך אינו מזהה את הקורא בשמו הפרטי. אך מקץ שניה רץ לעבר הגדר המשיט יד תמה. אכן, היה זה שכנו אשר זיהה אותו מיד. "מה שלום הורי, איך אבא שלי, איך מרגישים כולם" שואל גיורא.

החוזרים מהשבי זוכים לקבלת־ פנים חמה בבסיס הצבאי. הם מת־ כבדים בתקרובת קלה, מלווים בהתרגשות עם מארחיהם, הקצי־ נות והקצינים. הנרגשים לארפות בהם, אקורדיוניסט נוהג את השות, והכל פורצים בשירה אדירה: "ה־ באנו שלום עליכם".

בתום קבלת־הפנים, שהיתה ל־ חווייה עמוקה, שבויים החוזרים הושבו את הליכי הרישום. משם פונים הם אל המחסן בלוויית מארחיהם, כדי להצטייד במדי צה"ל, בסימני דרגה, בנעליים, ב־ כלי־רחצה וכו'. בתוך כך זוכה כל אחד מהם בחבילה מטעם ה־ ועד למען החייל. לאחר מכן הא־ זרים הם בקבוצות קטנות אל החדר שהוכן להם בביתה. ובו שוב תק־ רובת קלה, כלי־רחצה ופרחים ב־ שפע. מכאן הם פונים אל הטלפ־ נות המחה הראשונה מזה זמן רב.

לאחר בדיקה רפואית, מוסעים החוזרים במוניות עם מלווים לב־ תיהם, לפגישה ראשונה עם בני המשפחה. את ההודעה על שובם של השבויים קיבלו בני הבית זמן קצר לאחר נחיתת המטוס בנמל־התעופה לוד.

...שרוני, עובד התעשיה האווירית פוגש במקרה את ...ליד מטוס הצלב־האדום.

...וינה של חנה סנש שחזר מן השבי

...מה ההתרגשות?"

מאת מאיר שושני,
כתב עת"ם בחיפה

...להיותי בשבי המצרי, אכלתי ...בצמי על כל פרסת הכביש. ...ים ראיתי לנגד עיני את ה־ ...הגמוש ואת נשקי האישי ...ך בתוך שלולית, מים בתוך ...ב, ולעומתם צצה לנגד עיני ...את צמידות האיתנה של דודתי ...כנס... בסתמר של דבר. אדם ...יש בבגיעה, אפילו היא הג־ ...אף פעם לא אשלים עם ...חרף העובדה שלא אני הורמתי ...בע והרים ידיים — הנה פה. ...חזר הביתה מהשבי ומקב־ ...אותך בפרחים, בשירה ובריק־ ...ם, מה פתאום כל קבלת־הפ־ ...הזאת?" — רגשות מעורבים ...ליוו את שובו של דוד סנש ...19 לבית הוריו ברחוב קומוי ...שבשכונת נווה־שאנן בחיפה. ...קבלת־פנים חמה קידמה את ...אתמול סמוך לשעה 6 בפתח ..., ההורים, גינוסה וגיורא ...האח איתן מגולל הזקן, בן ...שלחם בחזית הצפון, המסבתא, ...של חנה סנש ז"ל, פרקו ...המתח הרב שנצטבר מדאגתם ...לו על דוד, שהיה עוד בחזקת ...ביום ד' שבוע שעבר. עד ...קצין־העיר דפק על דלת ...ו הודיע למשפחה כי בנם ...שמעו במנו דבר מאז פרוץ ...חמה, נמצא בשבי המצרי. ה־ ...ם היו כל אותה עת ברגשות ...ביב שכן לא הצליחו להשות ...בנם בשום תמונה מתמונות ...יים. אך תקוה בכל זאת ...ה בלבם.

...זה הוצף הבית בשלל אורות ...ם בכתובות "ברוך הבא" — ...ים, ידידים, שכנים, חברים ...ונבת מבית־הספר. כלם באו ...ה את פני דוד שהותיר בשבי ...רי את שערותיו הארוכות. וק־ ...מקפיד עד עקפה היה לה־ ...גם הוא עצמו, כפראה ל־ ...וונת את בבואת פניו בריא־ ...חדר הידיעותים במטוס. התקשה ...ה את עצמו. הצעיר, שסיים ...לימודיו התיכונים בבית ה־ ...ן עירוני ג' בחיפה בצמטי־ ...דתה בשתיו הצעה להצטרף ...וידה האקדמאית, הוא מען: ...עכשיו קיבלתי מהחברה הר־ ...ההבן שאתן חלקי להחברה"... בשנה התגייס וביקש לשרת ...ל קרבי.

...תה הפלים דוד את חוליית ...ות בהר־הכלא של בני מש־ ...כנה. לאחר שהודיעו חנה ... כבוע קפריסה ואביו גיורא ...ב בהר־כלא בתקופת מלחמת־ ...לכ־הבית, האב גיורא, צובר ...דית־הכפל, היה בלוחמי הס־ ...ד במלחמת השחרור, ולחם ב־ ...ת לטרון.

...כל מקוה והביפור שלו ...דוד אינו מבין מה כל ההתרג־ ...ה סביבו. רק לפני כשעה מס־ ...הכיר את השבוים המצריים ...הביתה באופק, נרגש ובודש ...ות, הוא מכסה למלא את פיו ...אך ספקו לפעם אינו יכול ...להם בנצחון ובהתרך הספן. ...יובים וידידים שהתקבצו סביבו ... כתאר את הרגעים הנוראיים ...הפלחמה, כאשר מרטשות הק־ ...בקעו קלות וביצרו על כבר־ ...של מעה אחר כעה לבב־ ...שהבד את התצלה בבחוות ...סים. "כל מעה, חיו תוסיפור...

...זה. שלחם בגזרה המרכזית של ...צלה סיפר, כי היתה הוראה ...לפנות את המעוז — "לחבנו. ...לא קיבלנו סיוע אווירי ואר־ ...ירי בהפוק, המצרים פרצו בכוח ...וכבלים עזרה. התחיישו ב־ ...הגדרה הזקה ואנו נלהבנו ...בני להם אבירות. והצאתי להם ...אחד מכלל שיפוט בבורת ...לעים, אך התחבולות אלה, הר־

מקמנו במרכז המעוז בבונקר ד' חיכינו לתקיפה של הארטילריה שלנו על המוצב כדי למנוע כן המצרים לפרוץ לתוכו. אך גם זו איחרה לבוא. ברשת הקשר שמענו את אריק שרון: "תחזיקו מעמד, תלמעג בנעלנה. נפנה אתכם". משאולה התהמשות הסתגרנו בד בונקר ולפתע שמענו חיילים דוב־ רי ערבית. סגן מפקד המעוז הור־ לה הנעה להיכנע. זה נשמע איום. המצרים השליכו רימונים וירו אש תופת לתוך הבפה. לפתע מילא ריח עשן חריף את הבונקר. צעק־ נו "נכנעים!". זה היה בויון. זרקנו את הנשק, אך במפתיע הם לא קיבלו את הכניעה. הם חשבו שאנו עושים להם תרגיל המשיכו לירות. המשכנו לצעוק "נכנעים, נכנעים!". יצאנו החוצה ואז עמד־ נו פנים־אל־פנים עם אותם חיילים מצריים שקודם־לכן היינו משקי־ פים עליהם מהעבר השני של ה־ תעלה. המצרים ריכזו אותנו ב־ רחבת המעוז, הם קרעו מידינו את השעונים, חטפנו קצת מכות והנה אנחנו בשבי המצרי, עכשיו חוזרים הביתה ומה פתאום כל קבלת־הפנים הזאת?"

הנדר שנדרו ההורים

דוד, שאינו דתי, לא היה נרגש כל־כך מקבלת־הפנים עם שובו ארצה, אך ציין כי חרף העובדה שאינו דתי היה מרגש לקבל את ספר התהילים מהרב הראשי ל־ צה"ל האלוף מרדכי פירון. ב־ תקופת שבתו בשבי המצרי ישב לא־אחת בתא בודד והקשר שלו עם העולם החיצון היה נקישות בקיר כשחברו מן העבר השני היה מגיב, מקיש לו. נקישות אלה הפיחו גם עידוד בלבו של השבוי הישראלי השני מן העבר השני. "לא רציתי לחשוב בשבי על ההורים. ידעתי שידידינו שאני נעדר וזה הדבר הנורא ביותר. לכן חשבתי על טיול שערכתי בחו"ל ועל ספרים שקראתי בילדותי. המצרים ניסו להביא אותנו לייאוש וסיפרו, כי דיין נמצא ב־ כלא וגולדה נפטרה. אך כשהבנתי כי אחד מתנאי הפסקת־האש היא החלפת שבויים, עודד אותנו הד־ בר. הרגשנו כי חושבים עלינו". מפי שבויים ישראליים שהועברו לכלא לאחר־מכן נודע לו וחבריו שבימים הראשונים של ה־ מלחמה, על כך שצה"ל חצה את התעלה.

האב והאם, שאינם דתיים, קיי־ מו עתה נדר שנדרו — אם ישובו שני בניהם מן החזית בריאים ושלמים יחדלו לעשן. עתה, כשח־ זר דוד מן השבי, הדליקה האם את קופסת הסיגריות שלה והילד והאב הניח את מקטרתו.

האם גילתה, כי במידה רבה תפסת את חנה סנש זהה שכן שניהם נולדו ביום ובחודש זהים. בסתר לבה עלו בה מחשבות נו־ גות, כי הנה הבשורה על היותו של דוד נעדר הגיעה לביתה ב־6 לנובמבר שהוא יום לאחר יום מותה של חנה סנש. אך לשמחתה נתבדו עתה התחושות קודרות אלה. (ע)

המצרים הפילו 40 ממטוסיהם בטילי „סאם 6"

ניו־יורק, (הפי"ע ועד). — מצרים הפילה בטעות 40 ממטוסיה באמצעות טילי "סאם 6" במלחמת יום הכיפורים, בגלל תיאום לקוי בין חיל־האוויר ומערך ההגנה ה־ אווירי — מוסר שבועון החדשות האמריקאי "ניוזוויק".

השבועון כותב, כי הטילים ה־ מצריים בתוצרת סובייטית, הפילו שליש מ־120 המטוסים שאבדו ל־ מצרים וארבעה מבין 12 המטוסים העיראקים שהופלו.

„קיסינג'ר וברז'נייב הסכימו לנסיגה תמורת הכרה ערבית וערובות בטחון"

מאת נחום ברנע,
סופר "דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל־ "דבר"). — פקידים בכירים קוב־ עים, כי הובהר להם שהוסכם בין הד"ר קיסינג'ר והמנהיג הסובייטי לאוניד ברז'נייב שתהליך השגת השלום יתבצע כך, שישראל תי־ סוג מכיבות קרקע תמורת כל ויתור מצרי, עד שיוחזר כל סיני למצרים, ומצרים תכיר בישראל ויחתם הסדר שלום — כך טוען אדוארד שיהאן, דיפלומט אמ־ ריקאי לשעבר במאמר ארוך על מלחמתו של סאדאת, שהתפרסם ב"ניו יורק טיימס".

שיהאן טוען, שקיסינג'ר התרשם מהנימוסים והקסם של סאדאת, ו־ סאדאת לעומת זאת התרשם מכוחו של קיסינג'ר. אחרי השיחה אמר סאדאת: "רוג'רס היה ג'נטלמן ב־ לי עוצמה. קיסינג'ר הוא ריאליסט עם עוצמה. יש לי משום כך יותר אמון בו".

בשיחה אישר קיסינג'ר לסאדאת שהוא תומך בנסיגה דבתי של ישראל בסיני. הוא אמר לסאדאת: "אני אוהד את תביעתך להחזרת סיני, כשם שאני מבין את תביעת ישראל לבטחון. לכן מסרתנו חיי־ בת להיות גבולות שיוסכמו הד־ דית".

לדברי המצרים, הבטיחו הסו־ בייטים לסאדאת שקיסינג'ר הס־ כים עם ברז'נייב על פרשנות ברו־ רה של החלטת מועצת הבטחון 242, שלפיה תיסוג ישראל מהש־ טחים תמורת הכרה ערבית.

הסובייטים הבטיחו למצרים ש־ קיסינג'ר הסכים ללחוץ על ישראל להתחייב לנסיגה. בתמורה, הע־ בירו הסובייטים לקיסינג'ר הבט־ חה כפריה, שמצרים תיתן ליש־ ראל את כל הערבויות הבטחוניות, כל עוד ריבונותה בסיני תכובד על ידי ישראל.

שיהאן מוסר עוד מפי מקורות במצרים, כי המלחמה עלתה למצ־ רים כ־3 מיליארד דולאר, כולל אובדן ציוד. הסובייטים מחייבים את המצרים לשלם מחיר מלא ת־ מורת הנשק שהם מספקים.

קיסר אתיופיה תוקף את ישראל במועצת הארגון לאחדות אפריקה

אדיס־אבבה (עי"ר וי.פ.). — קיסר אתיופיה, היילה סילאסי, תקף את ישראל בנאום הפתיחה של המושב השביעי היוצא מן הכ־ לל של מועצת השרים של הארגון לאחדות אפריקה, שנפתח אתמול באדיס־אבבה.

"המשך הכיבוש מצד ישראל ב־ ליבנה, ובשלכותה הטריטוריא־ לית על מצרים — אחת המדינות המייסדות של הארגון לאחדות אפ־ ריקה — מהווה איום גובר והולך לשלום ולבטחון הבין־לאומי" — אמר הקיסר.

היילה סילאסי התייחס בנאומו גם לפרצת ניתוק היחסים, ואמר: "תוך הפגנת סולידריות עם מצ־ רים ועם שאר המדינות שלמותן הטריטוריאלית נפגעה, מתחייבות המדינות החברות בארגון לאחדות אפריקה לקיים את העקרונות ה־ יסודיים של יחסים בין־מדינתיים, אשר בלעדיהם לא ייתכנו שלום וקידמה".

לאחר גינוי הכיבוש הישראלי של השטחים הערביים, ציין הקי־ סר, כי יש לנקוט פעולה תקיפה יותר נגד המשטרים "הקולוניא־ ליסטיים והגזענים" של אפריקה. הוא קרא לאפריקה העצמאית לב־ קוט סנקציות תקיפות יותר נגד המשטרים הללו.

חרם הנפט

בחוגים הדיפלומטיים משתתפים שרי־ החוץ של המדינות החברות בארגון לאחדות אפריקה. ויש לצפות, כי יופעל בה לחץ למען הפעלת חרם הנפט הערבי גם נגד המש־ טרים בדרום־אפריקה, רודזיה ומו־ שבות פורטוגאל. התפילה כונ־ סה בהודעה מוקדמת קצרה ביותר, ביזמתה של אלג'יריה ובהשתתפות של טנזאניה, זאיר וזאמביה, לשם דיון במצב הנוכחי במזרח־התיכון, תוך שימת לב מיוחדת להשלכו־ תיו על אפריקה.

הפגנת סולידאריות

מקורות דיפלומטיים מסרו אתמול באדיס־אבבה, כי שרי־החוץ של המדינות החברות בארגון לאח־ דות אפריקה, עשויים להסכים על הפגנה של סולידאריות אפריקאית עם הענין הערבי במזרח התיכון, תמורת תמיכה ערבית בתנועות שחרור דרום־אפריקאיות.

מצרים הבהירה בוועידת הפיס־ גה של הארגון, שנערכה ביוני השנה, כי תמיכה ערבית כזאת בתנועות השחרור הדרום־אפריקא־ יות, תלויה בתמיכה של ארצות אפריקה בערבים נגד ישראל. פגי־ שה זו הביאה אחריה החלטה אנ־ טי־ישראלית שקראה לבידוד דיפ־ לומטי וכלכלי מוחלט של מדינת ישראל.

כל ארצות אפריקה אכן הגשימו החלטה זו ורק ארבע ארצות — מלאווי, לסוטו, סוואזילנד ו־ מאוריציוס — לא ניתקו את יח־ סיהן הדיפלומטיים עם ישראל.

המלך חוסיין שיגר אתמול מב־ רק לבאי הוועידה, בו שיבח את עמדת מדינות אפריקה בסכסוך ה־ מזרח־תיכוני.

„רוב הציבור הצרפתי אוהד את ישראל"

במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול בבית אגרון בירושלים, ה־ ביעו ראשי "הליגה הבין־לאומית נגד גזענות ואנטישמיות" בצרפת המבקרים כעת בארץ ביזמ־ תם הם, רחשי ידידות ודאגה ל־ שלומה של ישראל.

במסיבת עתונאים שהתקיימה אתמול בבית אגרון בירושלים הטעימו חברי המשלחת כי רוב הציבור הצרפתי אוהד לישראל. ל־ ראיה, הצביעו על המספר הרב של ידידי ישראל בקרב חברי הסינט הצרפתי ומועצת עיריית פאריס.

האורחים, נציגי כל המפלגות ה־ פוליטיות בצרפת ובראשם יו"ר הליגה, השר לשעבר פייר בלוך, היו מאוחדים בדעתם שקיים פער בין רגשות הציבור הצרפתי לבין עמדתה הרשמית של ממשלתו.

הצל"א הספרדי פועל למען שבויינו בסוריה

פרנציסקו קויפו, נשיא הצלב האדום הספרדי, אמר אתמול בבו־ קר בלוד שהוא שמד מיד לבוא במגע עם נשיא הסהר־האדום ב־ סוריה, במאמץ נוסף להניע את הסורים לשחרר את השבויים ה־ ישראליים, או לפחות לספק ליש־ ראל רשימת שבויים.

קויפו, יחד עם נציג אחר של הצלב האדום בספרד מנואל פיול, ביקרו בישראל כאורחי "מגן דוד אדום" לאחר שהשתתפו בוועידה הבין־לאומית של הצלב האדום בטהרן. בעת ביקורם כאן ביקרו אצל שבויים מצריים בבית החולים "שמואל הרופא", וחזו בהחלפת שבויים בנמל התעופה לוד.

לפני צאתם מכאן, ציין הנציג הספרדי שבעת ההצבעה בוועידה בטהרן על הצעת ההחלטה הישי־ ראלית הקוראת לסוריה לכבד את אמנת ז'נבה, הצביעו הספרדים ב־ עד ההחלטה. "ידוע לי שמרכז הצלב האדום בז'נבה פועל בענין ומקיים מגע עם הסורים", אמר קויפו.

בנמל התעופה נפרד משני ה־ אורחים אליהו עירוני, מהנהלת "מגן דוד אדום" בישראל.

סיסמאות עוינות צויירו בשכם

סיסמאות עויינות ובעלות מש־ מעות לאומנית, הקוראות לתוש־ בים להתקומם נגד הכיבוש ה־ ישראלי צויירו באישון לילה על יום א' על קירותיהם של מספר מוסדות חינוך בעיר שכם.

לכתב עת"ם נודע כי מספר צעירים מרביתם תלמידי תיכון נעצרו לצרכי חקירה.

„הבאנו שלום עליכם" בקיבוץ שדה־אליהו

מאת אריה מאיר,
כתב עת"ם

משמר כבוד של שני סוסים ל־ בנים ומאחוריהם שלושה טרקטו־ רים הקביל אתמול בבוקר את יואב הס, חבר קיבוץ שדה אלי־ הו שחזר מן השבי המצרי.

יואב, גבה קומה, לבוש בבגדי צה"ל חדשים כשכיפה לבנה סרו־ גה מעטרת את ראשו המגולח, הגיע למשק במונית סמוך לשעה 6.30 בבוקר כשהוא מלווה בקצינת חן.

נרגש, חיוור קמעא, וכמעט ללא יכולת להוציא מלה מפיו, יצא מהמכונית והתחבק עם הוריו ה־ נרגשים שהמתינו לו בשערי המ־ שק משעות הבוקר המוקדמות.

בשמחה ובהתרגשות גדולה קי־ בל המשק את פני יואב שהיה מבין שבויי מעוז "המזח". בשער הקיבוץ, שעוטר בדגלים, קיבלו את פני החוזר בני משפחתו, וכן כל חברי המשק שאינם מגויסים, בעוד שילדיהם הקטנים שרים "הבאנו שלום עליכם".

נמסר, כי כאשר נתקבלה הו־ דיעה טלפונית במזכירות הקיבוץ היתה השעה 3.30 לפנות בוקר, ומיד נתעורר הקיבוץ לחיים. ה־ התגייסות לקבלת פניו של יואב היתה כללית.

חלק מהחברות החל בעריכת שולחנות והכנת "כיבוד" בעוד שהאחרים הוציאו את דגלי הלאום מהמחסנים וקישטו בהם את הכ־ ניסה למשק ואת כל המכוניות שהיו בו.

ככל שקרב מועד בואו של יואב גברה ההתרגשות. סמוך ל־6.30 פשטה הידיעה כי המונית מתקר־ בת. מיד יצאו לקראתה הסוסים והטרקטורים שיצרו לה שירת־ ליווי עד לשער המשק. לאחר שתיית "לחיים" ודברים מפי מזכיר הקיבוץ אמר יואב כמה מילות תודה והחברים בירכו אותו בבר־ כה "מתיר אסורים".

משנסתיימה קבלת הפנים ניגש אל יואב הס אב של אחד מחברי המשק שנהרג במלחמה, נפל על צוארו וחיבק אותו כשדמעות עומדות בעיני כל חברי המשק שעמדו נבוכים במעמד זה.

רחוב דה לה לוי, בבריסל, הומה בדרך־כלל ממכוניות נוסעים. אולם ביום א' האחרון נראו בו רק רוכבי אופני־ יים, בגלל ההגבלות שהטילה הממשלה על נסיעת כלי־ רכב ביום זה.
(צילום־רדיו של „אסושיאייטד פרס")

דנו באמינות השידורים והחדשות בימי המלחמה

ועדת החינוך והתרבות של הכ־ נסת קיימה שתי ישיבות על הי־ ערכות כלי התקשורת הממלכתיים בשעת חירום. הועלו שאלות אמי־ נות השידורים והחדשות, בעיקר בימים הראשונים של המלחמה, היעדר איזון בין הצגת השקפות של נציגי הממשלה והאופוזיציה, לקחים ומסקנות בעקבות המלחמה ויישומם בתכניות בעתיד, שיתוף פעולה בין קול ישראל וגלי צה"ל וכן בין הטלוויזיה הלימודית והכ־ ללית.

כל חברי הוועדה הביעו הערכ־ תם לעובדי כלי התקשורת על המאמצים הרבים וגילויי ההקרבה הן בשדה והן בכנסת.

המפקח על הטלוויזיה הלימודית י. לורברבוים פרש את התכניות של הטלוויזיה הלימודית הקשורות במלחמה ובתוצאותיה. לדבריו, הוקמו צוותים מיוחדים של מומ־ חים מן האוניברסיטאות לטיפול בבעיות פסיכולוגיות ודידקטיות הקשורות במתחים הנפשיים של ילדים, מורים והורים. כן ישוב־ צו תכניות שינסו להשיב על שא־ לות שונות והנושאי הלימוד השו־ נים הנובעים מהמצב החדש באר־ רץ.

חברי הכנסת לנדאו, אליעד ור־ ז'אל־נאר קבלו על העדר איזון בתכניות האקטואליות של הטל־ וויזיה, שאינן נותנות ביטוי נאות לעמדות האופוזיציה ונציגיה, וכן הובעה תרעומת על יחס של אי־ פה ואיפה לגבי כיסוי פעולותיהם של מפקדים בכירים בצה"ל.

בתגובה על כך אמר יו"ר רשות השידור, ו. איתן, כי הרשות אינה פועלת לפי שיקולים מפלגתיים ו־ עובדיה מעולם לא הגלו מניעים מסוג זה. לגבי בעיית אמינות החדשות והשידורים, טען מנכ"ל הרשות, שמואל אלמוג, כי בנושא זה פעלו הרדיו והטלוויזיה בהת־ אם להוראות והנחיות גורמים ה־ מוסמכים בצה"ל.

וח"כ א. כץ בסר לוענה, כי במ־ ליאת רשות השידור הושמעו הער־ רות נוקבות לגבי אמינות השי־ דורים בימיה הראשונים של ה־ מלחמה, והוחלט להעביר את הפ־ רוטוקול, הכולל הערות אלה, ל־ גורמים המוסמכים בצה"ל לשם הסקת מסקנות ולקחים.

י. לבני, מפקד גלי צה"ל, מסר לוועדה על הלקחים הראשונים ה־ מוסקים בעקבות שיתוף הפעולה בין גלי צה"ל ו"קול ישראל" בזמן חירום. חברי ועדת החינוך של הכנסת מתחו ביקורת על גילויים של חוסר הטקט שהתבטאו במש־ דרים שונים, אשר סיקרו את אבל ושמחת הפרט.

ח"כ צדוק: על המדינה להבטיח הקלות וזכויות מיוחדות לחיילים שלחמו

על המדינה להבטיח זכויות קדימה בקבלת שיכון, מענקים ו־ זכויות לחזור לעבודה לחיילים ש־ יוכלו להשתלב ולהיקלט בקלות בחיים האזרחיים, אמר ח"כ צדוק יו"ר ועדת החוץ והבטחון בכנס פעילים של המערך.

השירות במלחמה הזאת איננו הפסקה קצרה של ימים ספורים או שבועות מעטים, כפי שהיה השי־ רות במלחמת ששת הימים. עברו כבר שישה שבועות מאז פרצה ה־ מלחמה ולרבים מן המגויסים צפויה תקופת שירות ארוכה. המ־ דינה חייבת לסייע לבנים אלה, ובמיוחד למעוטי האמצעים שבי־ הם, בקליטתם ובהתקדמותם בחיים האזרחיים, טען ח"כ צדוק.

לדעת ח"כ צדוק צריך צוות מ־ יוחד להכין טיוטה לחוק, שיב־ טיח כמה זכויות עיקריות לחיילי המילואים והצבא הסדיר שהש־ תתפו במלחמה.

בין הזכויות האלה מנה ח"כ צדוק:

- מענק בסכום סביר ולתקופה סבירה, שיאפשר לחייל המשוחרר להתפרנס מיום השיחרור ועד ש־ ימצא עבודה.
- זכות קדימה בקבלת שיכון ו־ תנאי שיכון ומימון נוחים.
- יצירת אפשרויות לרכישת השכלה, לימוד מקצוע והשתלמות מקצועית על חשבון המדינה.
- זכות בלתי מעורערת לחזור לעבודה הקודמת ודין קדימה לק־ בלת עבודה.

אין ספק, אמר צדוק, שהגשמת תכנית כזאת תהיה כרוכה בהוצ־ אה גדולה, לפי שעה אי אפשר לערוך אומדן כלשהו לגבי גודל הסכום שיידרש, אבל המדינה חיי־ בת לשאת בהוצאה זו ולראות בה חלק מהוצאות המלחמה.

ח"כ צדוק הציע על כן לגבש בהקדם את ההצעה הזאת של "מגילת זכויות להחייל המשוחרר". אם חלק מהסעיפים שבמגילה זו ידרשו הליכי חקיקה מיוחדים, יהא על הכנסת לראות בחקיקת החו־ קים הנוגעים לדבר — אחד מ־ תפקידיה הראשונים אחרי הבחי־ רות.

„אין חובה לכינוס ועידת המפלגה"

לתביעתה של שולמית אלוני לכנס את ועידת המפלגה לפני הב־ חירות אין כל יסוד חוקי, הגיב אתמול היועץ המשפטי של מפלגת העבודה עו"ד זאב טרייניק.

בהתייחסו לפנייתה של שולמית אלוני לכנס את הועידה על פי סעיף 4 (ב) של חוקת המפלגה אמר עו"ד זאב טרייניק, כי סעיף זה בחוקה, על כל חלקיה, אינו מתייחס לכינוס הוועידה בקשר לבחירות לכנסת, כשם שאינו מת־ ייחס לכינוסה בהקשר לבחירות להסתדרות הכללית, לקונגרס הצי־ וני וכיוצא בזה.

אכבם היתה כוונה ללא כל קשר לסעיף החוקה, לכנס ועידה של המפלגה לדיון בעניני ההסתדרות אך ללא קשר לבחירות לכנסת. אין כמובן מניעה להעלאת שאלה לכינוס ועידת המפלגה בכל עניין שהוא, אבל על פי חוקת המפלגה אין חובה לכינוס הוועידה לפני הבחירות.

פיפ"א: סין לא תוכל להשתתף במשחקי אסיה

ציריך, (רויטר). — הפדרציה הבין־לאומית לכדורגל (פיפ"א), הודה ומודיעה היום את עמדתה, כי סין לא תוכל להשתתף בטור־ ניר הכדורגל השביעי במשחקי אסיה בחודש ספטמבר הבא, אלא אם תהיה לחברה בארגון הבינ־ לאומי.

אזרח ישראלי חזר מברה"מ לאחר שריצה 10 שנות מאסר

בתום עשר שנות ישיבה בכלא הסובייטי חזר אתמול לארץ הישראלי יהודה כג־ ן, שנעצר משעתו בידי שלטונות ברה"מ בעת טיול באודסה.

יהודה כגן, בעל חנות ירקות בגבעתיים, היה בן 40 כאשר יצא באותו קיץ לפני עשר שנים לטיול בארץ מוצאו, ברה"מ. הוא לא העלה כלל על דעתו, כי שה־ הותו ברה"מ ראויה בו צריך בתקופה בלהטת הסלה הסביה עם סיידה בצבא האדום.

יום אחד בעודו בסייר יחד עם תיירים ישראליים אחרים באחד האתרים בברה"מ, נעצר על ידי כנה אנשי ק.ג.ב. בסיון העדות הי־ישראלית להחרד את כגן עלה בהחזו הוא ניחן לכבר שבות באסר.

„ספינה אחרי ספינה"

יהודה כגן, שהוד מהכלא ב־ ברה"מ, סיפר עם רדתו מהמטוס בלוד, כי כאשר פרצה מלחמת יום הכיפורים היה בחרסון שב־ אוקראינה.

"הרוסים אמרו לי דברים שהלב כאב לי לספר. המלחמה הזאת, אמרו, איננה כמו זו של 1967. הראו בטלוויזיה כיצד הצבא ה־ מצרי צולח בקרב על התעלה והחיילים היהודים נופלים. כן טענו שהנשק האמריקאי שבידי ישראל לא שווה שום דבר ושה־ בלבים הראשון להיהודים שהנשק שלנו יותר טוב ושהם קיבלו מכות רצח". הלב כאב לי, וגם ליהודים הרבים בברה"מ שלא ידעו את האמת ורק שמעו דברים בדויים רצים בטלוויזיה הרוסית".

כגן סיפר עוד, כי מקצינים רו־ סים שמע, כי באודיסה ומנובו־ רוסיסק יצאו ספינה אחרי ספינה עמוסות בנשק כבד ומן בורגס יצאו ספינות עם נשק. הקצינים הרוסים שליוו את האניות היו לבושים אזרחית, למען שלא יכירו אותם.

בנמל התעופה לוד צפו יהודה כגן לביתו בגבעתיים, ושם סיפר לכתב "ידיעות" על שנות מאס־ רו. הוא סיפר כי כאשר נע־ צר בשנת 1963, נערכה לו חקירה בתמשכה 6 חודשים ולאחר מכן נערך לו משפט צבאי. השופט הראשי היה בדרגת גנראל־מייג'ור ולידו שני קצינים. ניתן לו סני־ גור, עורך־דין מקומי. לאחר בי־ רור שארך 4 שעות החליט בית המשפט לדון אותו ל־10 שנות מאסר בכלא סובייטי.

כגן סיפר, כי חזר וביקש ל־ התקשר לצירות הישראלית ב־ מוסקוה, בהיותו אזרח ישראלי הכלוא בארץ זרה. אולם בכל שנות כלאו לא ניתן לו הדבר. הוא שהה ב־7 בתי־סוהר ובשני מחנות־הסגר, ובכל אותן שנים לא הסתיר את אהבתו לישראל. "סי־ פרתי בכלא על הצבא שלנו, הג־ בורות רבות של החיילות והחיילים שלנו, כיצד הם נל־ חמים, סיפרתי על הקיבוצים, על החיים בישראל, ואמרתי שכל מה שאומרים עלינו ברוסיה איננו אמת".

כגן הוסיף, כי בעבודה בכלא עשה להפתעת כולם, 3 "נורמות" ביום. "הסברתי להם שאצלנו ב־ ישראל לומדים לעבוד כך — ואצלכם אפילו נורמה אחת לא עושים".

אשתו, אשר הקשיבה לכל מלה היוצאת מפיו ודמעות בעיניה, הר־ אתה את 400 המכתבים שכתב אליה בעלה מהכלא הסובייטי — הקשר היחיד בכל 10 השנים ה־ לה. בראש כל מכתב היה מצורף שיר קצר בידיים. ובאחד השי־ רים נאמר (בתרגום חפשי):
"אלי אלי, למה עזבתני??
גנה לפולם את 10 השנים
היפות ביותר.
אבל לנגוהי הסוכות לוקת באש.
איבדתי את אושרי שהיה כה
יקר לי.
ועכשיו אינני יותר מבוף שבור,
כמו תיל זרוק בכלוב ברזל.
ובכפה לשנה שתבוא עם השחרור,
שיביא עמו שבוע־חיים חדשה".

נצחון לכדורסלני מכבי ת"א

כדורסלני מכבי תל־אביב ניצ־ חו אמש במשחק אימון שנערך בהיכל הספורט ביד אליהו את הפועל תל־אביב 77:99 (33:50).

הירבו לקלוע למכבי תל־אביב: פלאם 24, וביימארק 13; להפועל: שוורצפיין 22, דקל 12.

שרות פיג'ו על הגובה

8 מוסכים מוסמכים חדשים לשרותכם

37 המוסכים ברשת פיג'ו ברחבי הארץ נמצאים תחת פיקוחנו המ־ תמיד ומקבלים הדרכה ועדכון שוטפים בידע טכני, בציוד ספציפי משוכלל להבטחת שרות מעולה ומהיר, ברמה מקצועית גבוהה, ע"י צוות טכנאים מנוסים לפי דרישות מפעלי פיג'ו בצרפת.

חלפים מקוריים מתוצרת פיג'ו מבטיחים לך נסיעה בטוחה וחיים ארוכים למכוניתך.

ת"א־יפו, "א.א." דרך בן־צבי 38, יפו, טל. 827436.
גבעתיים, מוסך · סולל בונה "גיבורה" גבעת רמבים, דרך הגבורה טל. 258411-2.
בני־ברק, "מרום הצמרת" רח' ברוך הירש 19, אזור התעשיה טל. 791016.
כפר־סבא, מוסך "פוספלד", ע"י משטרת כפר־סבא, טל. 923161.
נתניה, מוסך "חי" אזור התעשיה, נתניה, טל. 27210.
באר־טוביה, מוסך "הראל" אזור התעשיה, טל. 96291.
צפת, מוסך "מנחם" אזור התעשיה החדש, טל. 30132.
באר־שבע, מוסך "סולל־בונה" אזור התעשיה, טל. 4381-2.

האריה שבחבורה

פיג'ו

דבר ספורט

זהב לאברמוביץ בגובה – 1.68 מ'

באלס (רביעית) לגמר ב־400 מ' ועמלי שביעי ברוחק – 7.32 מ'

מנילה (שרות „דבר"). — אורית אברמוביץ, הקופצת לגובה בת ה־18, השיגה אתמול את מדליית הזהב הראשונה לישראל באליפות אסיה באתלטיקה־קלה. אברמוביץ, שניתרה לגובה של 1.68 מ', הקדימה בהפרש של 10 ס"מ את יריבותיה ממאלזיה ומאיראן.

אברמוביץ המשיכה את מסורת ההצלחות של הקופצות לגובה הי־

אורית אברמוביץ
מדליית זהב בגובה

ישראליות אחרות קראוס (בגילה 1954) ומיכל למדני (בבנקוק 1966), שזכו במדליות זהב במשחקי אסיה. אורית, שניתרה ל־1.68, בקפיצה השלישית, הקדימה את גלידים בגובה ממאלזיה ואת מרים סדרסי מאיראן (שתיהן השיגו 1.58 מ').

אברמוביץ נכשלה בנסיונה להי־בוב שיא אסיאתי חדש, כאשר לא הצליחה לעבור גובה של 1.70 מ'.

האתלטית הישראלית השניה שהשתתפה בתחרויות אתמול, היתה אביבה באלס שהצליחה להעפיל לשלב הגמר בריצת 400 מ'. באלס קבעה זמן הלוך של 59.0 שנ' כשמקדימה אותה היפנית אי־קוטה (55.8), אנגית מסינגפור (57.4) ופיליפינים (57.4). במקצה השני היתה ראשונה יפאנית שקבעה 57.8 שניות.

גבי עמלי, הקופץ לרוחק, היוה אתמול את אכזבת המשלחת הישראלית, שקפץ למרחק של 7.32 מ' ודורג במקום השביעי מבין 11 קופצים. תוצאתו של עמלי נופלת ב־20 ס"מ משיאו הישראלי שנקבע לפני כשלושה חודשים. במדליית הזהב בקפיצה זו זכה הפורי־מוזי צ'ין לונג צין שקבע 7.82 מ' (שיא אסיאתי), לפני בן־ארצו וויזיר כו (7.57 מ') והאסיני פילאי מהודו (7.53 מ').

שיא אסיאתי נוסף הושג בריצת המוקדמות ב־110 מ' משוכות ע"י היפאני שאיגו אוזקי שקבע 14.1 שנ'.

היפאנים זכו אתמול בשלוש מדליות זהב, מהן שתיים בין הגברים. קוזיקי מיונו רץ 1500 מ' בזמן של 3:47.4 ד', לפני הפאקיסטאני מוחמד יונוס (3:48.2 ד') וההודי דסונדה סינג (3:50.4 ד').

בהליכה למרחק 20 ק"מ היה ראשון יושיהירו כוריקה מיפאן, לפני פרנסיס קסזיר מהודו ובנג קו צ'ינג ממאלזיה.

האיראני קושמירי צאלה זיכה את ארצו במדליית זהב שניה, בזרקו את הדיסקוס למרחק 51.20 מ'. הוא הקדים את אלוף אסיה, פרוץ קומאר מהודו, שקבע 49.80 מ' וטוגי היאשי מיפאן שקבע 48.04 מ'.

בין הנשים בריצת 200 מ' משוכות קבעה היפאנית טושימאמי אישידה שיא יפני, כשעברה את המרחק ב־27.6 ש' לפני היכר מריקו מסינגפור (28.5 ש') וליין יואה צ'אנג מפורמוזה (28.6 ש').

היום יצטרפו למעגל התחרויות הישראלים רחל הלה, שתשתתף בריצת 800 מ' יחד עם חברתה אביבה באלס ובין הצורי, רץ המרתון, שישתתף היום בריצת 10,000 מ'.

סיכום המדליות לאחר היום השני באליפות אסיה באת"ק

	זהב	כסף	ארד
1. יפאן	5	2	2
2. פורמוזה	1	2	2
3. הודו	—	3	2
4. איראן	2	—	1
5. קוריאה	—	—	2
6. מאליזיה	—	1	1
7. ישראל	1	—	—
8. פיליפינים	1	—	—
9. סינגפור	—	1	—
10. פקיסטן	—	1	—

אליפות אסיה במשקולות לא תתקיים בארץ

הנהלת ההתאחדות לספורט החליטה בישיבתה אתמול לא לקיים את אליפות אסיה בהרמת משקולות בגלל המצב השורר בארץ.

לעומת זאת, החליטה ההנהלה לבקש את אירוח האליפות בשנת 1975, וזאת לאחר שאליפות אסיה בהרמת משקולות בשנה הבאה תיערך במנילה בד בבד עם אליפות העולם.

כן החליטה הנהלת ההתאחדות לארגן בתחילת השנה הבאה אליפות ישראל פתוחה בהרמת משקולות, אליה יוזמנו המשקולאים מן המדינות שהיו אמורות להשתתף בתחרות באליפות אסיה.

הרטה ברלין מבקשת לארח נב' הכדורגל

הקהילה היהודית של ברלין המערבית פנתה לועד האולימפי בישראל, והודיעה לו, כי קבוצת הרטה העירונית מבקשת לארח את נבחרת הכדורגל הישראלית במועד שעדיין לא נקבע. הפניה הועברה לדיון בהתאחדות לכדורגל.

מצב חירום במגרשי הכדורגל

מזכירות ההתאחדות לכדורגל החליטה, בגלל מחסור בשוטרים, להכריז על מצב חירום במגרשי הכדורגל עם פתיחת משחקי הליגות בשבת. הדבר יתבטא בהחמרת עונשים על התפרעויות.

הומלץ לשגר נב' הכדורגל למשחקי אסיה

מזכירות ההתאחדות לכדורגל החליטה להמליץ על השתתפותה של נבחרת הכדורגל במשחקי אסיה שייערכו בספטמבר 1974 בטהרן.

ההתאחדות לכדורגל תפנה בקשר לכך לועד האולימפי ובמועד מאוחר יותר, לאחר שתבחר „ועדת טהרן", תבקש לכלול את הנבחרת הלאומית במשלחת ישראלית שתשתתף באליפות עמי אסיה.

בישיבה אתמול מסרו יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, נחום הלר ובאמן הנבחרת, דוד שוייצר, את סיכומיהם לגבי ביקור נבחרת ארה"ב בארץ.

המזכירות החליטה לפנות למשרד החינוך והתרבות בבקשה לכסות גרעון של 50,000 ל"י שנוצר בקופת ההתאחדות בעקבות ביקורה של נבחרת ארה"ב.

מרכז „הפועל"

מודיע:

פעילות ספורט בימי חרום

מרכז „הפועל" מארגן פעילות ספורט בימי חירום, לילדים ונוער, לאחר שהליגות הסדירות הושבתו בגלל המלחמה. ההתחרויות פתוחות לכל המודיע מראש על השתתפותו.

בשבת 24.11.73, בשעה 8.30 בבוקר:

מחוז חיפה והצפון:
כדורסל: בדגניה, אלונים, נעמן וקרית טבעון.
הרשמה: 03/260181 ע"י ביכה יבמן או 04/931009 יוסף אסיסקוביץ.

מחוז התיכון:
כדורסל: במעגן מיכאל.
כדורעף: במעיין צבי.
אתלטיקה קלה: במכון וינגייט.
הרשמה: 063/22734 ע"י שלמה אריה.

מחוז תל־אביב ודן:
אתלטיקה קלה: במכון וינגייט.
הרשמה: 03/260181 ע"י דוד תדיר או דב הררי.

מחוז ירושלים ויהודה:
כדורגל: רחובות.
טניס שולחן: ראשון לציון.
הרשמה: 03—952928 ע"י מנחם פריצלר או — 02—225361 ע"י אריה ברוכיאלי

מחוז הנגב:
כדורעף: בית „הפועל" בבאר־שבע.
אתלטיקה קלה: באצטדיון „הפועל" בבאר־שבע.
הרשמה: 057—6166 ע"י שלמה היק.

למנצחים יוענקו פרסים.

מושבי הנגב זקוקים לאשראי

מאת סופר „דבר" בנגב

מושבי הנגב זקוקים לאשראי דחוף, כדי לממן פעולת משקית חיונית תבואות החורף.

מנהל ארגון הקניות של מושבי הנגב, ספקי אהל, אמר, כי המושבים זרעים 200,000 דונם תבואות־החורף והיו צריכים לקבל הלוואה בסך 3 מיליון ל"י למימון העבודה. רשות הכללית של הכנסה, שהיתה צריכה לאשר, לדברי אהל את ההלוואה, לא קיבלה עדיין את המיסמכים הדרושים ממשרד־החקלאות, למרות שהיו אמורים להגיע זה מכבר.

מושבי הנגב זקוקים לאשראי דחוף גם בגלל נזקי מלחמה עקיפים. המושבים אינם יכולים להשיג אשראי בכוחות עצמם, „כיוון שדורשים ריבית על 25 אחוז למעלה", לדברי מנהל ארגון הקניות של מושבי הנגב.

„בית הרים" — בית החלמה לחיילים

העקרון של התאמת פעולות לצרכי השעה, המפעל ביקים אלה על ידי ויצו. „בית הרים" בהרצליה פיתוח — המשמש בדרך־כלל כבית הבראה לאמהות מטיבות ילדים — הפך להיות בית החלמה לחיילים פצועים ושבויים משוחררים, הזקוקים לטיפול רפואי.

החיילים המבקרים מובאים ל„בית הרים" בליווי רופאים האחראים לבית החולים. רובם בהחלימם משברים בגפיהם. ולפי התכנית ישהו במקום כשבועיים. חברות ויצ"ו, כמתנדבות מתושבות המקום, מסייעות לרוחל דיכון, מנהלת הבית, ליצור אווירה ביתית חמה לחיילים. הן פעילות בשלוש משמרות תורניות של ארבע שעות כל אחת.

משחקים, ספרים, טלוויזיונים וטטיפון, נתרמו על ידי חברות ויצ"ו במקום, והן גם מארגנות למחלימים ערבי בידור, סרטים והופעות אמנים. בלילות שבת יתקיימו החברות ומשפחותיהן ארוחות עונג־שבת משותפות לחיילים שאינם מסוגלים לנסוע לבתיהם. (ע)

משרד הפנים הוציא צו גירוש בגלל החזקת סמים נגד אליגור סגל, מקנדה. היא נעצרה בעת ששהתה בירושלים בחברת שלושה גברים כאשר על גופה נמצא סם מסוכן מסוג אופיום. היא הובאה לדין ונידונה לחודשיים מאסר על תנאי למשך שנתיים וקנס.

פרופ' ג'ראלד טאובר, מומחה לאסטרופיסיקה ואיש החוג לפיסיקה ואסטרונומיה באוניברסיטת תל־אביב, מלמד בהתנדבות כתות י' בביה"ס התיכון „אליאנס" ברמת־אביב. פרופ' טאובר הוא אחד מ־300 מרצים באוניברסיטה שהתנדבו ללמד בבתי ספר אשר מוריהם גוייסו.

העליה במחירי הפוספטים בעולם (45 דולר לטונה) תשפר מצב המפעל באורון

מאת דוד משיב, סופר „דבר"

בשבועות האחרונים חלה עליה תלולה של מחירי הפוספטים בעולם. קודם־לכן, נע מחיר הפוספטים בין 15 ל־18 דולר הטונה; כיום דורשים המרוקאים מחיר־שיא של 45 דולר הטונה, שנקבע באופן שרירותי, אולם הוא משפיע לטובה על יצוא הפוספטים הישראלי מאורון.

בשנת האחרון מכר מפעל זה 10,000 טונות פוספאט נחות בתכולה של 28 אחוז תחמוצת־זרחן במחיר 21.5 דולר הטונה פו"ב. בצד שקודם־לכן מכר המפעל פוספאט בתכולה של 34 אחוז תחמוצת־זרחן במחירים בין 15 ל־18 דולר הטונה. בתחילת השנה נמכר הפוספאט ב־10—12 דולר לטונה.

מנהל מפעל הפוספטים פנחס כרמי, עומד לצאת בימים אלה לחו"ל לנהל מו"מ בדבר יצוא פוספטים. מעריכים, כי המחיר שתקבל ישראל יגיע לכדי 30 דולר, ואולי יותר. המחירים הגבוהים בעולם צפויים לשפר את המצב הכספי של המפעל באורון שסבל בעבר מהפסדים גדולים.

תפוקת מפעל הפוספטים באורון השנה היא 750,000 טונות, מזה 150,000 טונות לצריכה מקומית ו־600,000 טונות ליצוא. במפעל עובדים כיום במרץ להפעיל מחדש כיתוקן הפשרה, אשר היה קודם כושבת. כיתקן זה, אשר יושקעו בו 500,000 ל"י, יוכל לייצר 180,000 טונות פוספאט כוטבר ובכך יגיע ייצור המפעל בשנת 1974 למיליון טונות בערך.

עליית מחירי נחושת בעולם תגדיל הכנסות תמנע

מאת דוד משיב, סופר „דבר"

עליה תלולה חלה לאחרונה במחירי הנחושת בבורסה הבין־לאומית לנחושת בלונדון. לגבי עיסקות ביידיות נקבע מחיר־שיא — 973 ליש"ט הטונה — ואילו לגבי עיסקות מאוחרות, כלומר מסירת הנחושת אחרי שלושה חודשים, המחיר הוא 880 ליש"ט הטונה.

באירופה שורר מחסור בנחושת, מאחר שחלק ניכר מייצור הנחושת של צ'ילי נמכר לארה"ב, בעוד שקודם לכן היה מופנה בחלקו לארצות אירופה.

העליה התלולה במחירי הנחושת עשויה להגדיל את הכנסות מכרות הנחושת בתמנע, המייצאת את כל תוצרתה לארצות חוץ. תפוקת המפעל היא 11,000 טונות נחושת טהורה לשנה. מאז המלחמה התעוררו קשיים בהובלת הנחושת לנמלים בגלל מחסור במשאיות ועתה נעשים מאמצים לתקן מצב זה.

מינהל המקרקעין הקפיא לוח־הזמנים לגבי עיסקות

נוכח המצב שבו שרוי המשק עקב המלחמה, ובהתאם לחוק הארכת מועדים, החליט מינהל מקרקעי ישראל להאריך עד 5 בדצמבר 1973, את הקפאת לוח הזמנים לגבי עיסקות שונות.

דובר המינהל ציין, כי אין הדבר חל על חובת תשלום כספים למינהל. איחור לתשלום כספים ופרעון חובות למינהל — תינתן ארכה רק בהתאם לחוק הארכת מועדים תשי"ז — 1957.

שר המשטרה ש. הלל: המלחמה לימדה אותנו חשיבותם של גבולות

אין אנו מתכוונים למסור לידי אויבנו שטחים אותם רצו לכבוש בכוח. המלחמה לימדה אותנו את חשיבותם של גבולות — אמר אתמול שר־המשטרה ש. הלל בכנס של הקהילות הספרדיות שבעיר ירושלים. עם זאת, אמר, מוכנה ישראל לפשרה.

השר הביע את התקווה שהפסקת האש תתקיים, אולם על ישראל להיות מוכנה גם לחידוש האש. במלחמה נתגלו סכנות חדשות הנובעות מהתגייסותן של כל מדינות ערב, ומעורבות רבה יותר של הסובייטים שהגיעה לסכנת התערבות בעת הקרבות. אולם ישראל, שלא כמעצמות אחרות — כמו צרפת במלחמת העולם השניה — לא התמוטטה עקב התקפת הפתע וצה"ל הדף את האויב.

הלל קרא להתגייסותו של כל העם היהודי, כי לפני ישראל ניצבות בעיות קשות המחייבות הוצאות גדולות: לחימוש, לקליטת עליה ולסתימת הפער.

לשכת המסחר מוחה בפני השגריר הבריטי

משלחת מטעם הלשכה המסחרית האנגלו־ישראלית (ישראל) בהרכב אליהו איזקסון (יו"ר), ישראל גל (יו"ר סניף הלשכה בירושלים), מ. פסרוג הרצל בוקרמן (מזכיר כללי), נתקבלה על־ידי השגריר הבריטי וב. ?. לוידג והביעה אכזבתה שלה ושל חוגי המסחר בכלל, על הטלת האמברגו על נשק על־ידי הממשלה הבריטית בעת המלחמה.

הפגישה היתה המשך לצעדים קודמים של הלשכה כיוד לאחר פרוץ המלחמה.

רוצים להפסיק השימוש באריזות חד־פעמיות

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

משרד המסחר והתעשיה יפעל בשבועות הקרובים לשכנוע יצרנים להפסקת השימוש בבקבוקים חד־פעמיים ובאריזות חד־פעמיות בשל מצב החירום. המגמה היא להפסיק כליל שימוש באריזות חד־פעמיות שהפך להיות נפוץ במשק הישראלי בשנים האחרונות.

המשנה למנכ"ל משרד המסחר והתעשיה ד"ר משה מנדלבאום הסביר אמש, בדיון שנערך מטעם המרכז הישראלי לניהול, שהשימוש באריזות חד־פעמיות כרוך בהפסד של חומר־גלם ושל אנרגיה שאותם יש לחסוך עתה. הפסקת השימוש באריזות החד־פעמיות תהיה פעולה שתקיף את ענפי הייצור השונים.

מטעני עולים נשארו בנמלים — בשל מחסור בכלי תובלה

מאת סופר „דבר" לעניני קליטה

מטענים רבים של עולים שהגיעו במכולות נצטברו מאז המלחמה בנמלי אשדוד וחיפה עקב המחסור בכלי תובלה. מחלקת העליה והקליטה של הסוכנות עושה באחרונה מאמצים במטה מליץ, כדי לשחרר רכב להעברת מטענים למחנכי העליה בקודרדי.

סגן מנהל מחלקת העליה והקליטה יהודה דומיניץ מסר על כך מציין כי גם במחסנים בקורדאני שוררת צפיפות גדולה וכי מטעני העולים הבאים לשחרר את מטענם. המספר הזעום של משאיות ששוחררו להעברת המטענים מהנמלים אינו מספיק. ביחוד מקשה הדבר על העולים שהגיעו בחודשי הקיץ, כי לבוש החורף שלהם העבר בדרך הים. עד המלחמה הצליחה הסוכנות לחסל את הצטברות המטענים בנמלי איטליה שנוצרה עקב שביתת עובדי הנמלים שם, והיא שכרה אניות מיוחדות להובלתם לארץ.

הערכה: צפויים 65,000 עולים

שר הקליטה נתן פלד מעריך כי השנה צפויים 55,000 עולים, כאשתקד. הוא מסר, כי בעשרת החודשים הראשונים של השנה הגיעו לישראל 44,500 עולים (בתקופה המקבילה אשתקד הגיעו 46,250 עולים). הוא ציין, כי מספר העולים מברה"מ עלה על מספר העולים מהמערב.

במיוחד ציין שר הקליטה כי בתקופת המלחמה ולאחריה לא נפסקה העליה וקליטתה, אם כי יש קשיים בדיור בגלל הפסקת הבניה. לכן מטליך משרד הקליטה להפנות יותר עולים לדיור זמני לדירות שכורות, במרכזי קליטה מעבות עולים ואף למתי מלון שנשכרו לאורך זה. עולים שרצו בכך, אף נכנסו לדירות בלתי גמורות.

השר עמד על קשיי התעסוקה לעולים מאז המלחמה, בעיקר לבעלי מקצוע, לאקדמאים ובעלי מקצועות חפשיים, בשל סגירת מפעלים וצמצום העבודה בהם. לעומת זאת לא קשה לעובדים בעלי מקצועים להשיג עבודה בתוך הארץ. משרד הקליטה ומשרד העבודה מתארגנים עתה מחדש לטיפול בבעיית התעסוקה לעולים.

במלאות שלושים לפטירת
ד"ר זאב (וילי) זלומונס ז"ל
נעלה לקברו ביום חמישי, כ"ז בחשון תשל"ד (22.11.73) בשעה 12.30 בבית העלמין החדש, כפר סמיר, חיפה.
הננו מודים לכל אלה שהביעו את תנחומיהם.
המשפחה

ביום חמישי, כ"ז בחשון תשל"ד, 22.11.73
יום השלושים למות חברנו
מיכאל חרמוני ז"ל
נעלה לקברו בשעה 3 אחה"צ.
המשפחה ובית יגור

לחברתנו היקרה **רחל קרני**
אתך אנו באבלך הכבד במות עליך בעלך
ישראל ז"ל
היקר באדם
תנחומינו לך ולמשפחתך
ארגון אמהות עובדות חיפה

הננו משתתפים באבלו הכבד של חברנו
יצחק ויניצקי
בהלקח ממנו אחיו
ישעיהו ז"ל
לשכת המס מחוז ירושלים
ההנהלה והעובדים

ועד הר־הכרמל (כולל אחוזה)
אגודת התושבים
משתתף בצערה הרב של
משפחת קרני
על פטירת ראש המשפחה, חבר הוועד המבקר ועסקן רב־פעלים
ישראל קרני ז"ל

על החבר הוותיק
עורך בטאון „מקרקעין ורכוש"
אינג' ישראל קרני ז"ל
מתאבלת
אגודת שמאי מקרקעין בישראל

למשפחת קרני
השתתפותנו העמוקה בצערכם במות
אינג' ישראל קרני ז"ל
הסוכנות היהודית — אגף הנכסים

הננו משתתפים בצערו של חברנו
יוסקה איגנברג והמשפחה
על מות האח
יצחק ז"ל
בית גבעת השלושה

אנו משתתפים בצערם של חברינו
גאול ודן דובסקי
במות עליהם
האם ז"ל
אגד
ההנהלה והחברים

אנו ממשיכים
בקבלת חוברות
„דבר לילדים" לכריכה
אם טרם הבאת לנו את החוברות משנת תשל"ג ומשנים קודמות, הזדרז ועשה זאת!
הבא את החוברות מסודרות לפי סדר המספרים (מספר 1 למעלה), לסניף „דבר" באזור מגוריך, או לבית „דבר" רח' שינקין 45, תל־אביב.
דמי הכריכה 7.50 לכרך
חוברות חסרות תישלחנה תמורת 70 אגורות החוברת. השולחים החוברות לכריכה ע"י הדואר יוסיפו המחאה — דמי כריכה, דמי משלוח הביתה ותמורת חוברות השלמה.

ללידיה שוורץ
וכל בני המשפחה
תנחומים במות האב
שלמה וינברג ז"ל
בית בארי

אנו אבלים על מותו בטרם עת
של עובדנו חברנו
דיאב מנסור ז"ל
ומביעים תנחומינו למשפחה
ההנהלה וועדי העובדים
בתי זקוק לנפט בע"מ

לח' אריה גרוסרו
אתך באבלך במות עליך
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ, סניף בלפור
ההנהלה והעובדים

ביה"ס להנדסאים
ביה"ס הארצי להנדסאים
הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

הודעות למועמדים חיפה

1) מועמדים שנרשמו
א) אישור קבלה למועמדי תשל"ד שנרשמו לפני המלחמה, נשלח.
ב) מועמדים מגויסים, שהאישור לא הגיע לידם, מתבקשים להתקשר בגלויה עם ביה"ס.
ג) מועמדים מגויסים אשר טרם פעלו עפ"י הודעתנו הקודמת בעתונות, בה ביקשנו להתקשר, מתבקשים לעשות כן בגלויה.

2) סיום ההרשמה
הסתיימה הרשמת מועמדים לכיתות מסלול יום בחיפה במגמות הבאות:
הנדסאי בניה — הנדסאי מחשב
הנדסאי אדריכלות — הנדסאי תעשיה וניהול

3) המשך ההרשמה
נמשכת ההרשמה למסלול יום בחיפה לכיתות הבאות:
הנדסאי חשמל — הנדסאי אוירונוטיקה (הנדסה הצופתית)
הנדסאי פיזיקה — הנדסאי כימיה (לרבות בזק)
הנדסאי מכונות — הנדסאי פלסטיקה
הנדסאי אלקטרוניקה (נשאר מס' מקומות מצומצם)
הנדסאי בניה (למועד מרץ)

4) מסלול ערב
נמשכת ההרשמה לכיתות מסלול הערב בכל המגמות.

הערות:
א) מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון, לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית, או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב) תלמידים/ות המשתתפים/ות בלימודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג) חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכיתות הערב מקבלים הנחה משכר לימוד בשעור 50%.
◆ פרטים והרשמה:
ביה"ס הארצי להנדסאים, חיפה, ת. ד. 4459, מיקוד 31040.

הופיע!
בסימן שנת הכ"ה למדינה
השנתון הורחב וכולל נתונים מעודכנים והשוואתיים מאז קום המדינה על האוכלוסיה, החברה והמשק בישראל ובשטחים המוחזקים.
מכיל כאלף עמודים.
המחיר — 20.— ל"י
להשיג בכל חנויות הספרים
להזמנה בדואר גזור ושלח:

לכ'
שרות ההפצה של פרסומי הממשלה
רח' ב', 29, הקריה, תל־אביב
נא שילחו לי ______ עותקים של שנתון סטטיסטי לישראל מס' 24, 1973.
רצ"ב שק ע"ס ______ ל"י
(נא לצרף 80 אגורות עבור כל שנתון כדמי משלוח)
שם מלא ______ כתובת ______
תאריך ______ חתימה ______

ד"ר גולדמן נגד גוף יהודי למאבק בחרם הנפט הערבי

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

נשיא הקונגרס היהודי העולמי ד"ר נחום גולדמן, מתנגד להקמת גוף יהודי עולמי שיילחם נגד חרם כנות הנפט שבמפעילה המדינות הערביות. התנגדות זו הביע ד"ר גולדמן במכתב ששלח לחבר הד ועדה המרכזת של ההסתדרות הלל זיידל, אשר הציע הקמת גוף כזה בהזדמנות. כדי שיפתח בצעדים מעשיים ויעמוד לימין כל אותן המדינות אשר לא ייכנעו ללחץ הערבי.

ד"ר גולדמן מציין, שההוצאות והקמת המנגנון יקחו זמן רב מדי. לדעתו, מספיק שיתוף־פעולה בין ההסתדרות הציונית והקונגרס ה־יהודי כדי לפעול ביעילות כנגד הלחץ הערבי.

הודעת מס־הכנסה ומס־רכוש

לשימת לב המעבידים

הוראה בדבר הניכויים ממשכורת עובדים מגויסים

הרינו להודיע שמעביד, המשלם לעובדיו שגויסו את משכורתם — ע"י תשלום ההפרש שבין המשכורת המלאה ובין התשלומים (האישי והמשפחתי) שקבלו העובדים מצה"ל בשל תקופת שרותם הצבאי — ינכה מס הכנסה, מלוה בטחון ומלוה מלחמה מהמשכורת המלאה, הכוללת את תשלומי צה"ל.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לפקיד השומה אליו מועברים הניכויים.

חשון תשל"ד (נובמבר 1973) נציבות מס הכנסה ומס רכוש

מלכת היופי של ישראל חיה קציר בת ה־18 (משמאל) בחברת מלכת־היופי של דרום־אפריקה שלי לאתאס, בת ה־22 (במרכז) ומלכת־היופי של ארה"ב, מרג'ורי וואלאס, בת ה־19, צולמו ביום א' בלונדון (צילום־רדיו של "אסושיאייטד פרס")

יחידה מיוחדת בהסתדרות להעמקת העזרה ההדדית עם המגוייסים

על כינון יחידה מרכזית במחלקה לאיגוד מקצועי ו־יחידות מקומיות מקבילות במועצות־הפועלים שיעסקו בכל הקשור בהעמקת והג־תיית העזרה ההדדית במ־קומות־העבודה בין העוב־דים המגוייסים לבין אלה הממשיכים בעבודתם הסדי־רה — החליטה ביום א' ה־ועדה המרכזת של ההסתד־רות.

הוועדה הטילה על יו"ר המח־לקה לאיגוד מקצועי א. אברהמו־ביץ ויו"ר מחלקת הארגון א. הר־אל להקים מייד את היחידות להכ־וונת העזרה ההדדית במקומות ה־עבודה השונים.

מ"מ המזכ"ל ירוחם כשל ציין בחיוב את ההסדרים שנקבעו ב־יוזמת ההסתדרות עם משרד האוצר והביטוח־הלאומי לגבי השלמת שכר המגויסים באמצעות קרן ההשוואה, ההל מנובמבר. ההסתד־רות, ראתה כחיוני ביצוע התשלו־מים דווקא באמצעות קרן־ההשו־ואה, שכן בדרך זו נמשך הקשר וההתייחסות של העובד אל מקום עבודתו הקבוע.

כמו כן נבחן ענין השעות הנו־ספות והוועדה המרכזת החליטה לפרוד בימי הירום אלה עבודת שעות נוספות בהתאם לכלל צרכי המשק, היינו צרכי הצבא והבט־חון, לאוכלוסיה האזרחית וכן למ־טרות ייצוא.

בדיון השתתפו: י. קיסר, א. הראל, צ. נתנזון, י. שפירא, ר. בש, נ. אלמוזלינו, א. ידלין, י. רוזנצוויג, א. אפרת, י. ידין, סר־כס י. מכל.

ההסתדרות תקבע עמדה בענין העלאת דמי ביטוח־לאומי

בעקבות הצעות ופרסומים על מגמה מסתמנת להעלאת דמי ה־ביטוח הלאומי — קבעה הועדה המרכזת, עפ"י הצעתו של אהרון אפרת יו"ר סיעת ההסתדרות ב־מועצת הביטוח הלאומי, שהמוס־סד בנדון זה חייבת להתקבל רק תוך פרט עם ההסתדרות והסכ־מתה.

מ"מ המזכ"ל י. כשל הודיע ש־ההסתדרות אמורה לגבש עמדה בנושא זה, בטרם יועלה לדיון במוסדות הממלכתיים הנוגעים ב־דבר. העמדה תסוכם בוועדה מיו־חדת והמלצותיה יובאו, כמקובל, לאישור במוסדות ההסתדרות. ה־הרכב האישי של הוועדה הוא הו־טל על י. כשל, א. אפרת וא. אברהמוביץ.

עם התחלת פעולתה של "המו־עצה הכלכלית המייעצת" באמצ־עותן של ועדות־משנה לנושאים נרחבים (כוח־אדם, תובלה, תיירות ובלונאות, מימון, בניה ושיכון, ייצוא ופריון, משק וחברה ב־1974, אספקה ודיור), החליטה הוועדה המרכזת שאיוש נציגי ההסתדרות בוועדות המשנה האלה, ייעשה ב־"ועדה־מסדרת" המורכבת מחברי הוועדה־המרכזת. בוועדה זו יהיו: א. אברהמוביץ, א. אפרת, ה. זייד־ל, נחמת קבב וא. צילו.

בישיבת הוועדה המרכזת מחתה בתוקף בבה אידלסון על כך שבי מועצה הכלכלית המייעצת בעדות נציגות נשים. לכן מבין 48 חברי המועצה — מכל הסקטורים — אין אף אשה אחת.

מ"מ המזכ"ל י. כשל הבטיח לבוא בדברים עם ראש הממשלה שמינתה את המועצה ועם יו"ר המועצה, ולבדוק את האפשרות לצרף למועצה הכלכלית המייעצת את נוחת קבב.

מכל מקום הובטח שבוועדות־המשנה בנ"ל תתאפשר נציגות לפ־חות בנציגות ההסתדרותית של כל ועדת־המשנה.

מציע לשחרר בני מגוייסים משב"ס

יו"ר רשת "עמל" חבר הוועדה המרכזת נתן אלבוזלינו פנה לשר החינוך והתרבות יגאל אלון ובי־קש לשחרר מתשלום שכר לימוד את התלמידים הלומדים בבתי־ספר על־יסודיים אשר הוריהם התגייסו ב־מלחמה ושירותם עדיין נמשך חודש ימים.

הנת"ד ירד ל־4.31 ל"י

בשוק אגרות החוב חלה ירידה ניכרת במחזור בהשוואה לנפח ה־עיסקות בשלשום. אך יחד עם ה־ירידה במחזורים הסופיים היתה הפעילות ערה, במיוחד בענפי אג־רות מילווה הפיתוח בירידה ושאר אגרות החוב בסוג זה. עיסקות רבות נקשרו בענפי בטחון 68 ו־69. בגולאריות היתה יד ההיצע על העליונה. אם כי בשיעורים מק־ריים של עשיריות האחוז.

בשוק המניות המחזורים מצמצו הפעילות שבתה כמעט כליל. שע־רי הבורסה לא הראו כל כיוון לפעילות במחירים יורדים. כך שהבנקים השתלטו על מרבית ה־היצעים ואף ויסות שערים בירידה. פרט לירידות חדות יותר בשניים שלושה סוגי מניות, כמו "הכשרת הישוב" או "אי.די.בי.", היתה ה־רמה די יציבה. המחזור היה 555 אלף ל"י.

בנת"ד נרשמה ירידה של 2 אג', ל־4.31. היצע: 83 אלף דולר, הביקוש — 69 אלף דולר.

המחזור בשוק אגרות החוב היה 4.82 מיליון ל"י.

הכביש המהיר לאשדוד יסתיים תוך חודש

מאת סופרו הכלכלי של "דבר"

סלילת הכביש המהיר פלמחים—אשדוד תסתיים תוך חודש — מסר מנכ"ל פז"ק, מיכאל גולן. לפי התכנון המקורי צפויה סלילתו להסתיים בסוף אוקטובר, אך בגל־לל המלחמה חל עיכוב בעבודות הגמר.

"סולל־בונה" עובד בכביש עם צוות של 8 אנשים, במקום כ־60 אנשים שהועסקו במקום קודם לכן. אם התגבר במקצת העבודה, ניתן יהיה להשלים את הסלילה תוך חודש ולפתוח את הכביש המהיר לתנועה.

לעומת זאת, הוקפאה העבודה בכביש העוקף את לאטרון. הציוד לעבודות עפר של הקבלן המבצע את העבודה גוייס, ואין לו כלים להמשיך בעבודה.

נמשכת בניית ביה"ח "שערי צדק"

העבודה בבניית בית־החולים ה־חדש של "שערי צדק" בירושלים נמשכת, מסריב בנסר, שהעבודה בבניית בית־החולים זה לא הוק־פאה.

הקונגרס הבינלאומי של בעלי מלאכה — בינואר בישראל

הקונגרס הבינלאומי למלאכה ותעשיה זעירה יערך בישראל בין ה־13 ל־19 בינואר הקרוב ב־התאם לתכנית המקורית.

הקונגרס יתקיים בחסות שר ה־מסחר והתעשיה ויוזמה ציבורית. הוחלט לשלוח את חבר הוועדה המארגנת, צבי טייק, למספר מדי־נות באירופה על מנת לעודד את ההשתתפות בקונגרס.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי לוד

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לס־עיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי במשרדי הוע־דה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה לוד הופקד שינוי תכנית מפורטת הנקרא "שינוי תכנית מפורטת מס' לד/33/8" — שינוי יעוד מאזור למוסדות ציבור ביהודים לאזור צבור רגיל, חלוקת חלקה מחדש, שינוי לשטח צבורי פתוח לאזור מסחרי, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש: 4024 חל־קות: 6, 7, 8, 10, 27, 28, 30.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותה, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ב־רשומות להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

(חתום) א. הורן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

תאריך: כ"ס חשון תשל"ד — 14.11.73

הגיעו 23 ממנהיגי המגבית בקנדה

קבוצה גדולה של מנהיגי המגבית בקנדה, באה אתמול במהרים לישראל כדי לסייר כאן בחזיתות ולהיפגש עם ראשי המדינה.

ראש המשלחת ומסס הכט אמר, כי ההיענות לצרכיה של ישראל בקרב היהודים בקנדה עברה את כל השיאים, והמגבית תכפיל השנה לא רק את הכנסותיה בהשוואה לשנת 1967, אלא גם תגשים את היעדים שהציב בפניה שר־האוצר פנחס ספיר ואף למעלה מזה.

בקבוצה 23 ראשי המגבית מכל רחבי קנדה, הנוסעת למשלחת ש־תבקר גם ב"אפריקה". (פ)

בל"ל מרחיב עסקיו בבריטניה

הבנק האמריקאי הגדול "קליב־לנד טרסט קומפני", התופס של המקום ה־27 במערכת הבנקאות ב־ארה"ב נכנס כשותף באנגלו־ישראל בנק, חברת הבת של בנק לאומי בלונדון (הביצוע מותנה עומד בתוקף).

"קליבלנד טרסט" תרכוש 17½% באינטרים מדמליים ואין צופים לצימוצים בהקשר זה — מסר מנכ"ל בנק לאומי, א. י. יפה, ב־כמון הבניית של אנגלו־ישראל בנק ע"י קנית מניות בערך נקוב של 350,000 ל"י לפי 3.25 ל"ש למניה. התמורה הנ"ל מסתכמת בסך של כ־2.5 מיליון דולר ותשמש להגדלת הון הבנק ולפיתוח עסקיו. שני נצי־גים של קליבלנד טרסט יצורפו ל־דירקטוריון של אנגלו־ישראל בנק.

אנגלו־ישראל בנק השלוחה הפי־ננסית הישראלית הוותיקה ביותר בלונדון (מאז 1902) מקבלת שותף בעל מעמד מכובד בבנקאות האמ־ריקאית — קליבלנד טרסט קומפני, עם נכסים בסך כולל של 3 ביל־יון דולר ו־80 סניפים. כניסת בנק אמריקאי גדול ובעל מוניטין ל־שותפות בחברה מקבוצת בנק ל־אומי מחזקת את הרשת הבינ־לאומית של בל"ל הפועלת כיום באמצעות 18 משרדים ברחבי ה־עולם.

"אנגלו־ישראל בנקי ישאר הב־רת בת של "בנק לאומי" ויש־נה את שמו ויקרא בעתיד בנק לאומי — (הממלכה המאוחדת) ל־מיסד וזאת בכוונה להבליט את הקשר עם חברת האם בישראל.

תל־אביב

מועצת פועלי ת"א—יפו
המחלקה לתרבות הנוער

פתיחת חוג תנ"ך בהדרכת זהר בת ביילין, הערב ב־7 בספרית שפירא, במועדון ההסתדרות רח' הוקיתר המלך 77, ומחר, יום ד', 21.11, בקריית־שלום בבית אבי שלום ב־7 בערב.

תערוכת התנ"ך

● תערוכת התנ"ך בדפוס וב־אמנות, שבהסות דוד בן־גוריון, השוכנה בבית התנ"ך בתל־אביב, שד' רוטשילד 16 (מוזיאון ת"א לשעבר) והיא פתוחה לקהל המבק־רים בכל ימות השבוע פרט לש־בת, בשעות 10.00—13.00 לפנה"צ. קבוצות מאורגנות וכיתות בתי־ספר, המעוניינות בביקור בתע־רוכה בשעות אחרות של היום והערב, יתקשרו עם הנהלת בית־התנ"ך, שד' רוטשילד 16, טל. 57760.

ארגון אמהות עובדות

● בנוה־שלום, במועדון בלוק 5, 7.30 בערב, הרצאה על הנושא: ישראל במערכה. בקריית שלום, ב"בי תאבשלום", 8 בערב, הרצ־אה על הנושא: בעיות המצב.

חיפה

עיריית חיפה "משען" מועדון הפנסיונרים קרית חיים

● הערב ב־6.30 הקרנת סרטי ישראל. הציבור מוזמן.

דירות למכירה

● פולק כהנה נתניה רוצה למכירה דירות נהדרות עם כל השכלולים במקומות היפים בנתניה ויד השרון. פרטים במשרד רח' הרצל 51, טלפונים — 053-23958, 053-28934.

מקררים

● מקור המקררים!!! מוכר קר־נה מחליף ומתקן. הזדמנות — אמקור 10 ב־390 ל"י. "קרור לוינ־סקי", לוינסקי 93 ת"א טלפון 829554

שונות

● אמבטיות!!! חידוש! ציפוי אמאיל בביתך. גם בצבעים — 3 שנים אחריות. 243224, 232309.

בעל מקצוע מעולה!!

(בשטח העיבוד השבבי — חריטה, כרסום, השחזה)

התעשיה הצבאית קוראת לך, הצטרף לשורותיה

והיה שותף למאמץ הבטחוני ולמחשלי כוחו של צה"ל

בדבר פרטים נא לפנות אישית: —

* מרחב חיפה — טלפון 520271 ת.ד. 437 חיפה
* מרחב תל־אביב — טלפון 258166 ת.ד. 6397 ת"א
* מרחב ירושלים — טלפון 535161 ת.ד. 6353 ירושלים

השתלב באחד ממפעליה של התעשיה הצבאית!

משרד העבודה — אגף להכשרה והשתלמות מקצועית | התעשיה הצבאית

מודיעים על:־

פתיחת הרשמה במרחב תל־אביב

לקורסי מתכת לנוער

(חריטה, כרסום, השחזה)

* מתקבלים נערים עד גיל 16 אשר סיימו 8 שנות לימוד לפחות.
* הקורס ימשך כ־6 חודשים.
* במשך הקורס יקבלו המשתתפים מענקים.
* מסיימי הקורס ישובצו בעבודה במסגרת מפעלי תעש.

על המעוניינים להשתתף בקורס, נא לפנות לקבלת פרטים, הקריה רח' ב' בס' 8 ת"א, טל' 258166, ת.ד. 6397 מיקוד 61600 ת"א.

נוער!
התעשיה הצבאית קוראת לך, רכוש מקצוע והצטרף למשפחת חרשי־הנשק — היה שותף למאמץ הבטחוני.

למשרד הבטחון
אגף בינוי ונכסים

דרושים
מפעילי ציוד מכני כבד
לאזורים מרוחקים

המועמדים מתבקשים להתקשר לטלפון 523—265 תל־אביב, כל יום בין השעות 08.00 עד 15.00, עד לתאריך 27.11.73.

כפר־סילבר
בית ספר תיכון במגמה חקלאית ומכונאית ע"ש ד"ר א. ה. סילבר
אשקלון

דרוש
מדריך לענף הרפת

דיור במקום ותנאי משכורת טובים.

הצעות בכתב נא להפנות למרכז המשק החקלאי

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

דרושים
למפעלנו בבאר־שבע:

מבנאי מטוסים (פחחים)
רתכי פלדה
רתכי אלומיניום
עובדי עיבוד שבבי

המעוניינים מתבקשים לפנות אל: מפעל התעשיה האוירית, אזור התעשיה באר־שבע, ת. ד. 323, טל. 057/4851, מחלקת כוח־אדם.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ — נמל־תעופה לוד | משרד העבודה — האגף להכשרה והשתלמות מקצועית

נמשכת ההרשמה לקורסי:

עיבוד שבבי:
מתקבלים גברים אחרי שרות צבאי
נשים מעל גיל 18
נערים עד גיל 16
על המועמדים הנ"ל להיות בעלי השכלה של 8 שנות לימוד לפחות.

מבנאות מטוסים:
מתקבלים גברים אחרי שרות צבאי
נשים מעל גיל 18
נערים עד גיל 16
על המועמדים הנ"ל להיות בעלי השכלה של 8 שנות לימוד לפחות.

חיוט אלקטרוני:
מתקבלות נשים מעל גיל 18 בעלות השכלה של 8 שנות לימוד לפחות.

השתלמות במכונאות מטוסים:
מתקבלים גברים אחרי שרות צבאי, בעלי רקע מקצועי במכונאות רכב ובמכונאות כלליות.

המועמדים המעוניינים בפרטים נוספים מתבקשים לפנות אישית ליחידת התעסוקה, התעשיה האוירית לישראל בע"מ, נמל־תעופה לוד, בימים א—ה בין השעות 08.00—14.00.

לחברה תעשייתית גדולה ומבוססת באזור תל־אביב

דרושים:

מכשירנים אלקטרונאים חממ"ים
* בעלי נסיון בחיוט, הרכבה ובדיקה של מכשירים מדוייקים מכניים ואלקטרוניים.

נשים בוגרות תיכון או בי"ס מקצועי
* אשר תודרכנה ותועסקנה בהרכבה של מערכות משוכללות ומדוייקות.

המעוניינים מתבקשים לפנות לקבוצת ראיין לת. ד. 75 יהוד, מיקוד — 56100 — או בטלפון 757211 למחלקת כוח־אדם.

אוגר חום אלקטרה

חימום בחשמל בתנור אוגר חום
לפי תעריפים מוזלים בזרם-לילה!
חסכוני! * בטוח! * נקי! * נאה!

לפרטים חייג:
* תל-אביב טל. 39721
* חיפה טל. 640000
* ירושלים טל. 224750
* באר-שבע טל. 72211

אלקטרה
שרות נאמן שעומד במבחן

החל מהיום יופעלו משאיות מל"ח ע"י חברות תובלה על בסיס מסחרי

הספק המשאיות יוכפל ל־40,000 טונות ביממה

מאת סופר „דבר" לענייני תחבורה

החל מהיום יופעלו המשאיות שעמדו לרשות מל"ח על ידי 42 חברות תובלה על בסיס מסחרי, כדי לשפר את יעילות ניצולן. שיטה זו תאפשר להכפיל את תפוקתן, מ־20,000 טונות ליממה ל־40,000 טונות ביממה — אמר אתמול יו"ר הרשות העליונה לתחבורה יבשתית לשעת חירום, ד. אבידן.

למשרדי ההובלה יוחזרו 2,500 משאיות המגוייסות למל"ח, 500—1000 המשאיות שלא גוייסו. יש לבר במערך המשאיות לאחר שיתוקנו או כבר תוקנו. לפי ההסכם עם צה"ל ישוחררו בשלב ראשון אלף משאיות נוספות. בימים אלה יוחל בשחרורן. כיום מגוייסות יותר מ־5,000 משאיות כבדות בנות 10 טונות ויותר.

התכנית היא שבעלי המשאיות אשר יצטרפו למשרדי ההובלה יקבלו שכר לפי התפוקה שלהם ולא מחיר קבוע, כפי שהיה קודם. דבר זה מהווה תמריץ לבעלי הרכב להגדיל את תפוקתם. תעריפי ההובלה ייקבעו על ידי הממשלה והגורמים הקובעים במשק לשעת חירום.

תוך הימים הקרובים יערך מפקד בין 280 משרדי ההובלה השונים, כדי לברר אם מבחינת הסבל שלהם הם מסוגלים להפעיל מחדש את משרדיהם.

נמסר, כי חלק מהמשאיות המשוחררות מצה"ל יופנה לענף הבנייה וחלק אחר לענף ההדרים, כדי להתגבר על בעיית ייצוא הפרי. בדצמבר יהיה צורך להוביל 10,000 טונות פרי הדר ליום לנמלים.

מהרכב החדש שהוזמן, נמצאות בנמלים 120 משאיות 59 מהן שוחררו, 180 משאיות חדשות נוספות יגיעו לישראל תוך הימים הקרובים.

בתשובה לשאלה נמסר, כי בישראל פועלות כיום 260 משאיות מהשטחים, על בסיס מסחרי לפי היצע וביקוש. באשר להברה ההולנדית נמסר, כי חברת הובלה זו פוצלה לשניים: מחצית מכלי הרכב שלה מובילות פרי הדר לנמלים, ומחצית עוסקת בהובלת סחורות מהנמלים.

בתשובה לשאלה נמסר, כי צה"ל מסייע בביצוע הובלות מיוחדות על ידי העמדת כלי רכב לרשות מל"ח לפינוי נמלים מסחורות, בלילי גיל, וכד'.

תביעת ארגוני המובילים

המזכירות הארצית של ארגוני מובילי המשאיות בירכה על יוזמת משרדי התחבורה והאוצר ברכישת 2,500 משאיות בחו"ל, תוך תקווה שייבוא זה יאפשר לשחרר מהר יותר את הרכב האזרחי המגויס של ארגוני ההובלה. עם זאת דורשת המזכירות לאפשר למשרדי הובלה בעלי רשיון תיפעולי לרכוש רכב לפי תנאים מיוחדים, לאחר שיסופקו כל צרכי מוסדי השירות לרכב של צה"ל והרכב האזרחי הנפגע יוחלף ברכב מיד בא.

המזכירות עומדת בתוקף על כך שכל שיווק רכב חייב להיעשות בתיאום עם המובילים ותוך שמירת זכויות המובילים המאורגנים במועצת המשאיות וצרכיהם — וזאת כדי למנוע הצפת השוק ותחרות פרועה. כן הובעה התמרמרות על כי עד היום לא הצליחה מועצת המשאיות לקבל שום אשראי.

בסיום הישיבה, אותה סיכם יו"ר המדור לתחבורה בהסתדרות שלמה פרי, הוחלט לקיים כינוס־חירום של כל נציגי ההובלה.

92,000 איש נפגעו בתאונות עבודה ב־72/73

כ־92,000 איש נפגעו בשנת 1972־73 בתאונות עבודה וזכו לדמי פגיעה. באותה שנה היו מועסקים במשק הישראלי כ־1.1 מליון שכירים, שהיו מבוטחים כנגד תאונות עבודה. בממוצע נפגעו אם כן 8.3 אחוזים מכלל העובדים, או במלים אחרות — אחד מכל 12 מועסקים.

הרוב המכריע של הנפגעים (96 עד 97 אחוזים) נפגע באופן קל ואינו מאבד את כושרו לעבודה אלא לזמן קצר בלבד — לרוב לימים ספורים. רק 10 אחוזים לערך נעדרים לרגל הפגיעה יותר מחודש ימים וגם מתוך אלה רק לשליש נקבעת נכות לצמיתות.

שוחררו 75% מהפצועים ברמב"ם

כ־75 אחוז מהפצועים שאושפזו במהלך מלחמת־יום־הכיפורים בבית־החולים רמב"ם, בחיפה כבר החלימו ושוחררו מבית־החולים. עתה נערך בית־החולים בהדרגה לפעילות סדירה שתעמוד בסימן פתיחתן של מחלקות באגף החדש של בית־החולים שבנייתו הושלמה.

נמסר, כי בית־החולים עובר בהדרגה לאספקת שירותיו לציבור האזרחים. מרפאות־החוץ כבר נפתחו ברובן לציבור הרחב הוחלה קבלת חולים למחלקת היולדות החדשה שנפתחה באגף החדש וכן למחלקות הפנימיות והכירורגיות, בהם נקלטו עזרות חולים אזרחיים. עם זאת, מסתמן מחסור חמור באחיות עם העברת המחלקות לאגף החדש, בו מוקמו כבר מחלקת התאוששות, נפרולוגיה ויולדות. נודע, כי נשקלת האפשרות לשלב חיילות, שעשו שירותן בבית החולים כאחיות. מאידך שוקל משרד העבודה הפעלת צווי ריתוק לגבי אחיות.

רחובות „ניקסון" ו„הולנד" בנתניה

מאת סופר „דבר"

הנהלת עיריית נתניה החליטה לקרוא רחוב מרכזי בשם שדרות ריצ'רד ניקסון, כאות־הוקרה והערכה לנשיא ארה"ב שעמד לימין ישראל במערכה הקשה ועל ידידותו לעם היהודי.

רחוב שני ייקרא בשם הולנד, כאות־הוקרה לעם ההולנדי שסייע ליהודים בימי השואה ועל עמידתו כיום לימין ישראל.

אופנת חורף בהמשביר לצרכן

חליפה אופנתית מאריג צמר משובץ מורכבת מ־3 חלקים: מקטורן עם צווארון גדול וכיסים גדולים עם הפתים. חצאית קפלים אופנתית ומכנס ארוך. מצוי בשילובי צבעים של אפור עם אדום, שחור צהוב וחום. ניתן לקנות 2 או 3 חלקים.
מתוך קולקצית החורף של המשביר לצרכן להשיג בכל בתי הכל־בו של המשביר לצרכן.

ביטוח סיכוני חוץ לעסקות עם אפריקה — רק בסכומים מוגבלים

בוררות סו"ב—אוגנדה תערך בינואר

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

החברה לביטוח סיכוני חוץ נוהגת בזהירות לגבי עיסקות מסחריות המתבצעות עם מדינות אפריקה.

מדיניות החברה היא שלא להביא לביטול עיסקות ישנות בין מפעלים ישראליים לבין יבואנים במדינות אפריקאיות, אך לנהוג בזהירות ובסלקטיביות.

החברה לביטוח סיכוני חוץ מעדיפה ביצוע עיסקות עם קונים מוכרים ובסכומים מוגבלים. אין החברה מבצעת יותר עיסקות בסכומים גדולים וללא בדיקה מפורטת. כל עיסקה נבדקת לגופה, ואם התוצאות משביעות רצון, נותנת החברה את הביטוח המבוקש.

הבוררות בתביעת החברה לעבודות חוץ של „סולל־בונה" נגד ממשלת אוגנדה בדבר תשלום פיצויים על העבודות שביצעה, תתברר בתחילת ינואר בשטוקהולם. הבוררות צריכה היתה להתחיל כבר בסוף אוקטובר. אבל לפי פניית נציגי ישראל, הישיבה נדחתה (בגלל המלחמה). נציגי ממשלת אוגנדה וחברת השיכון הממשלתית כבר הודיעו שיציגו את הסתייגותם לגבי תביעת סו"ב ויציגו הערכה שונה על החוב הכספי המגיע [illegible]

בר־לב: לא בוטלו השקעות בתעשיה

מציע להביא אלפי מתנדבים יהודיים מחו"ל לשנת עבודה

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

אין ביטולים של פרוייקטים להשקעה שעליהם סוכם לפני המלחמה, יתירה מזו, מסתמנת נכונות, עקב מצב החירום, להגדיל את ההשקעות ולזרז ביצוע פרוייקטים, — מסר אמש שר המסחר והתעשייה חיים בר־לב, במיפגש מנהלים מטעם המרכז הישראלי לניהול שנערך במוזיאון תל־אביב.

בהתעכבו על מצב התעשיה כיום, ציין בר לב, שחלק ניכר מכוח האדם בגיוס. כיום מגיע מספר העובדים המגויסים ל־77,000. התעשיה פועלת עם כ־70 אחוז מכוח האדם שלה ועדיין חסרים עובדים בפונקציות ברורות.

אשר לענפים שנפגעו: הירידה בפעילות ענף הבניה מגיעה ל־40 אחוז מהיקף הבניה שלפני המלחמה; נפגעו מפעלים המייצרים אביזרי בניה, יש פגיעה קשה בענפי רהיטים, מכשירי בית וכד'. כתוצאה מניתוק תנועת התיירות, חל גם קפאון כללי במכירות של תכשיטים וכד'. לעומת זאת בענף המזון לא חלה ירידה במכירות. בתחום המסחרי הסתכמה הפעילות בחודש אוקטובר בכ־30 אחוז מההיקף הרגיל. ואילו החודש חלה התאוששות והפעילות מגיעה לכשני שלישים מן הפעילות הרגילה.

70 אחוז מתפוקת המתכת והאלקטרוניקה למערכת הבטחון

בר־לב עמד על הביקוש הבטחוני שילך ויגבר. לפני המלחמה היו מיועדים כ־50 אחוז מתפוקת ענפי המתכת, האלקטרוניקה וכלי התובלה למערכת הבטחון. לפי הביקוש המסתמן כיום, כ־70 אחוז מהתפוקה של ענפים אלה יהיו מכוונים לסיפוק צרכי הבטחון.

כל המסחר והתעשיה המעיט, כביכול, ההירום ימשך. פירוש הדבר [illegible] מפעלי תעשיה יהיו בגיוס, כאשר [illegible] אחוז מכוח האדם בתעשיה ואת בתקופה כשחלק ניכר מהייצור של ענפים לא בטחוניים, כלל מקסטיל, ביוחד לצרכי בטחון. התוצאה היא עיצור הגידול של הצריכה הפרטית ויצמצם בצורה בעמצותיה. בהשוואה לגידול של כ־8 אחוזים בשנתיים האחרונות.

התעשיה תצטרך לחזור לתפוקה נורמלית של לפני המלחמה ואולי אף להגדיל אותה. כדי לגייס את כוח האדם הנוסף שהתעשיה זקוקה לו, הציע בר־לב להפנות צעירים חרשים לתעשיה ולעודד ניידות פועלים ממפעל למפעל, בהתאם לצרכים. הוא קרא לבחון בצורה רצינית בעיית הבאת מתנדבים מחו"ל, המוכנים לבוא לשנת עבודה לישראל. פעולה זו כרוכה בארגון מגורים למתנדבים ובענין זה קרא השר לפעולה מתואמת עם הסוכנות היהודית. לדעתו, יש גם מקום להביא בעלי מקצוע יהודים ולא־יהודים מחו"ל. באמצעות מאגרים אלה ניתן לגייס 20—25 אלף עובדים. כך גבר יש להמשיך במאמצים להגדיל את התפוקה מכל יחידת ייצור.

אשר להיערכות המפעלים לסיפוק צרכי מערכת הבטחון, הדגיש בר־לב, שיחד עם מערכת הבטחון יצטרכו להכין תחזית של הזמנות לתקופה הקרובה. יש להרחיב את מעגל הייצור של המפעלים שישתלבו בייצור הבטחוני. עם זאת הזהיר השר מפני ניתוק מפעלים אלה מהמשך ייצור מוצרים לשוק האזרחי. כל תחזור אותה פרשה שמפעלים אלה יעמדו לפתע בפני צמצום ההזמנות הבטחוניות, ללא שוק אזרחי, אמר.

בר־לב עמד על החשיבות של הגברת היצוא. יש ליצור תמריצים נוספים למוצרים שהשוק המקומי לא יקלוט אותם. הוא מסר על הקמת צוות של אנשי התעשייה הכלכלית באירופה ובארה"ב כדי לגבש פתרונות לבעיות היצוא.

אשר למימון — יש למצוא דרכי מימון מיוחדות, בכלים בלתי־שגרתיים, למימון הפעולה הכלכלית הרצויות.

עמית: לנצל יותר את המשאבים שלנו

מנכ"ל „כור" מאיר עמית, שהנחה את המיפגש, אמר שבצפוף כנראה לחיות תקופה ממושכת במסגרת של היערכות חירום. לא יהיה קפאון במצב, המצב הוא נזיל ויכול להתהפך ולכן נצטרך להיות ערוכים כבר לקדם שינויים אפשריים. מתוך הוא לא רק צבאי, אלא גם כוח כלכלי.

לדעת עמית, נהיה נתונים תקופה ארוכה במצב של חוסר צבא זה, במחסור של אמצעי תובלה וכינוע, תובלה ימית וקשיי מימון. על כן, צוכה עלינו לנצל טוב יותר את המשאבים שיש לנו.

אושרו הקלות בחשמל לחימום מים

50 קוו"ש לחודש בתוספת 85 אחוז מהצריכה אשתקד

מאת סופר „דבר" לענייני פיתוח

ועדת השרים לתכנון בצריכת דלק בראשותו של השר משה קול אישרה אתמול את הצעת שר הפיתוח בדבר הקלות בהגבלות על צריכת חשמל לחימום מים. בהתאם לכך, כל צרכן שיש לו מונה מיוחד לחימום מים יקבל מיכסה חדשית בסיסית של 50 קוו"ש בתוספת 85 אחוז (מעל ל־50 הקילוואט הראשונים), מצריכת התקופה המקבילה אשתקד.

צרכנים אשר להם שני מונים, אחד למאור ואחד לחימום מים, יקבלו מכסה בסיסית של 100 קו"ש למאור ו־50 קו"ש לחימום מים לחודש ועוד 85 אחוז מהצריכה (מעל לכמות זו של 150 קו"ש) מן התקופה המקבילה אשתקד.

צרכני חשמל, אשר להם מונה חשמל אחד, יקבלו אף הם מיכסה חודשית בסיסית של 150 קו"ש, בתוספת 85 אחוז מצריכת החשמל בתקופה המקבילה אשתקד. כלומר, כל צרכני החשמל יצטרכו לחסוך 15 אחוז חשמל מעל למיכסה הבסיסית שנקבעה להם.

צרכנים שיחרגו מן המכסה שנקבעה — ישלמו תעריפים גבוהים: בעד חריגה של 5 אחוזים ישלמו במחיר כפול; בעד חריגה של 5 אחוזים נוספים ישלמו מחיר פי שלושה גדול מהרגיל, ואילו בעד צריכה עודפת של עוד 5% נוספים מעל למיכסה ישלמו קנס של 400 אחוז. כל צריכה עודפת מעל כמות זו תחייב בקנס של 500 אחוז. גם עובדי חברת החשמל ישלמו קנסות על צריכת חשמל חורגת, אך לגבי השיעור מתקיים פו"מ בין הנהלת חברת החשמל לבין ועד עובדי החברה.

עם זאת נודע, כי המחיר לעובדי חברת החשמל נשאר קבוע ולא השתנה על אף ההתייקרויות השונות שחלו באחרונה בתעריפי החשמל. עובדי החברה משלמים רק 0.3 אגורות (כלומר שלוש עשיריות האגורה) לקו"ש, בעוד צרכנים רגילים משלמים 11.6 אגורות לקו"ש כן התעריף הרגיל. על אף מספר פניות של הנהלת משרד הפיתוח להנהלת חברת החשמל לשנות את התעריף המוזל לעובדי החברה ולקבוע אותו על בסיס ריאלי יותר, עומדת הנהלת חברת החשמל על דעתה שלא להעלות את המחיר ל־7,000 עובדי החברה והפנסיונרים שלה. היא גם סירבה להוסיף את שיעור ההתייקרות שחלה במחירי החשמל בחודש המלחמה (30 אחוז), — דבר שהיה מייקר את החשמל לעובדי החברה בסכום זעום ביותר.

צומצמה ההטבה ליבואני מלט

מאת סופרו הכלכלי של „דבר"

משרד המסחר והתעשייה הקטין את ההטבה שניתנה ליבואני המלט, מכ־100 ל"י ל־43 ל"י לטונה, וזאת בעקבות העלאת מחיר המלט ב־8 ל"י והטלת בלו בסך 60 ל"י על טונה וכן עקב הגדלת היטל הבטחון ב־5 אחוזים על היבוא, שפירושו העלאת מחירו ב־10 ל"י לטונה.

מעתה יקבל יבואן עבור טונה מלט 240 ל"י (כולל 43 ל"י דמי ההטבה), לעומת המחיר היציב של 197 ל"י לטונה.

כמו כן החליט משרד המסחר והתעשייה על הארכת ההסדר לגבי התקופה שיבואני המלט יהיו זכאים לקבל את ההטבה. בחודש אוגוסט החליט משרד המסחר והתעשייה להגדיל את ההטבה ליבואני המלט במגמה לעודד יבוא מלט עקב המחסור החמור בו בארץ. אך לכך היו שני תנאים: פתיחת אשראי דוקומנטארי בין ה־1 באוגוסט לבין ה־30 בספטמבר, על המלט להגיע לנמלי הארץ עד ל־15 בנובמבר. אך בינתיים פרצה המלחמה ונוצרו קשיים בהובלה ימית. בשל כך החליט משרד המסחר והתעשייה כי מאותו הסדר ייהנו גם משלוחי מלט מחו"ל שיגיעו עד ל־31 בדצמבר.

---

16 גברים, יהודים וערבים, החשודים בהשתתפות בהימורים בלתי חוקיים נעצרו בתל־אביב.

LAMY
כותב 100,000 מילים
המתנה האידיאלית לחיילינו בחזית

משרד הבריאות מפיץ הוראות לטיפול בבילהרציה

מאת שמעון פינס סופר „דבר"

בשל שהייתם של חיילי צה"ל ואזרחים בגדה המערבית של התעלה, שלח משרד הבריאות לכל בתי החולים ולרופאי המרפאות מידע על מחלת הבילהרציה.

בילהרציה, או המחלה השסועית, היא אחת המחלות הקשות במצרים ובאזורים אחרים של אפריקה והיא נגרמת על ידי תולעים שטוחות — סכיסטוזומה.

הדרך היחידה לשמירה מפני המחלה היא הימנעות ממגע עם מים מתוקים (מי ים אינם מזיקים).

הסדר מיוחד לרישוי רכב שבעליו מגויס

כל בעלי הרכב שמועד הרישוי השנתי של רכבם חל בחודשים אוקטובר־נובמבר, ולא עשו את המבחן בתוקף הדחיה שניתנה להם בגלל המלחמה, יקבלו דחיה נוספת עד למועד המבחן בשנה הבאה — על־כך החליט סגן שר־התחבורה גד יעקובי. בעלי רכב אלה יצטרכו לשלם את האגרה באמצעות הדואר, כרגיל.

החל מהראשון לחודש דצמבר, יהיה חייב כל הרכב בבדיקות הרישוי. בעלי הרכב שיהיו מגויסים במועד הרישוי ולא יהיה בידם להביא או לשלוח את רכבם למבחן הרישוי יידחה מבחן זה עד לאחר 30 ימים מיום שחרורם משירות פעיל בצה"ל. דחיה זו תיעשה רק על סמך הצגת אישור על שרותם במועד הרישוי בצה"ל.

יצויין, כי דחיה זו אינה פוטרת את הבעלים מהחזקת הרכב במצב תקין בכל העת. ניידות של משרד התחבורה יקיימו בדיקות־פתע בדרכים ותבדוקנה את תקינות הרכב.

דוב פרישמן, בעל מפעל ברחוב הרצל 21 בבני־ברק, התלונן במשטרה כי מפעלו נפרץ ונגנבה ממנו קופה רושמת שערכה 5000 ל"י.

חברת החשמל לישראל בע"מ

הודעה למחזיקי 5½% איגרות חוב 1968—1979
תשלום רבית ופדיון קרן

החל ביום 30.11.73 ואילך תשולם הרבית השנתית על איגרות החוב הנ"ל ותיפדה קרן איגרות החוב כדלקמן: —

איגרות חוב למוכ"ז
תשלום רבית: תלוש רבית מס' 11 יפרע על ידי הבנקים, בכפיפות לתנאי ההצמדה ובניכוי 25% מס הכנסה.
פדיון קרן: בהתאם לתוצאות ההגרלה הפדיונ איגרות החוב למוכ"ז של קבוצה יא' (יוד אלף).
הפדיון ייעשה על ידי הבנקים, בכפיפות לתנאי ההצמדה, נגד מסירת תעודות איגרות החוב עם 6 תלושי הרבית המחוברים אליהן שזמן פרעונם טרם הגיע (התלושים ממס' 12 עד מס' 17).
לפני מסירת תעודות איגרות החוב לפדיון יש להקפיד על גזירת תלוש הרבית מס' 11 ולהגישו לבנקים בנפרד.

איגרות חוב רשומות על־שם
הרבית וסכום פדיון החלק השנים־עשר מקרן איגרות החוב ישולמו (בכפיפות לתנאי ההצמדה) לבעלי איגרות החוב על ידי החברה במישרין.
הרבית וסכום פדיון הקרן ישולמו בתוספת הצמדה בשיעור 126.28225%.

חברת החשמל לישראל בע"מ

הודעה למחזיקי 5½% איגרות חוב 1971—1982
תשלום רבית ופדיון קרן

החל ביום 30.11.73 ואילך תשולם הרבית החצי שנתית על איגרות החוב הנ"ל ותיפדה קרן איגרות החוב כדלקמן: —

איגרות חוב למוכ"ז
תשלום רבית: תלוש רבית מס' 18 יפרע על ידי הבנקים, בכפיפות לתנאי ההצמדה ובניכוי 25% מס הכנסה.
פדיון קרן: בהתאם לתוצאות ההגרלה הפדיונ איגרות החוב למוכ"ז של קבוצה ה' (הא).
הפדיון ייעשה על ידי הבנקים, בכפיפות לתנאי ההצמדה, נגד מסירת תעודות איגרות החוב עם 18 תלושי הרבית המחוברים אליהן שזמן פרעונם טרם הגיע (התלושים ממס' 19 עד מס' 36).
לפני מסירת תעודות איגרות החוב לפדיון יש להקפיד על גזירת תלוש הרבית מס' 18 שזמנו חל אף הוא בתאריך הנ"ל, ולהגישו לבנקים בנפרד.

איגרות חוב רשומות על־שם
הרבית וסכום פדיון החלק השנים־עשר וחצי מערך איגרות החוב ישולמו (בכפיפות לתנאי ההצמדה) לבעלי איגרות החוב על ידי החברה במישרין.
הרבית וסכום פדיון הקרן ישולמו בתוספת הצמדה בשיעור 108.72232%.

היום מבצע "הבו בקבוקים" בחיפה והקריות
הפדיון־קודש לאגודה למען החייל
ההנהגה המקומית לצופי חיפה • האגודה למען החייל
חברת "שמן" בע"מ

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מועצת פועלי ירושלים
המחלקה לתרבות ולחינוך

היום, יום שלישי, כ"ה בחשון תשל"ד, 20.11.73 — בשעה 5.00 אחה"צ
באולם הכינוסים, בבית ההסתדרות, רחוב שטראוס

כנס ועדי העובדים ופעילי ההסתדרות בבירה

בהשתתפות: מ"מ מזכ"ל ההסתדרות
הח' ירוחם משל
שיחה על הנושא:
היערכות ההסתדרות בשעה זו
הפותח: **דוד אילון**
מזכיר מועצת פועלי י"ם
הציבור מוזמן

ביום חמישי, כ"ז חשון, 22.11.73
תיערך **אזכרה וגלוי מצבה**
ליקירנו
דב (בוריה) גרוסמן ז"ל
בשעה 3.30 אחה"צ
בחלקת ותיקי ההגנה, מהשער הישן של בית העלמין בחולון.
אוטובוס מיוחד ייצא מרח' נחום 4 בשעה 2.45
תודתנו העמוקה לכל ידידינו ומכרינו שניחמונו באבלנו בכתב ובעל־פה.
המשפחה

מפלגת העבודה הישראלית / המרכז
מחוז איחוד הקבוצות והקיבוצים
ישיבת מזכירות המחוז
שנועדה ליום חמישי, 22.11.73
נדחית
ותתקיים ביום שלישי 27.11.73
בשעה 11.30 באולם הישיבות בבית האחוה, רחוב דובנוב 10, תל־אביב.

ליוסי מורגנשטרן
משתתף באבלך על פטירת
אביך ז"ל
י. נרימן

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת יקירנו
גרשון (בבה) שמיר ז"ל
(שופט בית המשפט המחוזי)
הלויה תתקיים היום, יום ג', כ"ה חשון תשל"ד (20.11.73) ותצא בשעה 13.00 מבית המנוח, כיכר היינה 9 (ליד מגדל המים), הר־הכרמל, חיפה לבית הקברות הישן, חוף הכרמל, השער הראשי.
המשפחה המתאבלת

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — אגודת פועלי היהלומים
מועצת פועלי ת"א—יפו — ועדת הבחירות המקומית

הודעה מס' 1

הבחירות לועידת פועלי היהלומים ולמועצת האגודות המקצועיות בענף זה, יתקיימו ביום שלישי 12 במרץ 1974.

פועלי היהלומים העובדים בשטח תל־אביב—יפו, שמספר האחיד שלהם לא מסודר, מתבקשים לפנות בהקדם ללשכת המס של ההסתדרות לסידור המסים. היום הקובע לסידור החברות בהסתדרות הוא יום שלישי, 11 בדצמבר 1973.
חברים! דאגו לזכות בחירה בהקדם.

בברכה,
א. אייזן
יו"ר ועדת הבחירות המקומית

משרד הבטחון / אגף השיקום

הודעה למשפחות חללים ונעדרים

ייעוץ וטיפול בעניניהם של חללי צה"ל ונעדרים, לרבות ענייני ירושה, אפוטרופסות וחובות כספיים יינתן ללא תשלום ע"י עורכי־דין מתנדבים, בשיתוף לשכת עורכי הדין בישראל.

הטיפול המשפטי ייעשה, ללא תמורה, בפיקוחה של הפרקליטות הצבאית הראשית, בהתאם לכללי האתיקה המקצועית של לשכת עורכי הדין.

משפחות המעוניינות בקבלת אינפורמציה תפנינה לפקודת פרקליט צבאי ראשי, ד.צ. 2329 צה"ל — סא"ל אביבה דור.

ניתן להתקשר טלפונית למספרים הבאים: 03־262367, 693177
בשעות 15.00 — 14.00, 12.00 — 10.00
הודעות מפורטות ישלחו למשפחות באמצעות הדואר.

הסברה באין מדיניות

מאת נחום ברנע, סופר "דבר" בארה"ב

קשיים צצים לישראל בשכנוע דעת הקהל בארה"ב. הערנה הישראליה להבנה ולהזדהות מצד דעת קהל המערבית המיטה רגנעת ללב, כפי תמיד. וכמו תמיד האכזבה מתגובת העולם מוצאת לה פורקן באשם בגזי: ההסברה. אלא שהפעם, יותר מתמיד, כל נסיון גוסה זה להפריד בין ההסברה למדיניות שהיא אמורה לערות מעוות את המציאות. הצד ההמור באנחות על כשלונה־כביכול של ההסברה הוא בכך, שהן עלולות להשכיח את עובדת העדרה של מדיניות ברורה שאפשר להסביר אותה. כאשר הממשלה, כמו שאר חלקי הממסד הפוליטי ואמצעי־התקשורת, עדיין פועלת במידה ידועה בעולם של טרום־יום־כיפור, עולם של סטאטוס־קוו לזרות על גדות התעלה, סירוב ערבי ואדישות אמריקאית למשא־ומתן, נוצר מפיך הלל ריק, שכל עוד לא מילאו אותו המדינאים בירושלים בתוכן, ה"מסבירים" בארה"ב אינם יכולים לשחק בו אלא תפקיד דפנסיבי.

כידוע, נהגית התעמולה הישראלית בארה"ב מתבינה מקוטית, ששום גורם זר אחר אינו יכול להתחרות בה. הקהילה היהודית היא קבוצת לחץ מאורגנת־היטב רבת־השפעה וקנאית לעניין הישראלי. קבוצות לא־יהודיות חשובות, ובראשן האיגודים המקצועיים, פעילות למען ישראל לא פחות מיהודים. דרך מעגלים אלה קנתה ישראל השפעה ניכרת, והדרת ידידי ישראל אפילו הומוגנאטית. בקונגרס ובחלק מאמצעי התקשורת, ובמידה מתגבלת הרבה יותר בבית הלבן.

בשלושה נושאים בעיקר טיפלה ההסברה הישראלית בארה"ב בשלבים השונים של המלחמה:

תחילה, עד כמה שזה נשמע מוזר היום, הסברת העובדה שלא ישראל פתחה במלחמה. מסוף השבוע הראשון למלחמה נאבקה להשגת תמיכה לשיגור הרכבת האווירית. ולבסוף, במסע שנמשך גם לאחר הפסקת־האש, השפעה לעידוד גילוי הוקרה לנשיא ולממשל בעקבות שיגור האספקה והכרזת הכוננות בצבא ארה"ב. תוך שידול הנשיא להמשיך ולתמוך בישראל. המאבק על האספקה הצבאית היה הקריטי ביותר. בגלל חיוניותו ודחיפותו. המסע למען ניקסון היה לעומת זאת, הקשה ביותר, אף כי כלל רק את היהודים (הפרו־ישראלים האחרים אינם ניתנים להשפעה בעניין זה). בימים שבהם עומד הנשיא על סף הדחה, היהודים נוטים באופן טבעי להזדהות עם מבקריו. לא קל לשכנע את היהודים לשבח אותו. העובדה שי־ עשו זאת. המנעם להלוסק מלגלות דעתם בשאלות הפנימיות המפסיקות עכשיו את ארה"ב, מוכיחה עד כמה הם רוצים בטובה של ישראל, אך מוכיחה גם את יעילותה של מערכת ההסברה הישראלית כאן. אמנם, אפשר לתהות, אם לא הגזימה ירושלים ברצונה לשבח את הממשל ולא הקשתה בכך על חופש התמרון שלה בעתיד.

אנחנו נכנסים עכשיו למשא־ומתן קשה ומסובך עם הערבים, כאשר העורף האמריקאי שלנו, המסוגל להשפיע על תוצאות המשא־ומתן, איננו מובטח לחלוטין. אפשר אולי להסתכן ולנבא על חמש בעיות מסוג חדש להסברה הישראלית בארה"ב:

1. וויטנאם יהודיה. כרזה בסחורות הדשות, שמצאתי על בנוש מטניות בוואשינגטון, מעידה על הלך־רוח חדש, מאוד בלתי־נוח לישראל. "ישראל", נכתב בה, "ויטנאם הבאה". הדיבורים המושמעים באחרונה על הצעות לברית הגנה ישראלית־אמריקאית רק מסייעים להלך־רוח זה, גם אם הוא נהלת־כיעוס בינתיים.

2. החשש ממלחמה גרעינית מקומית במזרח התיכון או מהידרדרות למלחמה גרעינית בין־גושית כתוצאה מהתלקחות מחודשת של המלחמה. חששות אלה מלובים על־ידי חוות דעת הזרות של משרדי החוץ וההגנה.

3. משבר האנרגיה. בשלב זה הוא נראה כבעיה הראשונה במעלה של ישראל. על רקע ההיסטריה הציבורית, המנופחת על־ידי אמצעי התקשורת והבורות הנפט. לגבי שלושת המשאים האלה נאמר בצדק, שזו הפעם הראשונה בהיסטוריה של ישראל נוצר רושם, שהתמיכה בה גורמת נזק ממשי לאמריקה, ולכל אמריקאי ביחוד. הרושם הזה, אם יתחזק, עלול לפלג את מחנה תומכי ישראל.

4. קשיים במשא־ומתן. דעת הקהל כאן מתקשה לגלות עניין בבעיות כמו השליטה במעברים סביב הקילומטר ה־101 בכביש קהיר—סואץ. והיא תתקשה להבדיל, תהיה ההסברה טובה כאשר תהיה, בין אל־עריש למוזה אורו. בבוא עת המשא־ומתן. מרחוק נשמע הכל דומה, גם אם בשבילנו משמעות הדברים עצומה. אבו־רודיס ואבו־רגיילה נשמעות באוזן אמריקאית זהות כמו קיסאנג או טייואן לאוזן ישראלית. ורוב האמריקאים יקבלו בשמחה שלום־בזק נוסח קיסינג'ר, בלי להיכנס לפרטים. כל סירוב מצד ישראל ייתקל בקשיי הסברה ועלול לעורר רגישות, אפילו בדעת הקהל היהודית.

5. האם ישראל בעד ניקסון או נגדו? במהומה הפנימית הנוכחית בארה"ב תהיה לשאלה זו חשיבות בהשגת תמיכה ציבורית אפקטיבית בעניננו. נראה שהקושי להלך על החבל הדק בין הנשיא ניקסון לבין אויביו המושבעים ילך ויגבר, ככל שתגבר הקוטביות בתוך ארה"ב.

בקיצור: נצטרך לזהות ולהשמע צודקים יותר מאי־פעם כדי להשיג תמיכה של אמריקאי החושש שבנו יישלח להלחמה למען ישראל, שיצטרך להשבית את מכוניתו למעננו ולזהות בפתו מלחמה גרעינית שאנחנו נפתח בה. נצטרך לשכנע אותו שבניגוד לדעתו ניקסון בסדר־או־לא־בסדר, ושאנחנו מבקשים את כל זה לא בגלל שטחים נעלמים בעלי שמות ערביים קשים־לביטוי, אלא בגלל עצם קיומנו.

בגלל השפעתה הגדולה של ישראל על מעגלים חשובים בחברה האמריקאית, ובגלל יעילותה של מערכת ההסברה, כפי שהוכחה במלחמה, אין זו אולי משימה בלתי־אפשרית. אך חייבת להיות קודם כל מדיניות ישראלית ברורה לגבי ההסדר הכולל. הערכה מוסמכת על כוונות הממשל האמריקאי במשא־ומתן העומד להיפתח, ללא תחמושת כזאת אין לצפות מההסברה הישראלית אלא למשהו כמו כתובות להשיב אש על חומות של האויב, כשהיא מחופרת עמוק בבונקרים המדיניים שנבנו הרבה לפני המלחמה. קשה לבוא למלחמה מסוג זה תוצאות מוחלטות.

אמון אינו תחליף להדדיות

מאת חגי אשד

שר החוץ אבא אבן ושגריר ישראל בוואשינגטון שמחה דיניץ עומדים להיפגש היום עם שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר ועם עוזרו לענייני המזרח התיכון ג'וזף סיסקו. ובינתיים נמסר אמש, כי הפגישה הבאה בין קציני צה"ל לבין הקצינים המצריים בקילומטר ה־101 תתקיים רק ביום חמישי השבוע. לפי כמה סימנים הגיע המשא ומתן הישיר והעקיף בין ישראל למצרים לאתנחתא מסויימת, לאחר שהושלמה "עיסקת החליפין" המצומצמת שעליה הוסכם והנמצאת בשלבים אחרונים של ביצוע. לפי עיסקה זו נערכו חילופי השבויים בין ישראל למצריים הוצאת הפצועים מן העיר סואץ העברת אספקה של מזון ורפואות למחנה השלישי ולעיר סואץ הנצורים. עתה עומדת על הפרק עיסקת חליפין נוספת שצריכה להיערך, או לפחות להיות מוסכמת, לפני שתיפתח ועידת השלום בז'נווה אשר על עצם קיומה וגם מועדה המדוייק טרם סוכם והוסכם בין כל הצדדים.

סימן־ההיכר העיקרי של עיסקת החליפין הראשונה בין ישראל למצריים, אשר הוא גם שאיפשר אותה בכלל, היה ההדדיות המלאה שבעיסקה זו שנבעה מכך שבידי ישראל היו ונשארו קלפי מיקוח מכריעים. על אף הדרישות המצריות, שנתמכו תחילה על ידי האמריקאים ואו"ם לא סמכה ישראל מידיה את השליטה על הציר קאהיר—סואץ והסכימה רק לביקורת של או"ם. אשר איננה שוללת מישראל את האפשרות להחזיר ולסגור את דרכי האספקה אל המצרים הנצורים.

ביטולה של אפשרות זו, שעדיין נשארה בידי ישראל, היא המטרה המצרית העיקרית הטמונה בעיסקת החליפין השניה וקשה להעלות על הדעת איך תוכל להישמר ההדדיות בעיסקה זו. הדרישה המצרית היא ל"נסיגה ישראלית לקווי ה־22 באוקטובר", שמשמעותה המעשית היא ויתור על השליטה על ציר האספקה לעיר סואץ ולמחנה השלישי שממזרח לתעלה. התמורה הממשית שיכולה מצרים להציע לישראל תמורת ויתור זה היא ביטול ההסגר הימי בבאב אל מנדב. אך הסגר יוכל להתחדש בנקל לאחר שיחזרו כוחות צה"ל מעמדותיהם הנוכחיות. בין אם עמדות אלה ייתפסו על ידי כוח החירום של או"ם, כפי שיש להניח, בין אם ייתפסו על ידי הצבא המצרי עצמו. לחזור ולתפוס עמדה בשטח מצריים — יהיה קשה מאוד עד בלתי אפשרי. לעומת זאת, להחזיר את המשחתות והצוללות המצריות למיצר הדרומי של ים סוף — יהיה קל ואפשרי.

קיימת גם אפשרות למהדורה רחבה יותר של "עיסקת החליפין הבאה" — ההצעה שכבר הועלתה על ידי ישראל ל"החלפת מגרשים" בצדי עברי התעלה. כלומר — נסיגת צה"ל אל מזרח לתעלה ונסיגת הכוחות המצריים למערבה תוך יצירת חייץ על ידי כוח החירום של או"ם בתווך. למרבה הצער כבר ויתרה ישראל בהצעה זו על יסוד ההדדיות, שאותו היא קיימה עד כה כיוון שבהסדר כזה של הפרדת הכוחות לא יישאר עוד בידי ישראל שום קלף של מיקוח רשום ערובה להבטחת השייט החופשי בבאב אל מנדב או בתעלת סואץ ואפילו לא הדרישה להתחייבות מצרית. בצירוף התחייבות אמריקאית. או אמריקאית־סובייטית להבטחת חופש השייט בים סוף ובתעלת סואץ. על ההצעה של "חילוף המגרשים" הוליכה ממשלת ישראל עוד בשלב מוקדם מבלי שנתנה את דעתה לבעיית חופש השייט בתעלת סואץ — ואגב. גם החלטת מועצת הבטחון 242 קוראת להבטחת חופש השייט בנתיבי מים בין לאומיים — ומאז לא נתנה. ככל הנראה, הממשלה את דעתה להיבט נשכח זה של הסכסוך הישראלי־ערבי.

את בעיית חופש השייט בתעלת סואץ צריכה ישראל להעלות כבר עכשיו, מכיוון שכבר עכשיו היא העלתה הצעה לוותר על אחיזתה הצבאית בתעלת סואץ ובכך היא מוותרת למעשה על הערובה לכך שגם שייט ישראלי יהיה כלול בחופש השייט בתעלת סואץ, הנדרש כאמור על־ידי החלטה 242. ועוד תביעה היתה צריכה ישראל להעלות כבר עכשיו — לפעולה אמריקאית נגד חרם הנפט הערבי. המכוון לפגוע בישראל באורח ישיר והמכונה בצדק על־ידי הערבים כ"נשק הנפט". הפסקת אש ומעבר לוועידת שלום חייבים לכלול שביתת נשק ולפני שתוותר ישראל על הכלי־הנשק הנמצא בידה — בגון הדליפה הצבאית על הציר קאהיר—סואץ, או הדליפה הצבאית של תעלת סואץ — עליה לדרוש מהערבים לוותר בבקביל באורח הדדי על השימוש בנשק הנמצא בידם נגד ישראל. לכאורה, אין הדבר תלוי בארצות־הברית, אשר גם היא נפגעת מחרם הנפט הערבי. אבל רק לכאורה. מותר לבסס את הערכתו של העתונאי האמריקאי ג'וזף קראפט, שפורסמה אתמול ב"דבר", כי "הבעיה המרכזית המסתתרת מאחורי משבר הדלק איננה ישראל. אלא כשלונן המוחלט של המדינות צורכות הנפט לנקוט אמצעי־לחץ נגדיים שיש בהם כדי לעמוד בפני סחטנותם של מפיקי הנפט הערביים".

הרושם המבצר הוא ששר החוץ האמריקאי הנרי קיסינג'ר אינו מעוניין כלל בהפעלת אמצעי־לחץ נגדיים וכי הוא רוצה להשיג את חידוש משלוחי הנפט הערביים, לא באמצעי לחץ נגד הערבים אלא באמצעי לחץ נגד ישראל. גם הנשיא ניקסון וגם קיסינג'ר הזכירו כמה פעמים את ועידת השלום הצפויה ואת זירוזה בהקשר של הרעיית האמברגו על הנפט הערבי לאירופה. אך הערבים מצידם אינם מסתפקים בכינוס ועידת השלום הם מכריזים עתה, כי יפסיקו את האמברגו רק לאחר שתיסוג ישראל מכל השטחים הכבושים ותכיר את זכויות הפלשתינאים. יתכן כן שמפיקי הנפט הערבים יסתפקו בדרישות קטנות יותר כתנאי לחידוש משלוחי הנפט. אבל קרוב לוודאי שהם לא יסתפקו בכך שקיסינג'ר יזמן את נציגי ישראל בז'נוה ב־9 בדצמבר. מה עוד שיש בידיהם האפשרות לפתוח ולסגור את ברז הנפט בדרגות שונות גם לאחר מכן.

זהו עיקר הקושי שבפניו ניצבת ישראל עתה — להמיר את יסוד ההדדיות ביסוד האמון. במקום להסתמך על יכולתה להפעיל אמצעי תגמול יעילים עליה להסתפק בהבטחות מעורפלות. או אפילו בלתי מעורפלות, ובדבון לכבד אותן. זוהי ההכרעה העקרונית שתצטרך ישראל לקבל במהלך המשא־ומתן עם מצרים ובמגעים עם ארצות־הברית. והצורך המעשי הוא להשתדל לדחות בכל האפשר את מועד המעבר הזה, את הפרידה מקלפי מיקוח, שאין להם תמורה. קושי נוסף נעוץ בכך שלישראל קשה לתת אמון לא רק במצרים אלא גם בארה"ב. העובדה המצערת היא עמידת האמון שרוחשת דעת הקהל בישראל לשר החוץ האמריקאי איננה נמצאת בסימן עליה. ואין צורך להזדקק לביטויים הצורמים של חבר הכנסת מנחם בגין בעניין קיסינג'ר, כדי לחוש בספקות ההולכים וגוברים לגבי מניעיו ומטרותיו של קיסינג'ר בסכסוך הישראלי־ערבי. גל הפירסומים בעתונות האמריקאית על התבטאויותיו השונות של שר־החוץ האמריקאי במגעיו עם שליטי ערב אינם מחלישים את הספקות הללו. אך בעיקר מלבה אותם המדיניות האמריקאית כלפי חרם הנפט הערבי. כאשר נראה שממשלת ארצות הברית נמנעת מכל אמצעי של לחץ נגדי. נראה כי המטרה העיקרית של המדיניות האמריקאית בשלב זה היא לשפר את היחסים עם מדינות ערב ולתקוע טריז בינן לבין ברית המועצות. כאשר הקלף העיקרי שבו משתמשת ארה"ב לשם כך הוא "השטחים" המוחזקים בידי ישראל. ישראל מצידה איננה יכולה ואיננה צריכה לשלול מאמץ אמריקאי זה, אבל היא חייבת להיזהר מהשימוש האמריקאי בקלף הישראלי מבלי לשתף את ישראל במיקוח עליו ובחלוקה נאותה של התמורה שאותה רוצה ארה"ב לקבל מן הערבים. לפני שתגיע ישראל לכלל אמון בהבטחות מצריות ולהבדיל — אמריקאיות, עליה להימנע מויתור על יסוד ההדדיות המלאה בוויתורים על קלפי מיקוח יעילים משני הצדדים. שני המבחנים המעשיים לכך בשלב זה הם — הבטחת חופש השייט בסואץ בנוסף לביטול ההסגר בבאב אל־מנדב ונקיטת אמצעים נגד נשק הנפט הערבי לפני פתיחת ועידת השלום.

חייל פולני מהדיוויזיה המוטסת הפומראנית ה־6, החובש קסדה כחולה של או"ם, נכנס לג'יפ שלו בקראקוב שבדרום פולין לרגל יציאת הדיוויזיה שלו למזרח־התיכון כדי להצטרף לכוח או"ם.

the cross-wor/d game

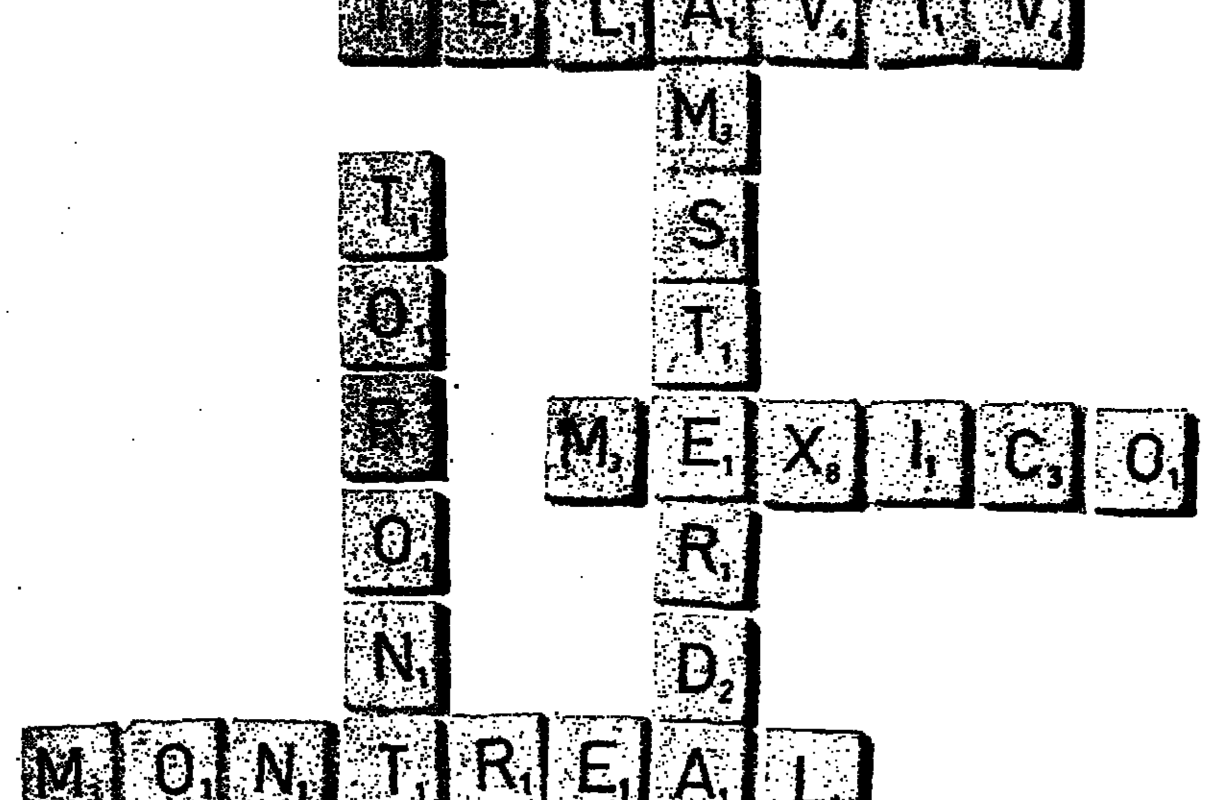

CP Air נתיבי אויר קנדיים. מאפשרים לך לשבץ מקומות נפלאים אלה בדרכך לאמריקה הצפונית. רק במטוסים הבהטים של CP Air תוכל להגיע לערים אלו בנוחיות וללא החלפת מטוסים.
לטורונטו? CP Air היא החברה היחידה המקיימת שירות מישראל למונטריאול ותגיע לשם או למונטריאל בשעות אחה"צ המוקדמות. כך תוכל גם להנות מארוחת ערב רגועה או להמשיך מייד לכל אחת מערי ארצות הברית, קנדה, אמריקה המרכזית או הדרומית.
למקסיקו? CP Air מציעה לך טיסה ללא החלפת מטוסים לאקפולקו מפריזה והחזרה.
אמסטרדם? סן פרנציסקו? הונג-קונג? לשם או לכל יעד אחר. קודם כל גש אל סוכן הנסיעות שלך ושאל על מסלול הטיסה של CP Air
מסלול העובר לאורכו ולרוחבו של העולם. תגיע למחוז חפצך רענן ונינוח כי CP Air תפנק אותך לאורך כל הדרך בכורסאות נוחות ורכות. שטיחים עמוקים וארוחות נפלאות בסגנון בינלאומי המוגשות בטוב טעם.
שאל את סוכן הנסיעות שלך על התוכנית הבלעדית ל־CP Air "טוס היום – שלם מחר". שלם 10% בלבד מערך הכרטיס לפני יציאתך. את יתרת 90% בתשלומים נוחים במשך 15 חודשים.
שבץ נא מקומות נפלאים בתוכנית נסיעתך לאמריקה הצפונית.
מגדל שלום. טל. 52163, תל־אביב.
CP Air נתיבי אוויר קנדיים

התפטרותו של בן־אהרן

א. יצחק בן־אהרן ולא תנועת העבודה צריכים להצטער על שנים שבהן הוא עמד בראש ההסתדרות. עם התפטרותו הוא זכאי לקחת עמו בן־אהרן להמשך דרכו — בצד אכזבות ותסכולים, שהם תמיד חלקו של איש־ציבור — גם את הידיעה, כי בשנות כהונתו כמזכ"ל ההסתדרות תרם תרומה של ממש להעמקת קרנו של ארגון הפועלים הגדול, לחידוש ההתעניינות של חברי ההסתדרות בפעולותיה ובמערכותיה ולהתססת המחשבה החברתית במדינה.

הישגים אלה של בן־אהרן היו גם הישגיה של ההסתדרות של תנועת העבודה ומותר לומר, שתמיד היתה הערכה אמיתית לכך.

אך תהיה זאת היתממות להתעלם מן המתחים, בחלקם בלתי־נמנעים ובחלקם מיותרים, שנוצרו בתקופת כהונתו כמזכ"ל ההסתדרות בינו לבין רוב חבריו בהנהגת התנועה והמדינה. במידה מסויימת נגרמו מתחים אלה בשל הבדלי תפיסה, שהאור הפוליטי לא היה בכוחו לבטלם. אך בעיקרם נוצרו המתחים בשל מזגו הסוער של בן־אהרן, אשר הפך את הויכוחים הפנימיים, הלגיטימיים כשלעצמם, להתנצחות פומבית חריפה, עד כי הנהגת המדינה והנהגת ההסתדרות כאילו נעשו שני מחנות יריבים.

אמת הדבר, ההסתדרות עם כל נאמנותה הלאומית ותרומתה הממלכתית איננה משרד ממשלתי, הצריך לבצע את מדיניות הממשלה. יש לה אחריות משל עצמה וחובה מכוח סמכותה וייעודה להיאבק על חלוקה צודקת של ההכנסה הלאומית תוך מאמץ משותף להגדלתה ולהרחבתה. במאמץ זה מוכרחים להתעורר הבדלי דגשים, ואף מאבקים, בין נציגי הממשלה לנציגי ההסתדרות, גם כשהם דוגלים באותה השקפת־יסוד חברתית.

מבחינה זו אין לדרוש מהנהגת ההסתדרות קבלת "מרות", היא תהיה מצווה להילחם על האינטרסים של חבריה גם בעתיד. בגלל הנסיבות, שבהן נתונה עכשיו המדינה, אין לצפות להקדמת מועדה של ועידת ההסתדרות, שעליה לבחור במזכ"ל החדש. אולם ענייניה של ההסתדרות יימצאו בידיים אמונות ומנוסות בביצועו של המזכ"ל־בפועל י. משל והיא תוכל להתמודד הן עם תפקידיה הרגילים והן עם התפקידים הייחודיים העולים משעת־חירום זו.

אם היה מזגו הסוער של בן־אהרן בעוכריו בתפקידו כמזכ"ל ההסתדרות, הרי במעמדו האישי בקרב הציבור אפשר שהיה בכך משום יתרון. ובמבט לאחור בולטת לטובה העובדה, שהיה מן הבודדים שלא הניחו לנו לשקוע בשאננות של שביעות־רצון עצמית. גם לאחר התפטרותו נשאר בשתי רגליו בחיים הציבוריים כאיש מרכזי בזירה הפוליטית. לא רק מכוח מקומו ברשימת המועמדים לכנסת, אלא מכוח אישיותו ויכולתו לתרום להפריית המחשבה המדינית החברתית בישראל.

נגד "חוק־שרון" או "חוק שרון־יריב"

בדרך־כלל, חוק איננו בבחינת חליפה התפורה לפי מידתו של אדם זה או אחר. ובוודאי אין הדבר כך כאשר מדובר בחוק העוסק ביסודות הדמוקרטיה. משום כך יש לבחון בזהירות רבה את ההצעה החפוזה של הליכוד, לתקן את חוק הבחירות לכנסת, כך שהאלופים שרון ויריב יוכלו, אם רצונם בכך, לשרת במילואים עד יום הבחירות, ולהוסיף להיות מועמדים לכנסת. ניתן להניח כי לא הדאגה להמשך כהונתו של האלוף יריב היא שהיתה ביסוד היוזמה של הליכוד. ואילו המערך היה מציע חוק כזה בגלל אחד ממועמדיו, נקל להניח איזו זעקה גדולה היתה מקימה האופוזיציה הראשית על ערבוב התחומים שבין צבא ובחירות. יש להזכיר, כי המפלגות המרכיבות את גח"ל הן שיזמו בשנים עברו את מכלול החוקים המטילים סייגים חמורים על פעילותם הפוליטית ומועמדותם של אנשי צבא ושל עובדי מדינה. בבחירות לכנסת הראשונה עוד נכללו אנשי צבא במדים ברשימות המועמדים של מפא"י ושל מפ"ם, ורק מאוחר יותר, על פי דרישת האופוזיציה הימנית נקבעו ההגבלות בחוק.

קשה להניח כי מועמד לכנסת המשרת במילואים יוכל לגזור על עצמו שתיקה מוחלטת עד לבחירות, וכי מפלגתו תימנע לחלוטין מניצול שמו ותהילתו במערכת הבחירות. לא מן הנמנע כי אלופים במדים המועמדים לכנסת יהיו נושא למחלוקת־דעות במלחמת הבחירות, והם ומפלגתם לא יוכלו שלא להגיב ולהשיב, ולהתקיף את היריב הפוליטי. ערבוב התחומים כזה יסתור כל יסוד של ממלכתיות ושמירת אופיו הבלתי־מפלגתי של צה"ל.

אמנם נמצאים אנו בתקופה מיוחדת מבחינה מדינית ובטחונית. בעת שנמשכו הקרבות ומצבנו הצבאי היה קשה, לא הקפדנו על קיום כל סייגי חוק הבחירות. אם כי המתח הבטחוני עדיין לא פג. אנו חייבים עתה להקפיד יותר על סייגים אלה, וחייבים בכך אנשי הליכוד עצמם שלחצו על קיום בחירות בהקדם. שר הבטחון והמטה הכללי לא אמרו כי בשעה זאת אי־אפשר לוותר על שרותם של האלופים שרון ויריב, וספק אם מותר לשנות את החוק על פי רצונו של אדם אחד בלבד. או אפילו יותר מאחד, שהם הנוגעים בדבר. נראה לנו, כי הדרישה בעניין זה איננה עומדת במבחן הסדרים הדמוקרטיים התקינים, ומוטב שתוסר מן הפרק.

התפטרות בן־אהרן לאחריה

מאת יוסי ביילין

מן הראוי שיורשו לא יהיה קיצוני בדעותיו אך גם לא מאומרי הן

[illegible] של בן אהרן היא אחת [illegible] שאינה מותירה בלב הנעפ־ [illegible] עמה את האפשרות להישאר [illegible]; רק מספים מקרב הכ־ [illegible] בעסקי ציבור בכלל ובעסקי ההסתדרות בפרט. מסוגלים לומר [illegible] אנשי בן אהרן ואינם פוד־ [illegible] אהרן. שני המחנות גם יחד [illegible] כי בימי כהונתו הוחזרה ההסתדרות למוקד הזירה החברתית, מוקד שממנו הורחקה הלכה בשנות השישים. אולם קשה לומר [illegible] ראוים זאת בחיוב: יש [illegible], כי ימי כהונתו היו אסון [illegible] וכי — בעצם — ירדה רמת [illegible] וקטן חלקו בשנה. לטרות [illegible] ספר הרוחות ונוצרו איבות [illegible] צורך וניתן עידוד לשביתות. [illegible] הטוענים כי אלמלא הוא. לא [illegible] הפועלים אלים למה שנכר [illegible] ההתעשרות הזהות הנובעת [illegible] הון. [illegible] עמד בראש ההסתדרות [illegible] אותה למרות בתקופה [illegible] היתה להיות לה תקופת [illegible], שהרי בשנות שפע אין ה־ [illegible] זוכר את כתובת האיגוד ה־ [illegible] שלו, בשעה שבתקופת שפל ואבטלה נאחזים באיגוד כדי [illegible] על מקום העבודה או על [illegible] המינימלית. בשלהי 1969, [illegible] שנכנס בן אהרן לתפקידו, היה זה שפח לאחר שההל ה"בום" הכלכלי; היום הוא מתפטר מן התפקיד על סף האטה בחודה בפעילות המשקית, והסביר להניח שזו תהיה תקופה שבה ייזכר השכיר בהסתדרותו בלי כל קשר לאישיות העומדת בראשה.

יחודו הפוליטי של בן אהרן היה בעצם העובדה שלאחר יותר מ־25 שנות שלטון בלעדי של מפא"י בהסתדרות (הכוונה היא למפא"י לאחר שסיעה ב' פרשה ממנה), הועמד בראשה בן מפלגה אחרת, קטנה ממנה בהרבה, שלא יכול היה להגיע לתפקיד זה בשום קונסטלציה סבירה אחרת אלא עם הקמת מפלגת העבודה. בזהותו כציר פלג שמאלי יותר מזה של המפלגה הגדולה, צפוי היה שיחול נסיון למפנה אידיאולוגי. מה גם שבן אהרן עצמו הוא איש בעל השקפת עולם ידועה. עם זאת, מי שבירכו על מינויו לתפקידו ב־1969 לא ציפו שמיסגור של בן אהרן יהיה הערת בכירה שהתגלתה אחר כך.

בן אהרן עצמו הגיע להסתדרות כשבאמתחתו שורה של חידושים, כשהוא מטפים את המאבק המעמדי ותובע שינוי מפאפמתי בתהליך הבחירות לוועידת ההסתדרות. הוא נתקל בהתנגדות קשה, שחלקה נבעה מן האופי האידיאולוגי המתון יותר של מפא"י לשעבר ושל רפ"י לשעבר, וחלקה נבע מן הבירוקר־

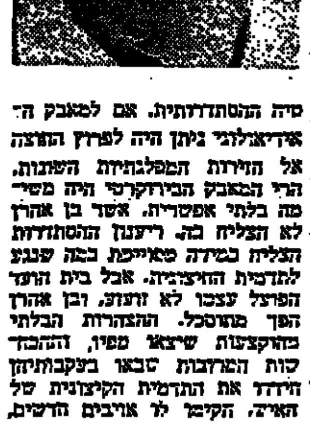

טיה ההסתדרותית. אם למאבק האידיאולוגי ניתן היה לפרוץ החוצה אל הזירות המפלגתיות השונות, הרי המאבק הבירוקרטי היה משימה בלתי אפשרית. אשר בן אהרן לא הצליח בה. ריענון ההסתדרות הצליח במידה מאיימת בכל שנגע לתדמית הציבורית. אבל בית הוועד הפועל עצמו לא זועזע, ובן אהרן הפך מתוסכל. וההצהרות הבלתי מתוקצבות שיצאו מפיו, וההתנגדויות שבאו בעקבותיהן חידדו את התדמית הקיצונית של האיש, הקימו לו אויבים חדשים, [illegible] אף השפיעו על הקלפי ב־13 בספטמבר.

בן אהרן התפטר השבוע בטענה שהוא נרדף בכבוד אישי גנוה. אין ספק שלמימסד לא היה נוח באדם כמותו. אולם אם אמנם התקיים מסע כזה נגדו הוא היה תוצאה של דברי בן אהרן עצמו, של התקפותיו האישיות ושל הדברים הרבים שזרק לחלל העולם והצטער עליהם לאחר כשעה. תכונה זו של אימפולסיביות יתרה שמו, היתה לו לרועץ בדרכו הפוליטית, ויש בה משום ניגוד חמור לדרכו כהוגה דעות וכאינטלקטואל בעל רמה. בן אהרן איננו פורש מן הזירה המדינית, ואין סיבה שיפרוש ממנה. אך הוא סגר בפני עצמו את הדרך לשוב אל הנהגת ההסתדרות. והשאלה העומדת עתה על הפרק היא מי יבוא במקומו.

יהיה נוח למפלגת העבודה אם יורשו של בן אהרן לא יעמוד בקונפליקט מתמיד עם הממשלה המפלגה. אולם נוחות זו עלולה להיות קצרת טווח. לטווח ארוך יש למפלגת העבודה אינטרס עליון בהסתדרות הנאבקת על האינטרסים של חבריה, וכן הדין כי יורשו של בן אהרן, אמנם לא יהיה קיצוני בהתבטאויותיו ובדעותיו כקודמו אך גם לא יהיה מאומרי ההן.

ערכם של החסכונות הקטנים

מאת יעקב ארנון

[illegible] פתגם הולנדי, שאמר (בתר־[illegible]): "מי שאינו יודע להעריך את הדברים הקטנים, אינו [illegible] לדברים גדולים". פתגם זה [illegible] לסיפור הידוע על הנער [illegible] להתקבל למשרה אצל איש [illegible], אך נענה בסירוב. כשיצא [illegible] בלפני השער, ראה סיכה [illegible] ריצפה, התכופף והרים אותה. [illegible] לראות זאת, החזיר אליו [illegible] ונצר הפקיד בידיו את המשרה הנכספת. במרוצת השנים — [illegible] הסיפור — היה אותו נער [illegible] לאיש מצליח.

[illegible] מקובל לומר: "מי שאינו מתכופף להרים אגורה, אינו [illegible] אגורה".

[illegible] לי כי התפיסה שביסודן [illegible] האימרות הללו חייבת לשמש [illegible] קו מנחה לפעילות המש־ [illegible] בתחום החסכונות, הללו דרך [illegible] ביבים אלה כדי להביא [illegible] הודעה והביקוש במשק [illegible] ולהבטיח המשך הפעילות [illegible] בתנאים חשובים.

[illegible] בתחלשות הממשלה בצב־ [illegible] בהתייחסות למוצרים שבהי־ [illegible] האמיד מאוד ושיווקם בהם, [illegible] כמחסור של סמק. נראה לי [illegible] הממשלה בכך שאינה [illegible] בצמצום השימוש במו־ [illegible] אלה בעקבות עליית מחירים, [illegible] עליית מחירים זו היא [illegible]

[illegible] זה מקרה שהממשלה הולי־ [illegible] לצמצם, בראש וראשונה, את השימוש במוצרי נפט. שלא זו בלבד שמחירים עלה במידה ניכרת בעולם כולו, אלא שאפשרויות הספקם ילכו ויצטמצמו. למותר להסביר מה חשיבותם של מוצרי דלק למדינה מודרנית. ההתחברה התוצרתית בעולם כולו תלויה ב־100 אחוז במוצרי נפט, ורוב ייצור האנרגיה קשור בהם. התהליכים המשקיים במדינת ישראל תלויים ב"זהב השחור" עוד יותר מבתולדים בו משקים אחרים, בשעה שבארצנו חסרים מקורות אנרגיה אחרים. שממלאים תפקיד מסוים במשקי ארצות אחרות, כגון פחם. גז טבעי, כוח הידרו־אלקטרי וכוח גרעיני. אפשר להבין לפיכך מדוע החליטה הממשלה. כבר עכשיו, להגביל את השימוש ברכב פרטי ולצמצם את השימוש בחשמל.

במספר עתונים נמתחה ביקורת על ההחלטה בדבר השבתת הרכב יום אחד בשבוע, בטענה, שזה יכביד על הציבור הרחב מבלי שיביא לחסכון משמעותי בדלק. באחד העתונים אף הובא חישוב שהוכיח, כי החסכון עקב ההשבתה לא יעלה על אחוז אחד של הצריכה הכוללת של מוצרי־דלק במשק. מבלי להתייחס לאמיתות החישוב עוד זה נראה לי, כי גישה כזו עלולה לסכן כל מאמץ לחסכון שיש לבצע במשקנו. הביקורת נובעת מכך, שאין לצרכן הרחב — וככל הנראה אין גם לעתונאים — הערכה נכונה לגבי ערכו של האחוז היחיד הבה. בעבר ניסינו לא אחת להסביר, שבמשק לאומי יכול הבדל של 2 אחוזים להיות ההבדל בין הצלחה וכשלון. למשל, שנים רבות כלינו לצמצם את העליה בצריכה הפרטית מ־5 ל־3 אחוזים. אי־הצלחתנו נבעה לרוב מאי־יכולתנו להסביר את חשיבותם של המספרים הקטנים ואת המשמעות המצטברת שלהם. גם גלגולה ב־2 אחוזים גוררים אלה. הדעה שאין זה חשוב להטריד את הציבור בגלל חסכון של אחוז אחד במוצרי דלק, מוראתה על שתי אי־הבנות: הראשונה, אי־הערכה כלפי המספרים הקטנים; והשניה, בורות חישוב בנוגע למטרה זו.

צריכת הבנזין היא שלישית מכלל הצריכה הכללית של מוצרי דלק, את החסכון שתביא השבתת המכוניות הפרטיות יש לראות במסגרת צריכת הבנזין ולא במסגרת צריכת כל מוצרי הדלק, בעיקר כיוון שהבנזין הוא אחד המוצרים החייביים בזיקוק של חומר דלק.

אם נראה את הדברים במסגרת החסכון בבנזין, הרי גיזרנו שחסכון של אחוז אחד הוא למעשה חסכון של 9 אחוזים. שלידי כך לא זו בלבד שאנו בעיקרים הרבה יותר לאלה שמוצרים בכל הכבשת רכבם ליום אחד, אלא שאנו גם מאפשרים לנקוט אמצעי חסכון במוצרי דלק אחרים. אבל מעל לכל אלה, החסכונות במשקנו יש בהם אותו עקרון שמקופל בפתגם הסיני העתיק, השגור בפיו של היו"ר מאו — כל דרך של 1000 מילין מתחילה בצעד הראשון.

נושא שני שהיה בדיון ומשום מה אין מדברים בו עוד הוא — הזזת השעון, כדי לנצל ככל האפשר את שעות האור הטבעי ולצמצם את מספר השעות שבהן יזדקק הציבור לאור מלאכותי. אמנם בחדשים דצמבר־ינואר יהיה החסכון קטן יחסית, משום שחלק ניכר של האוכלוסיה מתחיל את יום עבודתו עם עלות השחר, אך אין ספק שהחסכון יגדל בחדשים שבהם יתארכו הימים. נראה לי שאפשר יהיה להשיג חסכון ניכר של דלק בחדשים אלה, על ידי הזזת השעון בשעה כבר בחודש אוקטובר, ובחודשים מאי, יוני, יולי — על־ידי הזזתו גם בשעתיים. בתקופה זו יש לנצל, יותר מן המקובל בימים כתקינים, את שעות האור הטבעי, ולבנות את סדרי־היום כך, ששעות החושך ינוצלו לשינה (לא רק בערב, אלא גם בבוקר). כמובן, בשנים הראשונות לקיום המדינה היה נהוג אצלנו שעון קיץ, ואם ובודאי אינו בעיני הוא בוטל לא מטעמי זלזול בחסכון אלא מטעמים אחרים, כגון אי־נוחות לחקלאים, שהרגלי עבודתם וסדרי חייהם החברתיים והמשפחתיים השתבשו בשל כך. אולם כיום שונים פני הדברים, הן משום שיש כיום מיכון ברוב ענפי החקלאות והן, משום שחשיבותו של החסכון עלתה בהרבה.

את מעשיה של הממשלה בתחום החסכון אין לקדם בביקורת, אלא בדרישה שהצעד הראשון יביא לצעדים נוספים ושכל המבצעים ייעשו במידה הדרושה למשק, כדי שיוכל להתקיים בתנאים הקשים.

מכתבי . . .

אנו מאוד ניטראליים

כשלונה של אירופה

היבשת משלמת מחיר הנזק שגרם לה דה־גול

מיוחד ל"דבר"
מאת ג'וזף קראפט, פאריס

כשלונה של אירופה במשבר ה־מזרח־תיכוני האחרון היכה אותי בתדהמה עם שובי מביקורי בקא־היר. לכן נוכחתי לדעת שהאירו־פים ייכנעו לסוחטי הנפט באופן העלול לעודדם לנסות לכפות די־קטטים נוספים באירופה.

בריטניה ואירופה גם הוציאו את עצמן מהמערך העולמי באמצעי הנשק בייחוס המסכם ל־הפסקת האש — ואולי בהבאת ה־שלום לאיזור התיכון. המשבר ה־מזרח־תיכוני עשוי איפוא לשמש לקח כיצד לפעול, כדי שאירופה לא תסוב לבמת האירועים בזירה העולמית.

הכניעה להתקפות הנפט מצאה ביטוי בולט ביותר בחולשת חב־רות השוק האירופי כלפי שבוע ימים. בין היתר, לא הושיטו יד עזרה להולנדים בשוק. להולנד, כפי שבמדיניות הפרו־ישראלית עם חברות הנפט, הגיעו אותה לכ־לה במצוקה, וזאת משום שהולנד העזה לעמוד בפני המחנכים הער־ביים בדיוק כפי שהצליחה לעמוד בפני הכיבוש הנאצי בימי מל־חמת העולם השנייה. הנך הפרה המגזה של רוח הקהילה האירו־פית והשוק המשותף, כידוע שמר־גה הברית מהשוק האירופי להפריש חלק קטן ממלאי הנפט שברשותה לטובת הולנד המוחרמת על־ידי הערבים. עוד לפני כן הכתיבה אי־רופה להלחנן כמאבקים של ארה"ב לאזן את משלוחי הנשק וה־ציוד המלחמתי הסובייטי לערבים במשלוחי סיוע צבאי לישראל. פרט לפורטוגל, כידוע כל חברות הב־רית האטלאנטית להנעיר טיסת אמריקאים מעל ל־שטחן בדרכן לישראל. בריטניה גם כיבדה להורות לכמוסי סיוע אמריקאים להצטמד בבסיסיה ב־ים התיכון לצורך תידלוק.

אין זה בפתיע איפוא, כשהערבים פירשו את התגובה האירופית כ־ביטוי לחולשה. בקאהיר אף נמסר שיבשת אירופה נתונה בכפה של כפרה. זו היתה בדותה, הובהרו בכך בבואי לפאריס בה ערך מנגן אחיד נאה ודוקא. החולשת תשוק האירופי היתה בכך הכל ההבולה הכקנה בהק לחפוה הנזק. אחד הפקידים המקורבים אל הנשיא כאדאת אמר לי כי „האירופים מתרגזים ומשתדלים להתיש לנצ־כם הנפגעה התנהגות טובה כא־הגזר. נוכח עמדה אירופית זו, קשה להאמין שנשק הנפט לא יבוא על בידי הערבים להכחישה ויכו־רים בעתיד.

מאחר שהאירופים לא מילאו כל תפקיד בבליבית ההסתברות הבר־יטית, ברור שלא ניתנה להם גם הזדמנות להשתתף במאמצים ה־דיפלומאטיים שנבעו ממנה. הב־ניא והדר־הוזין האמריקאי קיסינ־ג'ר עשו את העיסקה בדבר הפ־סקת האש ועידת שלום בעתיד בלי שטיפתה צרה להביא את דבר העיסקה לידיעתן של מדינות אירופה. היחס היחיד שנעשה למען הנוהל המקובל ו„העסק־היתה הזמנתם של ארבעה מזכי־רויות העיקריים של אירופה לפ־צות הערב שנערכה בקאהיר לכי־בוד קיסינג'ר כתוב דיונו עם ה־בצרים.

באחר שלאירופאים לא היה מר־ר על המתרחש והמתבשל, הם אף לא היו במצב שיוכלו להשתתף בחילופי הדעות. אחד השגרירים האירופים כבונה במעותה לכבוד קיסינג'ר אמר: „התשובה כללה עשרה כבודים, הכינה אמריקאים וארבעה אירופים כיפספים".

היעדרם של האירופים מהזירה המזרח־תיכונית איננה אסון כשל־עצמו. אבל גודעת השיבות מרובה לתפקיד אחראי יותר שמסוגלת אירופה לכלא בעניינים האחרים, ולכן כדאי שנציג את השאלה — מה לא הלך כשורה במזרח התי־כון?

התשובה, לדעתי, היא זו ש־אירופה משלמת עתה, באיחור, את מחיר הנזק שגרם לה הגנראל דה־גול. כזכור, היה זה דה־גול, אשר בעקשנותו בלם את ההתקדמות לקראת איחוד מוסדותיה הפולי־טיים — לטובת הרעיון הגוליסטי של אירופה המורכבת ממדינות רי־בוניות רבות. כתוצאה מהרעיון הגוליסטי הזה כשהורות עתה מדי־נות אירופה זו בזו על פמדה גד־זה יותר כלפי הבריתה הגד הב־רחת, וכך הדבר הן ביחסיהן עם ברה"מ והן בעמדתן כלפי הסכסוך המזרח־תיכוני.

יתר על כן, המאבק להתגבר על הלאום הצרפתי תהיה את להיסטו־רה של בריטניה להצטרף אל ה־שוק האירופי. ראש הממשלה היה נאלץ לנסות ולהפיק רווחים מידיים מהצטרפות אל השוק והאירופה בכלל. וכאשר „הרווח" הראשון שבריטניה מפיקה מהצטרפות אל השוק הוא המחסור בדלק והצורך להגדיל את קיצובו, הרי שבעיני הבריטים נוצר הרושם שההצטר־פות לאירופה היתה אך מקח טעות. יותר מזה — כשלון הרוח. ולכן היה אדוארד הית נתון ללחץ כבד ביותר מצד מדינות הנפט הערביות „לשלם כל מחיר" לערבים תמו־רת הנפט.

המשתמע מכל זה הוא שאין תועלת ומטעם לנסות וללמד את האירופים „לקחי" ולהוקיעם על התנהגותם חסרת האחריות. הצעד הנכון שעל אמריקה לעשות עתה כלפי בעלות בריתה האירופיות הוא לבנות מחדש למלאכה המייב־צת האישית של טיפוח האחדות האירופית. חברה זה חייב להוזור ביותר שאת להודעתו של שר ה־חוץ קיסינג'ר. שכן בכלות הכל יש לקיסינג'ר חלק לא קטן ב־ויתוריה של ארה"ב לשגיונות של דה־גול ובמתן עידוד לניקסון. היה זה העידוד מצד ארה"ב ומצד קיסינג'ר אשר תרם בה רבות להר־רדת אירופה למצבה הנוכחי של חוסר אונים המעורר רחמים.

יום הדין הארוך (3)

האויב הנוראי והאויב הטיפש

מאת שמשון עופר

ב־18 באוגוסט, בצהרי יום הי שבת, חדרו לפתע שני כטוסי „סוחוי 7" מצריים לתחום סיני. המטוסים, שהגמיבו כוס מצל הים התיכון, עברו ביעף קצר כעל אי־זור הביצות בצפון מערב סיני והמשיכו מיד מערבה, בחזרה ל־מצרים.

בישראל הגבולה ההודעה הא־וירית כ„תקרית גבולית", בשיחה אקראי על הנושא לא הבייחס איש למשמעות המבצעית של גיחת ה־צילום. לטוכות זאת דובר על „ה־הצפה המצרית" רבעל הגורך „ל־למוד אותם לקח".

הטאכנות פשטה בכל הדרגים. ל־כן תהיה זאת טעות מרה ואף יהיה בכך משום חסר פרופורציה מ־כוונת להטיל את כל כובד משקלם של המשגים על אנף המודיעין בלבד. בבישור של האחריות הב־באית היו שותפים למערכה הכל־לית גם יתר הגורמים. בשנים שחלפו מאז תום מלחמת ששת ה־ימים — ובמיוחד לאחר מלחמת ההתשה — התגבאו הכל בסגנון אחד, ואין הכוונה רק להכרזות רברבניות של אלופים, מיד לאחר שפשטו את מדיהם הוסיפו ליד דרגתם הצבאית את התואר הב־דרגי (מיל.), אלא גם להצהרות שונות; אף באחת מהן לא יוחס למצרים כושר צליחה מאסיבית של תעלת סואץ. לצומת זאת ניתנה בדרך כלל דרגה סבירות צי־יונה — במערכת השיקולים של האפשרויות הפתוחות לפני הצבא המצרי — לחידוש מלחמת ההת־שה. אולי „במתכונת משופרת".

כאשר דובר באפשרות של מל־חמה נוספת, הזכור שלוש אפש־רויות מבוריות, שהראשונה בהן היתה כמעט תמיד חידוש האש הארטילרית מהצד המערבי של התעלה, אולי בליווי פשיטות ב־מספר גדול במקצת מזה שבמל־חמת ההתשה. גם כאשר גרמזו, בשלבים מאוחרים יותר, על אפ־שרות של צליחה ישראלית אל עברה המערבי של התעלה, הת־בטאה נקודת הפתיחה ההיפותטית של המלחמה בהרעשה ארטילרית כבדה מצד המצרים, שהיתה עצי־כה להימשך עד להתארגנות ה־ישראלית להעברת המלחמה אל אדמת מצרים. בהתאם לתיאורי המלחמה החזויים בעתונים, היה על המצרים לעמוד בהפגזות ל־אחר ש„כושר הספיגה" שלהם הוגבר.

רק בדרגת סבירות שניה הובאה בחשבון האפשרות שהמצרים ינסו לצלוח את התעלה. כאן אמנם דמה התסריט למה שעתיד היה להתרחש במציאות. דובר על כוו־נה מצרית לתפוס את הגדה הכו־רחית של תעלת סואץ לכל ארכה. אולם כפי שמתברר עתה, במבט לאחור, שלמה גם בעניין זה אותה גישה מוטעית של חשיבה „כשי־בילי" האויב במושגים ישראליים. סיכויי ההצלחה של מבצע כזה נמדדו על פי קריטריונים כצור־ביים, במקום שייבדקו לפי הדוק־טרינה הסובייטית. כך, למשל, נשקלה שאלת העליונות האווי־רית. „שבלעדיה אין אפשרות לצ־רוך מבצע צליחה", אף כי האויב יסים משתיתים מולך כזה על חיפוי ארטילרי מאסיבי יותר מאשר על מטריה אווירית. אף אצ־לנו לא התחשבו בדוקטרינה ה־סובייטית וביססו את הערכת הב־צב על הגיון ישראלי: לחיל־האוויר שלנו יש, כידוע, עליונות על חיל האוויר המצרי, ולכן אין למצרים כל סיכויי הצלחה בנסיון הצליחה. מערך הטילים, שכבר היה קיים בתקופת דיונים פומ־ביים אלה בישראל, לא נכלל ב־הם. אף־כי בפרסומת הערבית הוא תפס מקום בולט. מקורו של הב־

תוך הלבנוני „אל יום" בקאהיר, ידע לספר עוד בראשית 1971, כי „הכוחות (המצריים) בכנסו ל־ציון הלוחמה האלקטרונית בצורה ההולמת את אפיים של האדם המצרי וארצו וכן את אופי האויב ושיטותיו", וכי „אמצעי ההגנה האווירית המצרית הוגברו ברשת של טילים".

לא יעלה, כמובן, על דעת איש לטעון, כי המערך הצפוף של טי־לי קרקע־אוויר לא היה ידוע ב־ישראל ולא הובא בחשבון בשי־קולים הצבאיים. השאלה היא, כמו־בן, באיזו רמה. יש להניח, כי כאקטיקה תהיה עליונות של חיל־האוויר הישראלי התאכזבה לכניאות החד־שה ואף נעשו מאמצים סבירים שונים כדי לעמוד על הבעיה. אך מה מעבר לזה? בדרג האסטרא־טגי — בשקילת אפשרויות הב־ליחה על המצרים? ביכלתם ל־הגן על עצמם באיזור התעלה על־ידי „מטריה" סטאטית־קרקעית?

בפרסומים הגלויים בישראל נו־את העניין כך: הצלחה של מבצע צליחה תלויה בעליונות אווירית; עליונות אווירית משיגים רק ב־אוויר; אם ינסו המטוסים המצ־ריים לטוס מעל איזור הצליחה, לא יוכלו באותו זמן להפעיל את מערך הטילים שלהם, מחשש לפ־גיעה במטוסים של עצמם; ואם לא יפעילו את הטילים, הרי תהיה זו התמודדות בין שני חילות־האוויר, שבה תהיה ידו של חיל־האוויר הישראלי על העליונה.

במבט לאחור ברור כיום עד כמה היו דברים אלה מופרכים. אך כה שמפליא הוא, כי איש לא הבחין כנראה בסתירות הפנימיות של הקונצפציה הזאת. ראשית, היה צריך להטיל ספק בכך, שה־סובייטים הקימו למצרים את מערך הטילים האדיר רק כדי לא להש־תמש בו, או כדי לשבש באמ־צעותם את פעולת חיל האוויר של המצרים. העניין הפשוט אבר, שמערך טילי הנ"מ בא להגן על המצרים ולהקנות להם עליונות אווירית, דווקא מכיוון שהם הכי־רו בעדיפות האיכותית של הטיי־סים הישראלים, המסוגלים לנצח בקלות בכל התמודדות אישית בין טייס לטייס ובין מטוס למטוס (אף בתנאים של עדיפות כמותית בקרב אווירי, שבו נוטל חלק מס־פר רב יחסית של מטוסים).

מלחמה כוללת „עקב ההסלמה"

אשר לאפשרות של התלקחות מלחמה כוללת, היא אמנם הובאה בחשבון — ב„משחקי המלחמה" ה־עתונאיים", ששיקפו במידה זו או אחרת הלכי רוח בחוגים צבאיים — — אולם רק בעקבות הסלמה ובשלב סופי לאחר צליחה ישרא־לית לגדה המערבית של התעלה, ולאחר שהמצרים פתחו בהפגזה וצה"ל יהיה נאלץ לחצות את התע־לה כדי לחסל את „מערך הארי־טילריה והטילים המצרי". אך מי חשב שהמצרים (והסורים) יפתחו במלחמה כוללת?

לעומת זאת סברו הערבים (כפי שהדבר בא לידי ביטוי כבר לפני יותר משנתיים בכתבה בעתון לב־נוני, על פי הוראה מצרית), כי בעקבות ניטרול הדדי של חילות־האוויר (עליונות ישראלית בקר־בות אוויר ועדיפות מצרית בזירת היורים, בשל מערך הטילים ה־דיש הצפוף) יוטל הנטל העיקרי במערכה הבאה על חילות־היבשה.

ישראלים, שקראו דברים אלה וביתצא בהם, ודאי מסכו בבת־פיתם בהיוך לגלגני. בחשבם ב־פעם המאה־אלף על „חוסר־ההגיון של הערבים", שאינם מבינים כי לצה"ל יש עליונות מוחלטת בק־רבות שריון בשריון וכי הערבים לעולם לא ילמדו לקח בפלוגות־יהם. העובדה שבקאהיר ובמוסקבה מטכסים עצה כיצד להקנות לצבא המצרי עליונות בתחום השריון — והפתרון שנמצא לכך הוא על־ידי באשות של חיל־רגלים בצוי־דים בנשק נגד־טנקי בכמויות עצו־מות — לא עלתה, כנראה, על דעתו של איש בישראל. אמת, בסוג הנשק עצמו לא היה משום חידוש. טילי נ"ט סובייטיים מסוג „סאגר" הופעלו על ידי המצרים עוד במלחמת ששת הימים ואף נפלו שלל בידי צה"ל. טילי „סאגר", לצומת זאת, שהופיעו ל־ראשונה בזירת קרב כלשהי בבלי המה 1973, היו ידועים בישראל מבחינה מודיעינית ואף הוצאו ה־ברות הסברה על תכונותיהם ה־טכניות. אמת, אבל לא כל האמת. כך הבחינה האטקטית הופתע צה"ל מאורח השימוש בהם. וזהו עובדה שבאה לביטוי בימים הרא־שונים של המלחמה בסיני, שבה הוטל השריון הישראלי למערכה בלי להתחשב בשינוי הטאקטי ש־חל אצל המצרים. באותם ימים עדיין לא נתפס בצד הישראלי החידוש של „חי"ר נ"ט", המסו־גל בעיין בגן לטנקים, על־ידי המוני רגלים הסובבים, גלים גלים, על השריון המצרי, כשהם מסתת־רים מאחורי כל שיח וכל קפל קרקע, ואורבים לטנקים הישרא־ליים. במאקטיקה זו, שבה הפ־תיעו המצרים את צה"ל, נהדפה התקפת נגד ישראלית, גוסרלה, בשלב הראשון, העליונות של צה"ל במלחמה שריון בשריון הב־רמה אבידות חמורות למערך שר־יון ישראלי.

מסקנות אמריקאיות

לכך התייחס „ניו יורק טיימס", בהזכירו בהקשר זה בסקנות ראש־שוניות שנתקבלו במשרד ההגנה האמריקאי: „הסתבר, כי נשק נייד ופשוט יחסית, המבטח את חיל־הרגלים, מסוגל להקנות את הי־עילות של כמעט קרב המטבה ואת יעילותו של הנשק, המולידים בשדה הקרב זה 30 שנה". על התוצאה שגבעה מכך לגבי צה"ל, כתב העתון הניו־יורקי: „ביומיה הראשונים של המערכה איבדה קרוב ל־200 טנקים ישראליים ב־תפלה על ידי טילים סובייטיים, שהם בעלי מוגנת אפשרית ומונ־חים תמליליה באמבשה הסיבייטי המצרים אחרותם".

אך הופתענו גם מעצמת, כי היו כשלונות נוספים בתחום המבצעי. רבי־אלוף (מיל.) חיים בר־לב דיבר במפורש על „הכשלונות שלנו ב־48 השעות הראשונות". אין דב־רים אלה מתייחסים להערכה מוד־עית של המודיע המודיעיני לפני יום כיפור, אלא לכה שהתרחש בשדה המערכה בשני ביומיים ה־ראשונים של המלחמה. בראיון עתונאי גנה רב־אלוף בר־לב את ברוכי המערכה, שהעסקה על גדה המערבית של תעלה סואץ, שהמעוזים היו רק אחד מבדכי־ביה: „הנפיכה לאורך התעלה בין המעוזים, כדי לגלות כל צלי־חה וכל נסיון צליחה מצרי; כב־לים בפתחות בגבהה מאחורי המ־עוזים בקו התעלה, שתפקידם לפ־גוע בכל שמצליח להגיע את הב־צלה ולהדוף בין הגלילה; גופי בכלים גדולים, שתוך זמן קצר יוכלו להגיע לקבוצת המערכה; ארטילריה שיכולה להגיע לכבת־אש על אזורי הצליחה; מוטסים ותכונות רחבה, כבכבישים ודרכים, בכיסים ובבונים קבר או פיקוד, מערבים רפאיים ויהודים להצטי־דיים. כל אלה היו המערכה המו־לה שהיתה צריכה לבלום את המצרים".

עד כאן דבריו של ח. בר־לב. השאלה הנשלה בדבריו היא, אם המערכת המולה, „שהיתה צריכה לבלום את המצרים", אכנם הצלי־חה את עצמה. או שמא לא פעלה כפי שאמורה היתה לפעול, ואולי לא הופעלה כראוי ובאורח מלא? דומה, כי בר־לב עצמו משיב על שאלות אלה במשפטים הב־אים. (שאין ספק, כי הם טעונים הבהרה ההרחבה נוספת): „כי אומר, שההיערכות שלנו לא עמ־דה בבוחן — בדייק ביחס ל־48 השעות הראשונות. והוא מדייק לגבי הבריתות של שמונה עד עשי־רה ק"מ הצמודים לתעלה, אבל הוא אינו מדייק לגבי המרחב הד־קרמי כולו".

סיכומו של דבר — האם המער־כת פעלה, או שמא לא הופעלה? האם היתה מוכנות בקווים? ב־דברי רוב החיילים, בניגוד לדברי המ־צודים, חוזר הסיפור על הוסר המוכנות בשבת לפני הצהריים — לאחר שבחריים הצלקנים כבר היתה ידיעה שתהיה מלחמה. כס־פר, למשל, אחד החיילים: „לב־סוף קיבלנו הוראה, כי עלינו ל־היכנס לעמדות אחר הצהרים, ש־כן המצרים עלולים לפתוח עלינו באש".

הצורך באספקת פגזים מארה"ב

אין ספק, כי סוגיות אלה ייחקרו בתוך צה"ל עצמו. אך היו ויכוחים על מחדלים בתחומים נוספים. ב־תחום הלוגיסטי, למשל. בעניין זה די בעדות של שר הבטחון בדבריו בכנסת ב־30 באוקטובר. כמה ימים לאחר היכנס הפסקת האש לתוקפה, כי „הפגזים שיש לנו היום, לא היו מצויים ברשו־תנו לפני שבוע". דיון אבר דב־רים אלה בהקשר של תלות ישר־ראלית בארה"ב. וזהו נושא שיש לדון בו להדה, הן במישור הצבאי והן במישור המדיני, על גורמיו והשלכותיו החמורות; אפשר ש־היו ליקויים בתחום הלוגיסטי ואפ־שר שזהו חלק מהמכלול הרחב של קוצר הראות והבטחון העצמי המופרז, לאמור: „כל מלחמה נג־מור תוך ימים ספורים". בתשו־בת השאלה, האם מלאי הפגזים הוכן לפי תחזית זו בלבד?

כן יש לשאול, כמה כן ההפר־עות המבצעיות או המודיעיניות הושפעו על אותו זלזול מוהלם בכוחו של האויב, בכשרו הבי־צוע להילחם ובסבירות דעתו?

כאשר סיירתי בשבים האחרונות באיזור התעלה ראיתי, כי סוללה מחוץ בצד המערבי הוגבהו מדי פעם, עד כי באחרונה הגיעו לגו־בה של יותר מ־20 מטר. היו אלה רמפות ברוחב של כ־30 מטר לפי זוז. מאכר שאלתי למשמעות הד־בר לא קיבלתי תשובה מדויק, אלא פה וכם למשהו דבר זל־זל על אחות הזכר התעלית שבי־דבר. עתה, אחרי המלחמה הסת־בר, כי הרמפות לא היו אלא מתקן רב תכליתי, ששימש מקים תצ־פית בידי רגיעה, עמדות ירי לטנקים או לטילי נ"ט בעת לחי־מה, כמתגר כפני תצפית ישרא־לית, חוכת מגן מפני אש וכן היו אלה, לאמיתו של דבר, מער־כים שבצידם האחורי הכילו מהי־לות, מחסנים, והדי בקרה ופיקוד רצוד. אצלנו יחכו את הקמת הר־מפות הללו להיקף הישראלי ולר־צון (להתאבסי?) לעשות זאת גבוה יותר".

זכורני, כי בראשית שנות ה־50 נפוצה בצה"ל בדיחה כשאגדאר־כית, בשת הרגילים שקמים ללא גייכות דמאר איכור־בים בשטח, כאשר המפקד לתרגיל היה: „מחלקת אויב תפסה את הגבעה בכולה". איזה אויב — הזהר על צבמת השאלה המבד־חת — האויב הנוראי או האויב הטיפש?

דומה, כי בעקבות מלחמת ששת הימים הכירו רק ב„אויב הטיפש".

ניידות עובדים בשעת חירום

מאת יהודית נחמן

בימים כתיקנם, כשהגענו לדבר על ניידות עובדים, הצטיירה לפנינו תמונה של משק מתגלגל וצמיחה כלכלית, שבמסגרתם ניידות עו־בדים פירושה ניידות מרבנן ה־עובד, לשם שיפור שכרו ותנאיו הסוציאליים. בין התנאים האלה ראינו את הפנסיה כתשובה ביותר, ולא לשווא: אין זה סוד שהעובד השכיר אינו יכול לחסוך משכרו סכומי כסף כה גדולים, שיבטיחו לו ולבני משפחתו קיום לאחר פרישתו בגיל העבודה. כל רכושו הוא לרוב כוח העבודה, שאותו הוא מוכר תמורת שכרו.

הפנסיה והבטחות לרוב העובדים השכירים בארץ באמצעות קרנות הפנסיה, שהוקמו על־ידי ההסת־דרות בתיאום עם האיגודים המק־צועיים הארציים. לקרנות הג"ל חשיבות רבה לעובד גם מבחינה אחרת. עצם חיוב המעבידים (ו־העובדים) להפריש תשלומים לגוף שמחוץ למקום העבודה, לשם הב־טחת מקור־קיום לעובדים שפרשו, פירושו ניתוק הקשר התלות בין עתידו של העובד לבין הבנו ה־כלכלי של המפעל שבו הוא עו־בסק.

כשהעסקים פורחים נראה אולי דבר זה חסר חשיבות. אולם ב־ימים של האטה כלכלית, של סגירת מפעלים, של שינויים ב־מערך הייצור — טוב שעתידו של העובד, שהשקיע שנות עבודה ר־בות במפעל מסוים, איננו תלוי במצבו הכלכלי של הבעלים או על המצב שבו הוא מועסק.

בתוך המדה חשיבותו של תנאי סוציאלי זה עיקבו פנסיה, פעלה ההסתדרות למען הבטחת רציפות זכויותיו של העובד במעבר בבי־קום עבודה אחד למשנהו. ה־הסדר שהונהג בעניין זה בימים של שגשוג כלכלי, כשהחסיבה הי־תה להפנסיות איכה צליבה להיות ערוכת פלוה שתקשור את העו־בד למקום עבודתו מבלי שיכל להזז אם ירצה בכך, הסדר זה יעמוד לו לעובד גם בימים של האטה כלכלית ושינויים במשק.

בעבר דיברנו על ניידות עו־בדים מרצון; כיום אנו מדברים על ניידות מכורח הנסיבות, לא למען שיפור התנאים אלא מצד מציאת מקור־קיום גם בתנאים פחות טובים. והרי כמה מן העק־רונות והמשכים שנקבעו בהסדר להבטחת רציפות זכויות הפנסיה, במעבר מקרן פנסיה הסתדרותית אחת לשניה.

1. כל ותק פנסיוני שרכש ה־עובד בקרן פנסיה מסוימת, נשמר לו אם הוא נאלץ להתחליף את מקום עבודתו ובעקבות זה גם את קרן הפנסיה שאליה השתייך;

2. הפסקת חברות בקרנות לא תפגע בהבטחת רציפות זכויות ה־פנסיה, אם העובד יהיה בחזקה עבודה, או יועסק בבקום עבודה שעובדיו אינם מבוטחים בקרן פנ־סיה כלשהי, בשמר לו לעובד כל שנצבר בקרן ואם יחזור מאוחר יותר למסגרת הביטוח הפנסיוני, יתוסף הוותק הפנסיוני החדש ל־ותק הפנסיוני שרכש העובד לפני כן;

3. אל לו לעובד להסס מעבו־דה המבטיחה פחות. אם נאלץ הוא להחליף את קרן הפנסיה והוא מתחיל בזה לעבוד תמורת שכר נמוך יותר, הרי את הפנסיה יקבל בחלקה לפי השכר הגבוה יותר ובחלקה לפי השכר הנמוך יותר;

4. העובד לא יצטרך להתרוצץ כדי לממש את זכויותיו. הסידו־רים ייעשו כולם באמצעות הקרן האחרונה, שבה יהיה מבוטח לפני פרישתו בגיל העבודה;

הכללים להבטחת רציפות זכויות הפנסיה חלים לא רק על זכות לקיצבת זיקנה אלא גם על זכות לקיצבת שארים ונכות. על ה־עובד מוטלה חובה אחת והיא — לא לפגוע בזכויותיו על־ידי יצ־יאת כספים, כי להתחרט הוא לא יוכל.

בעניין זה כדאי ללמוד מתקו־פות קשות בעבר, כשהעובדים — מתוך אי־ידיעה או בגלל מצוקה כספית — „אכלו" את עתידם והיסלו את חשבונם בקרן הפנסיה. כשהבינו את אשר עשו היה מאו־חר בכדי לתקן את הנזק שגרמו לעצמם.

בימים הבאים יתכן שתורגש גם בסקטור הציבורי, ברשויות ה־מדינה וברשויות המקומיות. אולי אף נהיה עדים לפיטורים בשטחי המצוים בעבודה. על העובדים לדעת, שההסתדרות דאגה להסדר ביחוד להבטחת רציפות זכויותיהם במעבר בשירות המדינה למקומות עבודה שעובדיהם מובטחים בקר־נות הפנסיה של ההסתדרות. הר־שירות המדינה (ביטוח) תורה בכיוונה למסורה זו, בסוף הסעיף האחרון של הכנסת הוצאה, כר לאפשר כריתת הסכמים להבטחת רציפות זכויות הפנסיה עם כל מקום עבודה, לא רק ציבורי אלא גם פרטי.

אם לא יקבל העובד פיצוי פיטורים, תעמוד לו הבדיקה זכ־ויות פנסיה בעד שנות שירותו בה בתנאי שההפסקה במעבר לבין עבודה הקשור בקרנות הפנסיה ה־הסתדרותיות לא תעלה על חצי שנה. ובכן, אל לו לעובד לנב־לקבל פיצויי פיטורים, כדי שיוכל את זכויותיו לפנסיה.

הסדר דומה ינהג בקיום לגבי עובדי הרשויות המקומיות. זה כבר נחתמו סקירה בנחוץ הכל הסופה על העובדים להתחיל בעבודתה לזכויות שהעובר למעבר.

אנו פותרים בעיות אוורור

Venta

REVERSIBLE המאורר הדו־כיווני

היחידי בארץ, המיוצר לפי ידע אנגלי שהוכיח את עצמו, המבך כב שנה

מפקים של כל המוסדות הממשלתיים

במשרדים ובתי הרושת · בדירות · במשרדים ומוסדות · במפעלים · במקלטים · במסעדות

שרון תעשיות מיזוג אויר בע"מ

עירית בת־ים

שרותי רווחה

תחנת ייעוץ והדרכה למשפחות בצועים ומגויסים

שרות עירוני זה כמרתו להמשיך ולהגיש למשפחות הפצועים המגויסים ייעוץ, הדרכה וטיפול בבעיות המצבת כמצב התרום.

התחנה מטפלת בבעיות מצוקה, ענייני כלכלה, בריאות, חינוך ודאגות משפחתיות.

כתובת התחנה: בית העיריה, רח' יוסף אליהו 1, טל' 867151 חדר 202

שעות הקבלה: בכל ימות השבוע בכוגה 9.00 — 12.00, ובימים ד' גם בשעות 16.00 — 18.00

כ. רוזנשטייך — ראש העיריה

פרסם בדבר

הלוח החדש בדבר

דו־קיום מבוסס על אי־אמון הדדי

מאת דב אפל

המונח „דו־קיום בשלום" אינו תופס לגבי יחסים בין מדינות ידידותיות, בעלות אינטרסים חופ־פים או היים. הוא חל על כערך יחסים פוליטי תקין ושיתוף פעו־לה בין בדינות ומעצמות יריבות, המבקשות להימנע מהתגוששויות צבאיות או פוליטיות כפוכות מרי־ביות.

לכן איש אינו מדבר על דו־קיום בשלום בין בריטניה לארה"ב או בין צרפת למערב גרמניה. במקרה זה מדובר בשיתוף פעולה פוליטי וכלכלי או צבאי במסגרת ברית נאט"ו והקהילה המערב־אי־רופית. המונח „דו־קיום בשלום" כשפיע לשפת גאת בקשר ליחסים בין ארה"ב לברה"מ או בין הרי־פובליקה הפדראלית הגרמנית לרוסיה הסובייטית, בין צרפת לבי־דיה־הכובשת או בין ברית ואר־שה לברית נאט"ו. באהרונה מבי־תשים בביטוי זה גם המבהירים הסינים הסובייטיים כאשר הם באים להוכיח שעל אף הניגודים הפוליטיים האידיאולוגיים הקיי־מים ביניהם הם מבקשים לכונן מערך־יחסים תקין, כמקובל בין מדינות שכנות, שאין רוצות להסתבך במלחמה.

ברור שגם בין מדינות בעלות ברית, כמו בריטניה וארה"ב, או בין הרפובליקה הפדראלית הגר־מנית, קיימת מידה ניכרת של אי־אמון, כשם שאפילו בין ברה"מ ובעלות בריתה הצייתניות, כמו פולין והונגריה, יחסי האמון ההד־די רופפים למדי; דומה שאין צורך להרחיב את הדיבור על בבדי האי־אמון המאפיין את היח־סים בין מוסקבה לבוקארשט.

על אחת כמה וכמה גדולים הה־בדלות האי־אמון ההדדי בין בריתי המעצמות לבין מדינות העולם הק־פיטליסטי. גלויה צרפת מתנגד להסתלקותם של הכוחות האמרי־קאיים מאירופה ומסרב להשתתף בדיונים על צמצום הדדי של צב־אות ברית־ורשה ונאט"ו במרכז אירופה. לכה? משום שהוא סבור כי ההבר יפר את כאזן־הכוחות בעצמות האירופית ויעלול ביום בין היריב לפתות את כבוד ברה"מ לבצל את אליונתם הצבאית כדי לכפות את רצונם על מערב אי־רופה; לכן אחרות: תוך כל הני־גודים הדילוגי הדעות בין ארה"ב לצרפת, רוחשים יורשיו של דה־גול יותר אמון לבית הלבן מאשר לקרמל. אפשר אפילו לומר, על־ידים גוכחותם הפיסית של ארה"ב

באירופה פירושה הבאי לאמון בכולה הברוזי ל„דו־קיום בשלום" וביחוד־הפעולה עם ברה"מ ובעל־לות בריתה.

אי־אמון הדדי מאפיין גם את מערך־היחסים המורכב והולך בב־נים האמריקנית בין ארה"ב וברית־המועצות: ההסכמים שנחתמו בין ברז'נייב וניקסון אינם מבוססים על אמון הדדי. ההיפך הוא הנכון. האמריקאים אכנם המתבגנים, כי הכוונות הסובייטיות בבקשת שיתוף־פעולה כלכלי עם המערב ועם ארה"ב בפרט כדי להתגבר ביזה־קלות על פיגורים כרוניים של התעשיה והחקלאות של ברה"מ, אולם הם גם ערים לכך, שמבצע זה אמור בתקיפין והמורכב גם לתרום להדוק העצמה הצבאית של ברה"מ.

אין לים יפה לטעות. שקיסינג'ר הלך שולל אחרי חיכוכי היבורתיו של ברז'נייב ושהתכבל שלאחר ביקורו של המנהיג הסובייטי בוא־שינגטון יחול הפוליטביורו לדאוג לשכלול ביזות הצבאי ולביצור עוצמתה הפיסית של ברה"מ ברוך בי הבל. גם גם שברז'נייב וגרצ'קו ברורים במהתורותיהם האמי־ביות, שאם בעידן הדו־קיום בב־לים חייבות ברה"מ ובעלות בריתה לדאוג להידוק כושר ההגנה של „המחנה הסוציאליסטי". זאת ועוד: הידיעות המגיעות במיש־רין לפנטאגון ולסוכנויות־הביון המיוחדות, כי לדעת הקרמל אין לערבב בין שאלות שונות: דו־קיום בשלום עם דאגה לעצמה הצבאית של ברית וארשה.

התפקיד הפעיל והמכריע, למילוי את ברה"מ על־ידי אספקת ציוד צבאי בתואם בהתלקחות מלחמה הודו־פאקיסטאן בדצמבר 1971, לא בנע עם זאת את ביקורו של ניק־סון במוסקבה והתיבות ההבגדה של עקרונות לשיתוף הפעולה בין שתי המעצמות. גם הצדה, בחסר ביידים כיפקד בראשית 1971 להא־צר לפריחת התקפה הגדולה נגד הסהובה האמריקאיים וההודו־סיניים באזורים ובקיצת מבואות גבול הקיבוש לחידוש ההתקפות האמ־ריקאיות על חיל־האויר האמריקאי על צפון־וייטנאם, לא הכשילו את הדו־שיח הסובייטי־אמריקאי. הכה שהיפך הוא הנכון: ההתפתחויות אלה שיכנעו את שני הצדדים ב־הר שאת, כי שיחות ישירות והס־כמים מקיפים בין ברז'נייב וניק־סון הם בבחינת צו המציאות האסטרטגית והפוליטית בעידן אי־זון ההרתעה הגרעינית.

ביקורו של ניקסון במוסקבה בבאי אצאתו וכן ביקורו של

ברז'נייב בארה"ב ביוני השנה לא הפיגו את תוסר האמון ההדדי בין שתי המעצמות. אולם יצרו מצב, שבו הן פתורות, תוך השדרות הדדית, לפעול במקביל, או במשו־תף, בהתפתחויות מכוכנות בחל־קים שונים בעולם. וכך במיוחד כשהתפתחויות אלה נגרמות על־ידי כדיניותן של אחת מהן; בוויטנאם — על־ידי האמריקאים, ובכורת התיכון — בשל המעור־בות הסובייטית בסכסוך הישרא־לי—ערבי.

ההסכם למניעת מלחמה גרעי־נית, שנחתם ב־22 ביוני 1973 על־ידי ניקסון וברז'נייב, כולל שתי התחייבויות מפורשות: א) ברה"מ וארה"ב התחייבו למנוע מצב הבין־לאומית בדרגי שיד־ביא מכלל אפשרות התלקחות מל־חמה גרעינית ביניהן. ב) שתי המעצמות התחייבו להימנע בכלל מאיום בשימוש בכוח, או מהפעלת כוח, לא רק ביחסיהן ההדדיים, אלא לגבי בעלות בריתה של אחת מהן, ובכלל נגד מדינה כלשהי „במצב העלול להעמיד בסכנה את שלום העולם ובטחונו".

בהתמודדות של ישראל חשובה ביותר ההתחייבות השניה, שלפיה צריכה היתה ברה"מ להימנע מאי־ום בשימוש בכוח במהלך מלחמת יום הכיפורים. ברז'נייב הפר הת־חייבות זאת בצורה בולטת ביותר, כאשר איים להנחית כוח צבאי באיזור תעלת סואץ כדי לאלץ את ממשלת ישראל וצה"ל לציית להו־ראותיו ולמנוע בדרך זו תבוסה מוחצת של הצבא המצרי. זאת בנוסף לאזהרתו שנסכון התגבהות להתערבות הצבאית של ברה"מ מצד ישראל עשוי להעמיד בסימן שאלה את קיומה. ברז'נייב עשה פלסתר את התורה, שעליו הרכם יחד עם נשיא ארה"ב ביוני, כי־צד לעמוד בהתחייבויות אחרות, הנוב־עות מהרוח־הידידות הסובייטית־מצ־רי. מהלך זה יש בו, כמובן, כדי להדק את אי־האמון של שני הצד־דים. אולם יש להביא בחשבון שה־אי־אמון ההדדי הוא הנחת יסוד של עקרון הדו־קיום בשלום וה־„הפוגה" בין שתי המעצמות הי־ריבות והבנה זו מונעת ועוצרים מהידרדרות בהתפתחות היחסים ביניהן. אכן, במקום שאין אמון בין שני פארטנרים, אין גם מקום לאכזבות, כאשר מסתבר שאחד מהם, או שניהם, משתדלים לנצל לטובתם כל הזדמנות נאותה לשי־פור בעמדם האסטרטגי־פוליטי בחד־לק זה או אחר בעולם.

תחבורה — כמו בהולנד

מאת טדי פרויס

„הארץ" כן ה־11 בנובמבר הי־שב, כי החסכון הריאלי מהשבתת כל הרכב הפרטי למשך יום אחד בשבוע יסתכם באחוז אחד בלבד, או ב־70,000 ליטר בשנה. גם אם החשבון של „הארץ" מכימאטי הד־חוק מלהקיף את כל הנתונים ה־רלוואנטיים, יש בו משום ביזון כדי הגזרה. מטרד התחבורה הגה זה מכבר רעיון בדבר שבתון רכב. אף כי לא הסכון בבנזין היתה מטרתו. מטרת ההצעה היתה להפ־חית את העומס בכבישים ואת זי־הום האוויר.

מובן שהוצאה לא הגיעה לכלל ביצוע, כי בעלי הרכב הפרטי, ה־הם קבוצות הלחץ החזקות ביותר במדינה, לא הסכימו לפתות מכ־יוחיהם כבעלי מכוניות. עתה, בי־

תוקף צו החסכון בדלק, יקיים מכ־הקדלבב דווקא בתקופה שבה פוח העומס בכבישים המשבחון הוא דבר שקשה לצמוד בו: ה־התבורה הציבורית לקיום עוד יד־הד מאשר ביבים כתיקנם הרכב הפרטי הוא תהליך — לפחות ל־חלק כהאוכלוסיה — לאוטובוסים. אין הכוונה כאן למחות על הש־בתת הרכב הפרטי יום בשבוע, אלא שניתן לעשות זאת בפחות סבל לציבור ותוך חסכון כוגבר בדלק. הכוונה היא להצעה שהפלור הדתיים, שיכולה — בתוספת כבור יבה — להיות פתרון טוב את הדעה: כידוע תכנו הדתיים, כי שבתון הרכב ייקבע בשבת. מובן שהם לא ההכוונו לשבת תכלה, אולם במקרה הנתון אפשר לבוא לקראתם. הם צייגו בצדק, כי בה שיכולה הולנד לעשות יכולים הד־

יהודים לעשות גם אנחנו.

זה כבר לא נתבשר בתי הדברים הדתיים כלים הכמות כלדבק, ובאר־כה ראוי כי נאבק את התגבה הולנה, על כל כרביבה: הגבבה כל כי הרכב הפרטי, ועד בבר הפעלה בוגברה של כל ביזהו התכבורות הציבורית, בידוד הדרה, כי האוטובוסים, תרבבה הביכונה הבינ־עירוניות יופעלו בכבה בכל־כיכר התנובה — עד כבה שהמצב בריה.

כובן שהנוגרים אינוהות במיבות לאלה הרגילים לבבובות פרטיה, אך נראה שכדיעה אינוהות מכ־ביבה לבילויים כאשר בגביבה לפ־בות, בגביבות, עיגוגיב גב אין הכיבבות רבה כלנכך לדוק, כי ההר כאהר מבקבים לבקר, יכ־ בו על האיהוד כהות בכוגבחל בי־בבוה, ביבוב שבכה ובכה להגי־ביר את פרוקיהנוינור יותר באר־

צבא, הגיעו להתהיל בבצוום ה־ביגונים ולא בבעלות הפעטרות לפגוע בבריה. אולם עיקול זה, גם כל הכיבותה, הוא מכני לבבי הצורך הביידי להכוך בדלק, לבר הוד להסבירה, כי אוטובוס הבביע עבורה אבבים הוא, כבל הבהי־זה, הבסבי יותר בבכבבית פר־טית, הבולכת שלוכה או ארבבה נוסעים. זו אבת שבם הרכבי בלוד באביבך לא יכהיבה, אלא שבכזי לדוכות את רבבי־שלשעולם ההר־לה, כי כובב בבובית קבבות רבות בבבביות הבדלות בבבות. כרוע ודרש כבד זה יותר הבמבב ה־הור כיום בהעלה, קשה להבין, אך כאחר שלא נותנה זו האוילוה ההבבה ביותר בבבינה, לא הבה עצב רב להתקומם בכל כך. אד־לם הבחסור בדלק הוא עניין רציני כבדי להבבלך בלוקבום של בכבר־רתיבבת־בביבוי הגיע הזכן לצ־רוה בבהר כבפיי, הבבבת הרכב הפרטי בבבבתה, עת אינו הדוש לבדרי עבודה, תבפלה התבבורה ביבורית בבקובה, יקון הרוצה של כבה לכבינע התרופבה בלאי ה־דלק.

גם בבהינת שביתת השבת נבא בבכרים, באחר שיודיבו פחות כלי־התבבורה ביבורים להבבלת כל אלה הבוסעים כיים בבכוניות פר־טיה, יפחת בספר כלי־הרכב ש־בהלים את השבת, כך שבם יראו שבים ישבבי בדתה, ראוי להזכיר גם את הביבוך להפעלת התחבורה ביבורית בשבבות המלחמה: הוס־בה, כי הדבר נעשה כדי לאפשר לעובדי המפעלים המבחוניים להב־גיע לעבודתם ולקרובי הפצועים — להגיע לבבתי־החולים. באחר ש־הבפעלים הבבחוניים עדיין עוב־דים בבלוא הבוקה ורוב הפצו־עים טרם הבריאו, יפה כוחו של הביבוך הזה גם כיום.

אם הציבור יראה כי החסכון בדלק אינו אלא בבחק — ומה שבבור התחבורה הביבורית עד כה אינו יותר בבשחק — הוא יתייחס בהבורת, אך לא ברצינות, גם ל„סאר כדי הזבוב. אולם אם יווכח הציבור, כי באמת־וחסכון רצי־ני, יתייחס אליהם גם הוא בבב־בר ראש. והאבבן של כמה היא הבבבת הרכב הפרטי בשבת והפ־עלת תחבורה ציבורית במקומה, בדיוק כבו בהולנד.

קרן חופשה כללית „מבטחים"

הודעה לעובדים

תשומת לבם של העובדים מופנית בזה לעיקרי חוק קרן חופשה שנתית תשי"א־1951.

חוק החופשה שנתית מחייב כל מעסיק לשלם לקרן חופשה 4% לפחות משכר העבודה, תמורת חופשה עבור העובדים המועסקים אצל המעביד עד 75 ימים בשנה אחת או בשנתיים. החוק מחייב את המעסיק לשלם לקרן גם עבור עובדים המתקבלים לעבודה וטרם הגיעו לתקופת עבודה רצופה של 75 ימים.

עובדים כנ"ל המועסקים במפעלים בכל ענפי התעשיה, המלאכה, מוסדות ציבור, חברות ממשלתיות, כבעלי ישוב וכו'. על המעסיקים לשלם התשלומים לדמי החופשה עבור העובדים לקרן החופשה כללית „מבטחים".

עובד זכאי לקבל מהקרן את תמורת החופשה המגיעה לו בתום 11 חודש לאחר שהתקבלה לקרן לראשונה תמורת החופשה, ולכל המאוחר 24 חודשים מהתאריך האמור.

אנו פונים איפוא לציבור העובדים, המבקשים לממש את זכויותיהם בהתאם לחוק חופשה שנתית.

העובד יודע לכך שהמעסיק ישלם עבורו את תמורת החופשה לקרן, הקרן תודיע לעובד בעניין זה המגיע לו בכך.

העובדים מתבקשים לפנות לסניף קרן חופשה כללית „מבטחים" הסמוך למקום מגוריהם, לבדוק אם המעסיק שילם המגיע לו עבור תקופת העסקה, ובמקרה של מחלוקת להביא המעסיק או שהועסקו בעבר ולקבל את תמורת החופשה המגיעה להם.

קרן חופשה „מבטחים" משלמת להבר את תמורת החופשה במלואה כפי שהיא גבוהה עבורו מהמעסיק, ואין היא גובה הוצאות כל שהם.

הננו מתבקשים להבהיר לחבריכם את זכויותיהם בחוק חופשה שנתית, ואנו בטוחים כי העובדים הזכאים לקבל את תמורת החופשה מהקרן — יפנו בהקדם לסניפי הקרן של קרן חופשה כללית „מבטחים", כדי לקבל את זכויותיהם.

הנהלת קרן חופשה כללית „מבטחים"

לבריאות

17

"קפלן" בבית־חולים צבאי

מאת אלי קינן

...גם פרוץ המלחמה ביום כיפור, ...מנהל בית החולים "קפלן", ...ר חיים גורדון, שהיה בבית הכ־ ...ת, כמו רבים אחרים. מגן המ־ ...ל לשעת־חרום, ד"ר משה לנצט ...הל המחלקה הגינקולוגית ביהב־ ...קנם החצק־אימרא. כדי לקבל ...הפיקוד על גיוס בית החולים ...ערכותו כבית חולים צבאי. ...בנר כולנו. לא האמין גם ד"ר ...גם כי אכן פרצה מלחמה. עם

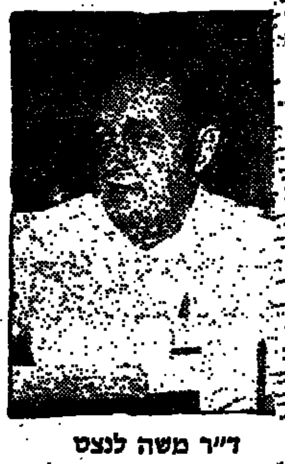

ד"ר משה לנצט

...אר לבית החולים הזה בארבע־ ...יותו רופאים והבאתם לבית החו־ ...ם. על אף קדושת יום הכיפור. ...זה האחראי לשעת־חרום צבי ...בלמן גוייס מייד. יחד עם מנהל ...מחלקה הכירורגית. פרופ' עבע ...נהל המחלקה האורתופדית ד"ר ...יקין ותוך זמן קצר הופעלו תק־ ...ן הקבע לשעת־חרום. היערכות ...העלתה את הצורך לפנות מבית ...חולים מאה ושישים מאושפזים ...יהם. מיבצע זה נעשה תוך ...שתיים, בעזרת אוטובוסים מגד־ ...ים, שהעמיד צה"ל לרשות בית ...חולים. קשיים התגלו בפינוי מח־ ...ת היולדות. שם נתבקשו נשים ...את עם תינוקותיהן הרכים, שזה ...ה נולדו... הוריהם של הילודים הקטנים ...ר במוצאי יום הכיפורים. חלק ...הפינוי נמשך. לכן, רק למ־ ...ת.

...למרות הצער הקשיים פונו ה־ ...לים באופן סדיר. מפקד בית־ ...חולים מדגיש באופן מיוחד את ...יותם המסור של צוותי האחזו־ ...סים המגוייסים, שעמדו לרשות ...ת החולים משך כל המלחמה. ...ית, האחות הראשית של בית ...חולים, הזעיקה כבר בשבת בצ־ ...ריים את המערך הקבוע של הנ־ ...ת האחיות, שרבות מהן הת־ ...צבו בעצמן עוד לפני שנקראו. ...מוצאי יום כיפור היה בית־החו־ ...ם מוכן לשרות, עם חדר־מיון ...יך לקראת בוא הפצועים הרא־ ...נים.

...ראשונים הגיעו לטיפול בית ה־ ...לים דווקא פצועים של תאונות ...דרכים, מקטלניות, שאירעו בערב ...ראשון למלחמה. כמה מבין הפ־ ...צועים האלה... היחידים מבין הפ־ ...צועים, שהגיעו לבית החולים "קפ־ ...לן" בימי המלחמה. למחרת יום ...שוב הגיעו לבית החולים גם ...ידות המכירות הרפואית הצב־ ...ות, שפעלה משך כל הד־ ...ה בשיתוף פעולה מלא עם בית ...חולים.

...בשעת־חרום נועד בית החולים "קפלן" להפעיל את המחלקה ה־ ...כירורגית ואת המחלקה האורתו־ ...פדית, שתי המחלקות המרכזיות ...של בית החולים. חיל הרפואה ...מפעל במלחמה זאת כבר בסו־ ...אס, ידע לכלוה את הפצועים ...לעורף על פי הבדלי התמחות של בתי החולים. פצועים שהוזעקו לטיפול בכוויות או לטיפול כירור־ גי־כירורגי (פציעות בראש), נשלחו מן החזית לבתי־החולים שהתמחו בכך. בית החולים "קפלן" טיפל במלחמה זו במאות פצועים שנז־ קקו בעיקר לניתוחים כירורגיים או אורתופדיים.

"כבר נאמר על המלחמה הזאת כי הפצועים הגיעו לעורף במצב מצויין מבחינה רפואית — אומר ד"ר משה לנצט — גם הרופאים וגם החובשים בשדה בדרגים הד־ מיבתיים והפיקודיים, טיפלו בצו־ רה יעילה ביותר והפצועים הגיעו אלינו חבושים היטב, עם רישום גאו מצורף לכל פצוע. רישום זה היה דבר חשוב ביותר כי שוב לא היה צורך לפתוח את התחבו־ שת ולחקור את הפצוע על תול־ דות הפציעה והטיפול. הרישום אומר לנו על סוג הפציעה ועל הטיפול שנעשו כבר, ואפשר היה להמשיך מייד בטיפול הנכון. בר־ גע שהגיע הפצוע אל בית החו־ לים, חיל הרפואה מיין כבר בחו־ זית את משלוח הפצועים אל בתי החולים השונים בעורף. הם ידעו לשלוח אלינו פצועים שנזקקו למחלקות הכירורגיות או האורתו־ פדית. הודיסות פעל יפה מאד. הצי־ עבה לפני כל משלוח של פצועים הגיעה אלינו הודעה, שפירטה את סוג הפציעות ואת מצבם של הפ־ צועים".

חדר־מיון של בית חולים יכו־ לה להיות צוואר־בקבוק מסוכן, שב עשויה להתעכב הפעולה. בחדר ה מיון של בית החולים "קפלן" יש 14 מיטות בימי שלום. עם הכר־ זה למצב־חירום הוגדל חדר המיון ל־40 מיטות. היכולת לפנות את הפצוע במהירות מחדר המיון, כך להכין את המקום עבור פצוע נו־ סף, היא הקובעת את רציפות ויעילותו של הטיפול. חדר המיון הוא מרכז העצבים של בית החו־ לים, ולדברי ד"ר לנצט פעל חדר המיון בצורה יוצאת מן הכלל. מנ־ הלי המחלקות של בית־החולים הי־ ו אחראים על פעולת חדר המיון שם נקבע איזה פצועים יש להע־ ביר מייד לניתוח, ואיזה מהם יכולים עוד להמתין.

בצד חדר המיון הוקצה בבית החולים מחלקת־ההשהיה, שם לוחו הפצועים כיכלו להמתין זמן־מה לפני העברתם לחדר הניתוח. מח־ לקת־ההשהיה נפתחה ובה בין 50 מיטות שעמד עדיין ריק, בבית־החולים. "קפלן" היה בתה־ ליך של בנייה והרחבה ביום שבו פרצה המלחמה. 25 מיטות נוספות למחלקת־ההשהיה נמצאו ב־ בניין האורתופדי, שהיה ריק בחד־ צי. במחלקת ההשהיה נרחצו הפ־ צועים וקיבלו טיפול הכרחי ומשם יכלו להגיע במצב מתאים, בלי בהלה, אל חדר הניתוח.

במחלקת־ההשהיה זו אפשרה פעו־ לה סדירה באותו "צוואר בקבוק" של חדר המיון. "זה איפשר לנו — אומר ד"ר לנצט — לפנות את חדר המיון במהירות רבה. אפילו אותנו הפתיעה היעילות של חדר־ המיון. זה היה כמו כוורת של רופ־ אים ואחיות ואנשי הצבא וכמובן פצועים. וכעבור חצי שעה או שעה כל זה נראה מסודר ונקי עם סדינים לקראת בוא קבוצת פצועים אחרת — זה ממש הפתיע. חדר־ המיון פעל במהירות רבה כשך כל המלחמה. זה מוכיח כי רעיון חדר־ההשהיה הוא רעיון טוב וכי הפעלנו אותו בצורה נכונה".

עם קבלת ההודעה על פרוץ ה־ מלחמה הוקמו בבית החולים צוו־ תות של רופאים לכל חדרי הני־ תוח, על אף הגיוס של כ־40 אחוז מכלל הרופאים להיות. כדי להת־ גבר על מחסור זה הוקמו הצוותים סביב כירורג או אורתופד אחראי, עם רופאים גינקולוגים או רופאים צעירים וסטאז'רים, שצורפו כעוז־ רים. כך הצליח בית החולים להפ־ עיל לאפשרות של ניתוחים על ארבעה שולחנות ניתוח בו־זמנית. קושי אחד התעורר כאשר הרופא המרדים הראשי של בית החולים גוייס בכנסת. מחסור ברופא מרדים ...אבל החשיבות של רופא הה־ ..."קפלן" בצבור יום וחצי, בל תגברנו תקלות.

בית החולים "קפלן" החל את המלחמה בתנאים מיוחדים. בניין ...ימים נתחיה הקמתו של הבניין הגדול, המהדרני. וטרם גם ניבה ההרכבה של כל המחלקה ומכונים חדרי הניתוח החדשים גם הכניסה למצב החירום הופע־ לה חדרי הניתוח הישנים. מכי־ ון שחדרי הניתוח החדשים נועדו להיפתח רק בסוף נובמבר. בנוסף להלוחות שולחנות הניתוח של חד־ רי הניתוח הישנים הועבר גם כולי הן רביעי. אך מרכז קופת חולים הפעיל לחץ להפעלת חדרי הניתוח החדשים. ואמנם, כעבור שבוע. אחרי מאמצים רבים, נפתחו חדרי הניתוח החדשים. כאן הכבוד ה־ שני למלחמה פרצל בית החולים "קפלן" עם שיטה כולהנות ניתוח בחדרי ניתוח כירורגיים ביותר.

כלבד חדרי הניתוח החדשים הופעלו בשעת המלחמה עוד מית־ קנים חדשים, לשם כך נזקק בית החולים לעזרה רבה של מתנדבים. חשמלאים ונגרים, קשה היה למ־ צוא את כל אלה בזמן המלחמה. אך ברוח ההתנדבות המופלאה ש־ נהה על הארץ, התגבר בית החו־ לים "קפלן" על קשיים אלה, וה־ מחלקות החדשות הופעלו. כך הופ־ עלה מחלקת הטיפולים ההדרגה. ש־ לפי התכנון צריך היה להפעילה רק בעוד כמה חודשים. המכשירים החדישים של מחלקה זו נמצאו במחסני־ערובה בנמלים שונים כמה חודשים. כרכז קופת חולים הפעיל להביא, מנהל מחלקת ה־ אספקה עצמו נסע ללוד. אחרים נסעו במיוחד לנמל חיפה ואשדוד את המכשירים החדישים. לקראת סיום המלחמה יכלו רופאי העיניים של בית־החולים לטפל בפצועים שנזקקו לניתוחים בעיניים.

גם המחלקה לכירורגיה־פלסטית הופעלה בזמן המלחמה. המומחיות של מחלקה זו בראשות ד"ר איזי־ דור קסטר היא כל כך ביהודה, עד כי עכשיו, עם תום הקרבות, מארגן חיל־הרפואה את כל הפ־ צועים הזקוקים לניתוחים כיד או באמה, ומעבירים לטיפול בבית־ החולים. הכלהמה האיצה את פתי־ חת המחלקה, המסוגלת לטפל ב־ צורה נכונה בפצועי־יד. כלבד ה־ תנופה שנתנה המלחמה להפעלת מחלקות רבות, הוכנו בעקבותיה ה־ כל. ...גם בקורי בית אצל הח־ ולים שפונו מבית החולים. כרכז קופת חולים ערך ביקורת אחר חולים אלה בצורת אחיות מיפוי־ חלב ובעזרת מחזות קופת חולים. שיטה זו נראית כהישג חשוב וב־ עקבותיה יוקם מנגנון מיוחד לבי־ קורי־בית דומים גם בעתיד. אצל חולים שהיו מאושפזים בבית הח־ לים.

על העזרה וההתנדבות כספר ד"ר לנצט: "כשמתחילה מלחמה — מתחיל גם זרם של מתנדבים. לא תמיד קל להתגבר על הזרם, לא תמיד הוא טהור ויש שהוא אף מפריע. אבל כדאי לציין שה־ גדנ"עים היו פרק מיוחד בעזרה זו. הם כאוכנים כאלונקאים וכ־ רבים כיהודים. עזרתם היתה גדו־ לה מאד. לכל קבוצה גדנ"עים היה אחראי. יצאתי לראות איך כועברים הפצועים מן האמבולנ־ סים, וראיתי שהדבר פעל יפה מאד. חשוב להזכיר גם את הרופ־ אים המתנדבים שהגיעו מחו"ל, לא לכולם היה הדקנה. אבל עם ריבוי הפצועים הגיעו צוותי הרופאים של־ נו לעייפות רבה. רופאים מתנדבים מחו"ל הושיטו עזרה רבה. היו ביניהם כירורגים ואורתופדים. רופאים מקנדה, מארה"ב, מאנגליה, מצרפת ומשוויץ. התנדבות זו תוא־ מה על ידי משרד הבריאות, מרכז קופת חולים וחיל־הרפואה. כך ש־ אפשר היה לבקש רופא על פי הצורך, יכולנו גם להציע רופא שהתנדב והגיע אלינו".

"בין מתנדבים יש לציין כמובן את נשות י.ע.ל. (יד עזר לחולים) שסייעו לנו להתגבר על מכת־המ־ דינה — אלה המבקרים. הביקור אצל החולים כפרייתים גם בזמן שלום לעבודה התקינה של בית־ החולים. הם באים בשעות הנוחות להם. אבל בזמן מלחמה הדבר קשה יותר, כי אי אפשר לסלק אותם. אם באים הורים או בנים לבקר אצל פצוע. נשות י.ע.ל. היו אח־ ראיות על ויסות המבקרים. כאשר ברשותן רשימה מדויקת של הפ־ צועים, הן יכלו לעזור לקרובים למצוא את המחלקה בה שוכב ה־ פצוע".

מספר נפגעי הלם נפשי היה גדול יותר במלחמה זו. "צה"ל היה מוכן לזה — אומר ד"ר לנצט — כבר לפני המלחמה נערכו נס־ יונות של טיפול במקרים כאלה. הגישה המודרנית היא לא להפוך את נוכי ההלם לנכי־נפש ולבעיות פסיכולוגיות עם תום המלחמה, אלא להחזיר אותם מהר ככל ה־ אפשר אל חבריהם. מטפלים בהם מייד, כי החייל הישראלי קשור בקשר מיוחד במינו אל חבריו ל־ יחידה, אם זה צוות של טנק או כיתת רגלים, אם צוות של מטוס. הקירבה בין אנשים העיב־ רים יחד בולטת אצלנו יותר מא־ שר בצבאות אחרים. הפצועים ש־ מגיעים לבית חולים אינם דואגים תחילה למשפחות שלהם, אלא שו־ אלים קודם על חבריהם. קצינים דואגים קודם לפקודים שלהם ע־ נטאוד בשמם. רק בשלב מאוחר יותר הם שואלים על המשפחה.

"הגישה הפסיכולוגית היתה מבו־ ססת על מצב דברים זה. צה"ל הפעיל קצין־בריאות־נפש (קב"נ) עם יחידה שצורפה לבית־ החולים. היו גם קב"נים. ראש ה־ מחלקה הפסיכיאטרית של "קפלן", ד"ר עשהאל, היה שותף לכל ה־ דיוני המחשבתי בטיפולים הפ־ סיכיאטריים. הטיפולים פעלו כך: הקב"נים עברו בין הפצועים, גם בין אלה שלא נראו כמו בהלם. שוחחו עם כולם כדי לבחון אם התעוררה אצלם בעיה נפשית. או־ תם מקרים שהראו סימנים כתים של הלם — עברו מייד שיחות עזרות וטיפולים. היו גם פצועים אשר ברישום שצורף אליהם בחז־ זית צוין כבר מקרה של הלם. התוצאות של הטיפול היו מצוי־ נות. רוב החיילים יצאו מן ההלם תוך זמן קצר והוחזרו במהירות האפשרית ליחידותיהם".

"שיחרור הפצועים בבית החולים התנהל בשני כיוונים: אי לבית הבראה, או ליחידה בצבא. רק פצועים בודדים הועברו לטיפולים נוספים בבתי חולים אחרים. בית־ החולים "קפלן" המשיך כל ימי המלחמה גם בתפקידו כבית חולים אזרחי בשרות האזור הגדול שלו. מחלקת היולדות המשיכה לפעול כרגיל, ללא לאות.

מבחינה רשמית מכשיר "קפלן" להיות במצב־כוננות לשעת־חרום. אך רשות האישפוז כבר איפשרה לבית החולים לחזור חלקית לשי־ רות האזרחי. מרפאות "קפלן" נפ־ תחו, ובית־החולים חזר לתפקידו הרגיל.

רופא במחלקה האורטופדית של בית־החולים מטפל בפצוע

מוסף "לבריאות" — מוגש כשרות לקוראי "דבר". המוסף מופיע פעם בשבועיים וה־ קוראים מוזמנים בזה להגיב, לשתף פעולה, לשאול שאלות המטרידות אותם בכל נושאי הבריאות והאישפוז. כל השאלות וההתלונות תיענינה במדורי המוסף על־ידי רופאי קו־ פת־חולים ועל־ידי המחלקות המתאימות ב־ מרכז קופת־חולים.

לחיות עם המלחמה

שיחה עם רופאה פסיכיאטרית על בעיות־נפש בעת מלחמה

המלחמה תפסה את כולנו בלי־ ...מוכנים. לא רק צבאית אלא גם ...צבית. ארכה של המלחמה; ה־ ...ים הראשונים שלא ידענו קשים ...אותם מאז מלחמת השחרור; ...הפצועים הרבים; לילות החרדה ...מכונים בציפייה לידיעות מהחז־ ...ת. כל אלה פגעו בכל מי שעברו ...ת אותם הימים. "כולנו עברנו ...צבי פחד — אומרת ד"ר ג. א. ...רופאה פסיכיאטרית בקופת־חולים — אבל אין לראות בעצבים אלה ...ים דבר חולני או פאתולוגי. ...ביטוי לפחד במלחמה, כאחד־ ...ת, לגורלו של אדם קרוב ...נמצא בתוך המלחמה".

...אבל היו גם שנפגעו קשה יותר ...נזקקו לסעד נפשי. אנשים בב־ ...יקה קשה פנו למרפאות־נפש של ...קופת־חולים ושל משרד הבריאות, ...או ביקשו עזרה באמצעות הכל־ ...ן מבוצעת על פסיכיאטרים ו־ ...פסיכולוגים, אנשי אוניברסיטאות ...מתנדבים. "בגלל מימוש הפתאו־ ...מה במלחמה האחרונה ובגלל הדי־ ...הים הפיליכים הנבואיים של ...ימים הראשונים — אומרת ד"ר ...ג. א. — נראה חלק ניכר מהפנ־ ...ויות למחמחות עצוקה יותר ...בות יותר באיזר במלחמת ...ששת הימים".

— מה בודק כלל היו הבעיות ...המתעוררות בין אם שנשארה לבדה ...בבית ובין ילדיה?

ד"ר ג. א.: "אחת הבעיות החוזרות ביחיד מלחמה היא שנשים ...יומיות כמו קניות בבדרי מזון, עד שהן קונות דברים מקרקריים הדורבים הרבה יותר כמו להיות קשורים לילדים, להימצא בחברתם ולהרגיע אותם במקרה הצורך. אם קטנה ורגיעה חשובה הרבה

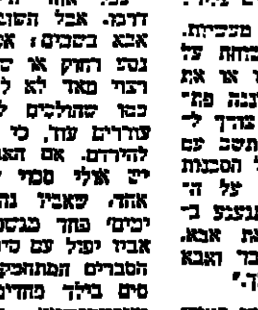

יותר מביצה נוספת לילה. כשאבא איננו, הילדים בדרך הטבע צמו־ דים יותר לאמא. הם דרכניים, נושים לבכי. סף הסבלנות שלהם נמוך יותר. דברים קל־יערך בה־ רידים אותם. לעתים הם כובלים בסיוטי־לילה. מכל אותן הסיבות הם זקוקים יותר לאבא. אולם אמ־ הות רבות, מתוך פחד מהתמוד־ דות עם בעיות נפשיות, שלהן ועל ילדיהן, מתרחקות מכל בעיה ומנסות להישמר כבבה תוך הת־ עלמות מכבה. עמידה בתור לטו־ פרופיק קלה יותר מאשר הת־ מודדות עם מצוקות נפשיות. ה־ ישיבה עם ילד הודו בביאה לצ־ בות עצמי שהוא לעתים קשה. התחד בהוטפרופיקס הוא לעתים אבטיעי בריחה מהבעיות האמי־ תיות למין פעלתנות משהוררת. אך זהו שחרור זמני בלבד. ה־ אדם נשאר עם הרהוריו ועם פחדיו."

— האם יש לבחות בממוק עם הילד על הפחדים המציקים עליו?

"קשה לתת כאן עצות מכליות. לא כל אחד מסוגל לבחות על הדאגות שמטרידות אותו או את ילדה. אבל התעלמות איננה פת־ רון. מצד שני, גם אין צורך ל־ הגזים. אין טעם שאם תשב עם הילד ותדבר כל הזמן על הסכנות שבאיכות על אבא או על ה־ משפחה. אבל מותר להתרגש ב־ יחד, לדאוג, לאהוב את אבא, להתגעגע להבין שבתיים כבד ואבא יחזור. רצוי לדבר על כך."

— משפחות רבות נפגעו באופן ישיר מאוד במלחמה. כיצד יש להיות עם המות או עם נכות?

"הבעייה קשה והולי איך מת־ יחסים אליה. אם מבקרות מבטה כל האם, אם מבקרות מבטם של הילדים. אם מדובר בילדים, השוב להדגיש שהילדים הם חלק מ־ המשפחה. אין זה טבעי וגם לא בחון להרחיק את הילדים מהבית בשפני שאבא מת, כפי שרבים נו־ הגים לעשות. אין להסתיר מבקן שהם צריכים לבסייה כאב של האם או של קרובי משפחה. אם יכולה הרפאות לבכות יחד עם הילד על מות אבא. הילד צריך לקבל תשו־ בות לכל השאלות המטרידות אותו ואסור להסתיר את העוב־ דות. לילדים צריכים לומר את האמת."

— איך אומרים את האבה על מוות, על הסופיות של החיים לילד קטן?

"כל אחד חייב למצוא את דרכו. אבל חשוב לא לומר ש־ אבא בשמים; אסור לומר שהוא נסע רחוק או שהוא חולה מאד. רצוי מאד לא להזכיר שמוות הוא כמו שחולים לישון ולא מת־ עוררים עוד, כי אז הילד כפחד להירדם. אם האב נמצא בשמים יש אולי פחד שהוא ירד. ילד אחד, שאביו נהרג בשעת ה־ ימים בחד בגשם כי חשש ש־ אביו יפול עם טיפות הגשם. כל ה־ הסברים המתחכמים האלה מבטיי־ סים בילד פחדים, חוסר ודאות ופנטזיות. העולים לגרום לבחות בלתי נסבל שהוא מזיק הרבה יותר מהאמת, נורא ככל שתהיה. חשוב גם שהילד ידע על מות אביו מפי מישהו מבני המשפחה ולא מעמצאות או להי־ שות בשכונה או בבית הספר."

— האם יש לקחת את הילד לקבורת של אביו?

"לפי דעתי צריך לקחת את ה־ ילד לקבר. אבל לא לטקסים ה־ רשמיים ההמוניים. את זה אפ־ שר לחסוך ממנו. נכון שהקבר מעלה שאלות חדשות. ילדים נוה־ גים לשאול האם לאבא קר ורטוב בקבר ויש להתייחס לכל השאי־ לות האלה ברצינות ובתבונה. ה־ רצינן העיקרי הוא להפוך את ה־ קבר למקום סמלי, להזכרות על אבא. אבא צריך לחיות עם ה־ משפחה כמישהו שנמצא ברוח, בזכרונות, בתשבות שאהב, ב־ ספרים שהשאיר. ככל שזכרון האב יהיה קרוב יותר, כן יצביק הקבר פחות את הילד".

— האם יש לצעות את אבא כסמל לגיבור?

"הבעיה היא מורכבת. כש־ אנחנו מתאבלים על מישהו קרוב ואהוב שאיננו, בהנבב להפך ה־ נבמשים העצב גם כעס על מי שהלך. למה עזבת אותנו והש־ ארת אותנו לבד? מתעוררות שא־ לות איך אבא הטוב והגיבור יכול היה לעשות מעצה רע כזה ול־ לכת מאתנו. אם הילד שואל איזה מין אבא זה שהלך ועזב אותו, הדרך היא, אולי, להחזיר לו ב־ אותה שאלה, להבין אותו, להג־ יע למה שמציק לו ולהבין אותו. אז גם מתשרר פחות הצורך לתת תשובה האם אבא היה גיבור או לא. אפשר במקרה כזה ל־ הסביר שבמלחמה נחוצים חיבו־ ביים ומדרכבים מאד קובעים את הגורל ושאבא איננו אתנו. הוא לא רצה לעזוב אותנו. בכלים קונקרטיים אפשר לומר שאבא נלחם הכי טוב שיכול, אבל במל־ חמה משחקים כחות שהם הרבה יותר חזקים וגם אבא הכי גיבור לא יכול לעמוד נגד כחות חזקים כל־כך."

לתקן מה שהמלחמה הרסה

מאת עמליה ארגמן

בין כתליו הלבנים, החדשים של בית מפואר ורב־מידות בר־ רעננה, מתנהלת בימים אלה ה־ מלחמה הארוכה ביותר. זהו בית־ החולים ע"ש לוינשטיין ברעננה, אליו נגררים לצרכי שיקום חיי־ לים שנפגעו בראשם. בבית זה מנסים לתקן בעבודה של שנים, מה שנהרס כהרף עין בהבהק של שניה. תהליך שיקומם של נפגעי ראש הוא הקשה והמסובך מכולם. זאת — בין שאר הסיבות — כיון שפגיעה בחלק זה של הגוף שהוא החלק האקטיבי והרגשי, גוררת אחריה נוסף לבעיה ה־ רפואית גם הפרעות בהתנהגות, הפרעות רגשיות והפרעות מוטו־ ריות בחלקי גוף שונים. ולכל זאת יש כמובן השלכות חבר־ תיות שאין כדוגמתן.

בראש צוות עובדי "בית לוינ־ שטיין" עומד הד"ר תאודור נתנ־ זון, המכהן כמנהל הרפואי מאז שנת 1965. בימים אלה נערך הצוות כולו לקבלת הפצועים אשר שוחררו מן המחלקות הנוירוכי־ רורגיות של כל בתי החולים ב־ ארץ, ולמרבה הצער — ידיהם מלאות עבודה.

"מספר הפצועים שקיבלנו עד כה מקביל בערך למספר הפצועים שהגיעו במלחמת ששת הימים ובמלחמת ההתשה גם יחד. בבית־ החולים נמצאים עכשיו בין 16 ל־20 פצועים אשר הפגיעות ה־ ישירות או הבלתי־ישירות במוח חמורות מאד. ואנו מצפים לכ־ שלושים פצועים שיועברו אלינו עם תום הטיפול הכירורגי בבתי־החולים. זהו מספר עצום — אומר ד"ר נתנזון ומציין עם זאת פרט חשוב — אותו לא כנוסל של הפצועים נפגע בת־ אונות דרכים שאירעו במהלך ה־ מלחמה. רוב המקרים הקשים אשר שהו ב"בית לוינשטיין" במשך ה־ שנים — הנם נפגעי תאונות".

ד"ר נתנזון גאה במסירותם ה־ רבה של עובדיו העושים עבודה אנכ־כית כמעט, ומסביר מה הן הבעיות העיקריות שבהן מרבים להיתקל בתהליך שיקומו של פצוע־ראש: "המגבלות שנשארו אצל פצוע כזה הן החמורות ביותר, על־פי־רוב מבחינה מנטאלית ו־ אינטלקטואלית. לצעיר בן 20, גם אם הגיע לרמה מבחינה רפואית — קשה מאד להשלים עם העוב־ דה שהוא לא יהיה עוד כפי שהיה פעם, ושרמתו השכלית, ובעק־ בות זאת רמתו החברתית — ירודה. שיקומו של צעיר, בניגוד למבוגר, מוצלח יותר מבחינה רפואית, וגרוע יותר מבחינה נפ־ שית — מסביר ד"ר נתנזון. בגלל צעיר הציפיות מן החיים הן עצו־ מות, וכאשר הן נקטעות באחת — קשה להשלים עם המצב. לכן, תפקידנו קשה שבעתיים: עלינו להביא אותו להכיר במצבו ה־ במגבלותיו, להביא אותו לשקם ולבנות את חייו עם מגבלות אלה, תוך כדי עצמאות מירבית. אלו הן מטרותיו העיקריות של השי־ קום".

לדעתו של הד"ר נתנזון, הת־ נהגה של החברה מהווה מכשול גדול עוד יותר מזו של הפצוע המשתקם. "החברה איננה יודעת פשרות — הוא אומר — ומחפ־ שת את הריפוי המלא. היא נמ־ נעת מלהתמודד עם המגבלות, ו־ היא מסוגלת לעצור פסיכולוגית תהליך מוצלח מאוד של שיקום, מבחינה רפואית. במקרים רבים, — מציין ד"ר נתנזון במרירות — הזוגות שאנו שבעי־רצון מהישגי החולה, אינה מולידה גם יחס דו־ מה מצידה של החברה הסובבת אותו". המדובר בידידים, בחברי עבודה וגם בקרובי־משפחה. ויש לזכור, כי דוקא המשפחה היא חלק אינטגרלי בטיפול, והדרכה גד־ לים הסיכויים להגיע להישגים. כי כאשר אדם נפגע בגופו ובנפשו — המטרה היא לחזק את האמון ב־ עצמו ובמשפחתו. הנסיון מלמד שחולים הורי משפחה — סיכויי החלמתם קלוטים יותר.

כדי ליצור את הקשר הנכון עם המשפחות, פועלת ב"בית לווינ־ שטיין" מחלקה לעבודה־סוציאלית קבוצתית, שבראשה עומדת מזה שנים חיה קלנר, בוגרת אוניבר־ סיטת סנט־לואיס. בימים אלה ע־ לאחר המלחמה הגדיל בית החו־ לים את צוות העובדות הסוציאל־ יות, וכל משפחה של פצוע ה־ מגלה נכונות — מקבלת כל עז־ רה נפשית ומעשית.

"כל משפחה — מספרת הגב' קלנר — נתונה בהלם, היא מל־ את פחד ודאגה אף יותר מהפצוע עצמו. המשפחות כפהדות לעבוד פנים אל פנים מול המציאות ה־ חדשה, המרה, ואנו מצידנו אי־ ננו יכולים לתת להן תשובות ב־ רורות. לכן, מאפשרים להן קודם כל להתוודע אל כל גורם בבית־ החולים, כדי שיוכלו לפנות בשא־ לות המציקות להן, ולקבל הסב־ רים נמנים. תופעה שכיחה וכאו־ בה מאד היא רתיעה מלקבל את הפצוע לחופשה בבית. "ומגמתנו היא דווקא לעודד ביקורי־בית, בעיקר שהדבר אפשרי מבחינה רפואית". אך לדברי חיה קלנר נרתעות המשפחות הן הורות ו־ שואלות אם לא מוטב יהיה לדחות את החופשה.

כאמור, תהליך השיקום הוא אי־ טי וממושך. דרושה סבלנות רבה, התמדה, וגם תקווה. ד"ר נתנזון יודע לספר על פצועים שהיו כ־ חוסרי הכרה במשך חדשים רבים, — ולפתע חל השינוי. במסגרת הרפואה השיקומית תובעים יתריו מחלקות האורתופדיה, הפסיכיאט־ ריה, הפרעות בתקשורת, פיזיו־ תרפיה, ריפוי בעיסוק ועוד.

בעתיד הקרוב תתחיל לפעול ב־ בית־לוינשטיין, יחידה חדשה ל־ אלקטרו פיזיולוגיה. בראש המע־ בדה עומד הד"ר דוז, אדם צעיר שעיסוקו הוא אלקטרוניקה רפו־ אית, ושטח ההתמחות שלו הוא נוירופיזיולוגיה. על מטרותיה של המעבדה מספר הד"ר דוז: "הבע־ יה הגדולה של השיקום היא בעיה של הערכה. ראשית: הערכת ה־ נזק. לאחר מכן — הערכת ההת־ קדמות והטיפול באופן אובייקטי־ בי. ע"י שיטות מיכון משוכללות ניתן יהיה לקבל הערכה כמו־ תית בשתי הקצוות. מובן שה־ דבר יסייע גם לדעת מתי יש להפסיק את הטיפול". בניגוד של היחידה האלקטרופיזיולוגית עלתה כחצי מיליון לירות. היא תיכנס לפעולה בעוד כחודשיים, תוך תק־ וה להגיע למיצוי מירב אפשרו־ יותיה תוך שנתיים ימים בערך. חידוש נוסף ומרחיק־לכת תהיה היחידה לטיפול־בערב שתוקם ב־ בית־לוינשטיין בחדשים הקרובים. יחידה זו תאפשר לקלוט בבית־ החולים חולה שעתיים־שלוש ל־ אחר שנתה. המטרה המודגשת היא להתחיל בתהליכי השיקום בקיום ומהר ככל האפשר.

כל הטיפולים היזומים שנעשו עד כה בתוך המחלקות, ירוכזו

שיקום

עתה באחת מתשע הקומות של הבנין החדש. בנין זה, שהנהנו הוקדמה עקב המלחמה, מהווה ל־ מעשה התגשמות כל ציפיותיהם של עובדי המוסד החולים.

גם החדרים החדשים מרווחים, נחוים, מלאי אור ושמש, ומצוי־ דים במיטב השכלולים. תחנת האחות ממוקמת קרוב לכל מיטה ומיטה, בה שכאפשר — לפי הסברה של האחות הראשית, מוריה גלילי, ל־ ענות במהירות על קריאתו של החולה שאינו שולט רצונית על פעולותיו.

בחטיבה לריפוי־בעיסוק מבלים החולים מספר שעות ביום, איש איש בהתאם לכושרו. זוהי מחלקה חשובה ביותר, בה משתלב כל פצוע בהערכת הפעילויות האינדי־ וידואליות לו. באמצעותן מנסים להביאו לקומוניקציה מירבית ככל האפשר עם סביבתו. כל אחד מ־ החיילים הפצועים מקבל כאן טי־ פול אישי ביותר. המטפלת להגיע אל החולה הסובל על־פי־רוב מ־ אבדן־הזיכרון, חוסר התמצאות ב־ זמן, תוקפנות וקשיים חמורים ב־ הבנה ובתפיסה, — הוא התבס־ סה על עברו האישי, ועל מי ומה שהיה לפני הפציעה.

פצוע־מלחמה אחד הוא סרן ב־ שריון, שלחם בגבורה רבה במל־ חמה עד שנפגע בראשו. גם כאן ניסו המטפלים להגיע אליו באמ־ צעות העבר. הובאו לפניו צעצו־ עים בדמות טנקים ותותחים, וכדי ללמד אותו צורת אות למשל, ציירו אותה צ"י מהלכו של הטנק. עם פצוע אחר שזה עתה הפך לאב, עוסקים יחד בבניית מיטה לילד.

הטיפול במקרים של הפרעות ב־ שפה, קשיים בדיבור, בהבנה ו־ אובדן היכולת לכתוב ולקרוא, נעשה גם הוא במחלקה מיוחדת להפרעות בתקשורת, בראשה עומד הד"ר שכטר. גם כאן מבוצע הטיפול בהתאם לדרגת הפגיעה, אבל ברוב המקרים יש להתחיל מן ההתחלה ממש, כלומר: הכ־ רת המספרים והאותיות בשלב ראשון, ולאחר מכן פעולות חש־ בון פשוטות ביותר, כתיבת השם וכד'. כל זה נעשה הן באמצ־ עים אודיוויזואליים משוכללים, הן בשיטות פשוטות וגשמיות ל־

מוריה גלילי, אחות ראשית

גמרי, בהדרכתם של בוגרי בתי־ הספר לתקשורת בארץ.

הפיזיותירפיה גם היא חלק בל־ תי נפרד מתהליך שיקומו של ה־ פצוע. במקרים אלה של פגיעות־ ראש הגורמות בדרך כלל לשיתוק מסויר בגפיים או לשיתוק חלקים שלמים של הגוף — יש חשיבות עצומה לטיפול הפיזיותרפי. הודות להתמדה של הפצועים ולרצון שהם מגלים, וכן — למסירותן של ה־ פיזיותרפיסטיות ש"עובדות בפרך", לפי דברי הממונה עליהן, מגי־ עים לאט לאט להישגים שיש לש־ בוח עליהם, אפילו אם באופן אב־ סולוטי הם זעומים.

אחד מנפגעי המלחמה הגיע ל־ בית־החולים כשהוא נתון במשבר נפשי עמוק. הוא לקה בשיתוק מוחלט, בצד השמאלי של גופו. לאחר שהתאושש מן ההלם הרא־ שוני, החל לקבל טיפול פיזיותר־ פי, ובמשך הזמן הקצר הזה הת־ קדם בצורה יוצאת מן הכלל, ב־ עיקר הודות לשיתוף הפעולה ה־ מלא מצידו. זהו מקרה קיצוני של מעבר מאדישות מוחלטת ל־ גילוי רצון מירבי. כדי להביא את החולה לעצמאות מקסימלית ולתפ־ קוד מלא, — דרושה קודם כל נכונות מצידו. הפיזיותרפיה כש־ לעצמה איננה מחוללת ניסים.

סיפור סמלי בפני עצמו הוא סי־ פורו של חנן דויד, העובד כפסי־ כולוג־קליני בבית לוינשטיין. חנן נפצע בראשו במלחמת ששת ה־ ימים בעת הקרב על ארמון ה־ נציב. מצבו היה קשה מאוד והוא שכב שבועיים כחוסר־הכרה. לאחר מכן חלה התאוששות במצבו. אך התברר כי לא היתה כל פגיעה מנטלית. גם התנועות חזרו מהר, אם כי עד היום הוא מוגבל בתנועות יד ורגל. כשנה לאחר המלחמה הצליח לסיים את התואר הראשון בפסיכולוגיה. את התואר השני עשה בפסיכולוגיה־שיקומית באוניברסיטת בר־אילן, והחל מ־ 1970 הוא עובד כפסיכולוג קליני ב"בית לוינשטיין". כאדם שעבר על בשרו את כל תהליכי השי־ קום, מטפל חנן כיום בפצועים שלו בשיטה אותה אימץ לעצ־ מו כתוצאה מנסיונו האישי. ב־ ראש וראשונה — הוא אומר — אני מחפש ושואל את עצמי מה קרה לנפשו של אותו פצוע כ־ תוצאה ממה שקרה לו בגוף. שי־ קומו הנפשי והשכלי של הפצוע — חשוב לא פחות מהשיקום ה־ גופני.

לגבי פצועי המלחמה האחרונה — אומר חנן — מוקדם מדי ל־ הצביע על קשיים אמוציונאליים ועל הבעיות הנפשיות הספציפיות. הכל טרי עדיין, ויש לצפות, כי ככל שיכירו הפצועים את עצמם ואת סביבתם, יצוצו בעיות ההס־ תגלות ובעיות אחרות. גם עבודתו של חנן מעוגנת בעיקר בעברו של הפצוע. מצבו הקודם נותן את התמריץ העיקרי להתגבר על מצבו הנוכחי. השלב המאוחר־יו־ תר בטיפול יהיה שלב תעסוקתי שנועד לשפר את הכושר הגב־ לי ולהכשיר את הפצוע להשתלב בעבודה ובחיים.

נפגעת תאונת־דרכים משתקמת בבית־החולים

חייל שנפגע במלחמה בשעת ריפוי בעיסוק

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

1720 — הוא שלל התינוקות ש־ נולדו בחודש המלחמה בבתי החולים של קופת־חולים ברחבי הארץ. את המקום הראשון תפס בי"ח קפלן עם 401 תינוקות. (בתוכם שלישיה אחת). על המקום השני הכליכי מתחרים המרכז הרפואי ע"ש סורוקה בבאר־שבע עם 399 תינוקות, ובית־החולים מאיר בכפר־סבא, שבו נולדו 391 ילודים.

בכמה בתי חולים הורגשה עלי־ יה במספר הפגים, וחלק מן ה־ לידות היו מוקדמות.

*

המתרחצים בחמי טבריה יכולים לבוא לבקר ללא חשש. מרפאה שבחברה את המתרחצים והמבי־ קרים תיפתח בראשית החודש הקרוב (2.12.73) — לאחר שהיתה סגורה בחודש המלחמה.

*

קנדה, ארה"ב, אנגליה, דרום־ אפריקה וביניהם הרבי למאמץ ה־ מלחמתי של ישראל — גם ע"י שיגור 29 רופאים מתנדבים ש־ עבדו בבתי־החולים של קופת־ חולים. חלק עדיין פועל בארץ, ואחרים — שעזבו — הבטיחו לשוב לכאן בכל עת כישר כדי לעזור.

*

מרכז רפואי־קהילתי חדש יו־ קם בקרוב בגוש חלב. המרכז יוקם במסגרת תוכנית לשילוב שירותי הרפואה באיזור הגליל, ויהיה מרכז רפואי יהודי־ערבי בשותף לקופת־חולים ולמשרד ה־ בריאות.

*

מחסור בעובדי שיקום, ריפוי בעיסוק ופיזיותרפיסטים מסתמן עתה, אחרי המלחמה. המלחמה יצרה צורך בעובדים כאלה, וכן נזקקים להם במילואים הניתנים לקשישים. עקב זיוקו ביצוען של המכוה איכסבו לקשישים ולזור־ לים בבוקר. בקופת־חולים מצויי גים עתה בבהן קודמי ההתלבות לעובדים בלתי מוסמכים, וכן ב־ נדם צוות עבודה נוסף בתחומים אלה.

*

הרופאים הערביים העובדים ב־ מירפאה של קופת־חולים לא הו־ פירו אף יום עבודה בימי המל־ חמה. לבדות שפצולים ערביים לא הגיעו לעבודתם במשך זמן בה, התייצבו כל הרופאים הערביים לעבודתם במרפאות המשרתות את האוכלוסיה הערבית.

*

הרובע היהודי "קיבל" מרפאה והוא המשרתת הן את התושבים היהודים במקום, הן את שכניהם הערביים.

במזרח ירושלים פועלת זה מכ־ בר מרפאה גדולה לשירותם של תושבי העיר המזרחית. ובתכניות פתיחה של מרפאה שלישית נוספת בקרוב.

*

בבית החולים באילת נולדו ב־ חודש המלחמה פחות תינוקות מ־ הרגיל. מספרם הגיע ל־39. לעומת זה — גדל מספר הפגים.

בראשית המלחמה ביקש ביה"ח של קופת־חולים באילת — עינך מיהם מבוסדי האספקה: מעיכה אינקובאטורים.

*

בית החולים של קופת־חולים ב־ אילת משרת אוכלוסיה מעורבת יהודית וערבית כאחת. בתקופת המלחמה שהו 12 בדואים מסיני — שעברו בהצלחה ניתוחי עיניים. כנודע להם על מלחמה בא־ זור ניסו לעזוב כדירה את בית החולים, בניגוד על דאגה למש־ פחותיהם. הם סרבו להשאר — ולהתגורר רק לכבבם עיניהם אופי על את הדבר. היום הם באים ל־ ביקורת במרפאת בית החולים, ו־ רופא מבקש אליהם לבקרם.

לאחר הפוגה קצרה — חידשו הבדואים מסיני את נסיעותיהם לביה"ח באילת. מקרים גינקולו־ גיים, מחלות ילדים ומחלות עיניים מביאים אותם לבית־החולים, בי מספרים לא מבוטלים.

נו, אתה יכול להיות מרוצה ממצב הרגל

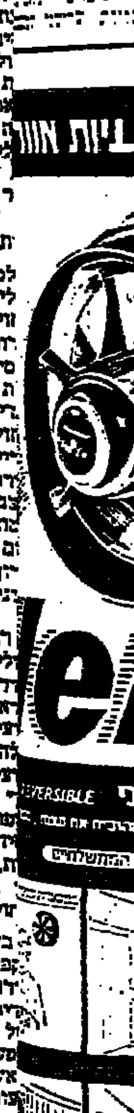

עכשיו

סימון סוג הדם בתעודה חשוב לשעת חירום

מאת שמעון פינס

גם במלחמת יום הכיפורים, כמו בעבר, הרם והצבור באריך דם. עוד בימים הראשונים של המלחמה, רבבות מתנדבים פנו אל בתי־החולים ואל התחנות הניידות אשר הצבנו ברחובות ותרמו. עתים פנו גם אל ריכוזים שונים. אולם לא למפעלים הקשורים ישירות אל הבנק המרכזי של מ.ד.א. דבר שהקשה על שמירת טריותו של הדם. ואמנם אחת הבעיות של ריכוז במיותר־דם גדולות היא — שמירת טריותו. בדרך כלל נחשב, לפי מושגי הרפואה, דם טרי ש־שהה עד 21 יום, אך למעשה — והנסיון האחרון הוכיח זאת — בהשבת כמות דם גדולה לסריה ששהתה כ־1—5 ימים.

אמת, כל הדם שנתרם עם פרוץ המלחמה נוצל גם לייצור מוצרי־דם לצרכיהם השונות. אף־על־פי־כן הצורך בדם טרי אילץ ל־המשיך בהתרמה כל תקופת המל־חמה ואף לאחריה.

בעיה אחרת היא לקיחת דם לפי הסוגים הדרושים לבתי־החו־לים. השיטה הקיימת היא, לקחת דם מהכל, למיינו לפי סוגיו ו־אחר כך להעבירו לבית החולים — פעולה שיש בה לעכב, אפילו מעט, את העברתו לבתי־החולים ולגרום להכבדה בטיפול בפצועים או בחולים.

קביעה מוקדמת של סוג הדם

לפני לפרצה מלחמת 1967 ה־גישה הנהלת ארגון תורמי דם מתנדבים בתל־אביב תכנית למש־רד הבריאות, לפיה תבוצע בדיקת דם המונית של האוכלוסיה והדבר יצויין באחת התעודות הרשמיות (תעודת־זהות, דיסקית, פנקס־צבא, תעודות חיסון לילדים ועוד). אז נטען, כי הדבר היה מקל ב־ראש וראשונה על קביעת סוג דמו של הנפגע ולא יהיה עוד צורך בסיווג דמו בשעה שהוא מקבל את טיפולו הראשוני בקרן־הצות או בבית־החולים. כן היה הדבר מאפשר חלוקת האוכלוסיה לפי אזורי מגורים ולהקל בכך, ביחוד בשעת חירום, להזעיק לבית־החו־לים או לבנק־הדם המרכזי את האנשים בעלי סוג הדם הדרוש להגיע בכוחות עצמם אל בית־החולים או לבנק הדם (במקרה ביתוק התחבורה). הדבר היה מ־אפשר גם להפעיל מרכז־בקרה ארצי אשר ירכז כמויות דם המו־צאות בבנקים השונים במדינה להתביא דם שאין צורך בו מ־בית־חולים אחד אל בית־חולים אחר הזקוק לו. כרגע זה היה צריך להתנהל על־ידי רשות ביד־ה שתהיה מורכבת ממנהלי בנ־קי־הדם ושירותי הדם.

אולם רק לפני חדשים אחדים החלו לנסות לוחות את הדם בבתי־החולים ובבנקי־הדם של מגן דוד אדום. אך סרם בוצע מיזוג הדם הכללי של האוכלו־סיה. אמנם ביום חירום מוכן כל העם לתרום מרצו. אך שגה הוא המצב בשעת שלום.

יש לקוות, כי לאחר שתהיה כרטסת מרכזית, ובה רשימת ה־אזרחים לפי קבוצות מגוריהם ו־לפי סוגי דמם, ייענה הציבור לפנייתו גם בימי שלום לתרומת

הדם אשר יש בה משום הצלת חיי־אדם.

לאחר הכרזת הפסקת האש ניכ־רה באחת הערים הגדולות בארץ נסיון לפנות אל כמה מאות אז־רחים אשר פנו בשעת־חירום לת־רום מרצם, וכך סוג דמם. אנשים אלה השאירו את כתובותיהם ו־מספרי הטלפונים שלהם והנסיון לפנות אליהם הצליח. הם באו אפילו לאחר הפסקת האש והביאו תועלת לנפגעי צה״ל שבבתי־החולים.

פחות תינוקות, יותר פגים

דברים מוזרים מתרחשים בת־קופת מלחמה. בבית החולים בי־אילת נולדו בחודש המלחמה פחות תינוקות מהרגיל. במספרים הגיע ל־39. לעומת זה — גדל מספר הפגים.

בראשית המלחמה ביקשו בבית־החולים של קופת־חולים באילת — ציוד חירום ממחסני האספקה: חמיצה אינקובאטורים.

מכון התקנים מחזק שברים

מפעל המייצר חמרי־הבישה הביא לבדיקה למעבדה לטקסטיל של מכון התקנים הישראלי חמ־רושות גבס. התחמושות נבדקו ל־פי תקן אמריקאי, שהסעיף העי־קרי בו דורש חוזק במעיכה של לפחות 30 ק״ג.

בסידרת בדיקות הוכחות מצאו טכנאי המעבדה את טוב הגבס העונה על דרישות התקן והמומלץ ליצרנים להשתמש בו.

ילדי הטייסים

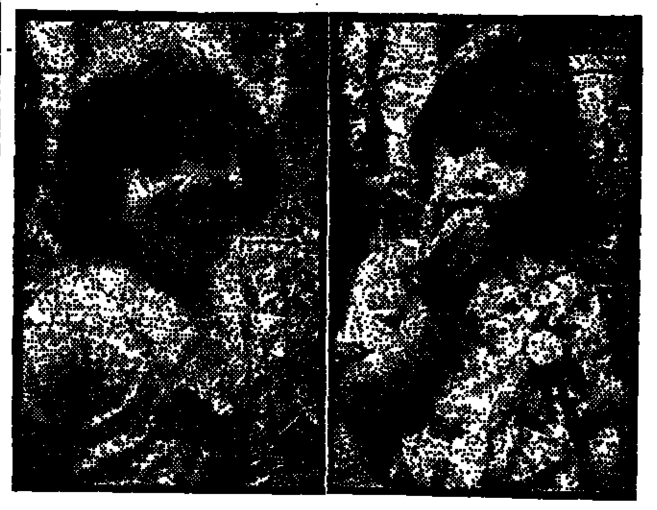

מאת יעקב בר־און

הפעוטון בשיכון הטייסים מוקף כדשאות רחמות־ירוק. הפעוטים, החיים בעולם שונה מעולמם של בני־גילם, משחקים כאן. ועוד בט־רם ידעו כמה זה שתיים כפול שתיים, או מי היה דוד המלך, הם טסים לקרבם שמות מזורים ו־מסובכים מתחום התעופה אך כ־פעוטים הם רואים זאת מנקודת המבט התמימה והטבעית שלהם. כל ילדי הפעוטון, כולל הילדה, חזורי תדמה אוהדית. גם אם היא שומרה שגיאות חיבניות שני־תן למחול עליהן. מספרת לנו סיגל, פעוטה עם עיני תכלת וכות והלתלים בהירים, כי „אבא שלי הוא טייס בסופפיוך״ (מסוק סופר־פרלון״) ואת חוויית הטיסה במ־סוק היא מסכמת בקצרה: „היה רעש חזק מרא והרגשתי כמו ציפור עם כנפיים״.

היאורי הילדים הם ציוריים. ל־גבי איריס בת ה־4 נראה המטוס „כמו ציפור״, ואילו צינת, המת־גאה באביה הטס ב„אנטום״ (כמד־בן, משום „פאנטום״) מתקשה ל־הסביר פפרה של מלה זו. „לא יודעת; משהו גדול״, היא מצח־קקת. נמרוד יודע, כי „פאנטום״ „עושה הרבה רעש וגורד עם שקט־שקט״. מידע נוסף מוסר לנו אחד, תוך כדי הדגמה תנועה גלית: „בפאנטום טסים למעלה ו־יורדים למטה־למטה. אבל אני לא פוחדת!״

עומרי בן השלוש, ששערותיו מזרות בצורה שובבית, יודע הי־טב, כי אביו הוא טייס וכשהוא נשאל מה עושה האב־הטייס במל־חמה, משיב: „ירה באקדח ממטוס מרדי״ (מטוס תובלה). איך אי־מרים? פנטזיה של ילדים.

פעוטים בצילה של מלחמה ו־חלק מההורים ניסה לצמצם בפני הטף את חומרת המצב. „מוטב שידעו פחות״, אמרו לעצמם; אך קשה היה להסתיר מהם את המ־ציאות. ואמנם מספרת לנו צביה כי: „את ימי המלחמה בילתה אצל סבתה וכל הזמן חלמתי על אבא שלי הטייס, נורא נורא רצי־תי שיבוא אליי״. סיגל סחה לנו, תוך כדי השפלת מבט, כי „במל־חמה ראיתי את אבא שלי רק פעמיים, רציתי יותר״. לעומתן אין אביה הקצין של איריס טייס. „בזמן המלחמה חשבתי שהאבא שלי עכשיו טייס״, היא אומרת.

למרבית ילדי הפעוטון יש מש־אלות לגבי העתיד, שאינן נב־דלות ממשאלותיהם של פעוטים אחרים. אלון, למשל, רוצה ש„יה־יה לי המון־המון כדורים״. סיגל רוצה להיות „אומא״ ואיל מסתפק ב„להיות ילד״. לצביה יש סיפור שלם בשביל הפתיר לפיו: „סבתא שלי קנתה לי פעם ארטיק ועליו היה כתוב שכשאהיה גדולה, אהיה שחקנית כדורגל״. נמרוד, לעו־מתם, רוצה להיות טייס כאביו, אך מסתפק ב...„נורדים״.

כי יודע, אולי ישנה אי־פעם את דעתו...

מן הצד מפלס לעצמו דרך אלינו ילד סובב ובהיר שיער: „אני ארצה להיות טייס בפאנ־טום״, הוא מפתיע אותנו.

משאלתו של בן טייס „פאנ־טום״.

אביו נפל במלחמה.

במפעל „בגד־עור״ הנמצא במגדל־העמק, הוחזקו ילדי העובדות בימי המלחמה יחד עם אמותיהם בבניין המפעל. במקלט נפתח גן ילדים מאולתר עם גננות וצעצועים וכך נמנעה היעדרות נשים מהייצור המיועד ליצוא.

קשישים מבתי אבות וילדים ממוסדות סגורים — במתנדבים

מאת זאב רב־נוף

בגב״ל „מבעוף״ זאב ויינר צווק בבעיות פרוזאיות מאד: הוא משו־חח עם מישהו בטלפון ורושם על גבי פתק: בבניין פילה בקלה לפ־נות לפלוני ובבניין זה בקלה אצל אלמוני. לשאלתי מדוע הוא צריך לעסוק בבניין כזה, כאשר מוטלה עליו אחריות לרשת או־צית מפוצלת של בתי־אבות, בתי־ילדים, מועדוני־קשישים וקופות־עזרה, הוא משיב לי בפשטות: „הזמנים מחייבים. רק בקשרים אישיים אתה יכול להבטיח אס־פקה סדירה בכמויות שהמוסדות שלנו זקוקים להם. גם עוד ש־המנגנון מגוייס בחלקו וגם חלק ניכר מהרכב. אין זה פשוט למ־צוא היום פתרון של מזון ולדאוג להעבירם לכל המוסדות״.

כיצד השתקפה המלחמה במוס־דות הקשישים והילדים? „קיבל־תי את ההודעה ביום־כיפור ב־בוקר, בעצם ההפקה. התברר לי שאם לא נתארגן מיד תהיה מפולה. כל המדריכים גויסו וגם חלק מהמבשלים. בעיקר נעלם ה־רכב. אחרי כל מיני טלפונים מטר־דים החלטתי להתחיל במקו־מות הרגישים ביותר. ידוע ב־„מרפאים״ לגריבנה בדרום. בה יש לנו מעון לילדים קטנים הד־בטל היה בצה״ל. אתה יודע, הילדים שלנו הם בעייתיים, לרוב מקרים סוציאליים. המצב שנוצר היה יכול להיות סכנה. העברתי את המנהל של המוסד בכפר סבא, כמו היו הילדים הגדולים יותר באופקיה, לגריבנה. אב־אולם גם אז הצליח להחזר המנה־גם גם הוא גויס מאוחר יותר. בחיל. הצדבנו להלין את הילדים בכל ימי האפלה במקלטים כדי להסדיק, פחות או יותר, בחיים רגילים. הילדים היו מבוהלים מאד, בעיקר ביום שדאגו למה שקורה בבית. אני מוכרח לציין, שההורים — כפי שהתברר אחר־כך — היו קשישים. הם סבבו עלינו... ואפילו הצליחו לבקר את בניהם...״.

המתנדבים להרבות במספרה מקר־פה — אומר ויינר — תהיה ציון הכל הכפי במהלך לשל־וויה ולהרי. הילדים הגדולים הביעו בפרוצת הזמן בשאלה ש־הם רוצים לעזור ואולי כבה. הד־ברים להם שהם יעזרו טוב אם יתנהגו כראוי. כלומר יהיו ילדים טובים וגם יעזרו במשק שלהם. הדבר פעל יפה. רבים שובבים בקבוצות — כל אחד לפי יכולתו — ויש בכך גם ההפתעות היבוקיות חיוביות ביותר.

מצבי חרדה אצל זקנים

פרשה שונה הם האבות. אלה הרגי באו הן להפעלותיהם והן לעצמם, בניגוד לילדים. שהם ב־דרך כלל בטיפולות הרופאה, הדי הקשישים טודאגים ביותר. „יש לנו קשישים בגוסדות שלמחצ בהתלהבת המחודר ויש כאלה הדו־דפים של בוזרים בבת בלחמה״, אומר ויינר. „מבת בלחמה לא רק בניהם, אלא גם נכדיהם. ובכל זאת פתחה ביד בהם רוח התנ־דבות״. 15 קשישים באיזור תל־אביב התנדבו לתנ״א לעזרה של האפלה; אחרים התנדבו לעבוד במטבח ולעזרת בחדר האוכל. לע־סוק בנקיון וריכוז כביסה ובעלי מקצוע התנדבו לעבודות מכניות כמו חשמל, מסגרות, ועוד.

בתוך המוסדות, אומר ויינר, יש

לנו שוק מסורתי למלאכות־יד של הקשישים שהכנסותיו קודש לרווד למעון החייל. בדרך כלל אנו מכ־רים בכ־10 אלפים ל״י. השנה התלבטנו אם לקיימו בגלל המצב ולבסוף החלט לקיימו משום כדי לא לערער את הרגלי השיגרה. אמנם התנועה היתה מצומצמת. אך השוק הזה „הוליד״ התגייסות לאסוף כספים לבטחון ומהקשישים יצאה הקריאה אל חבריהם לת־רום כסף. שלושת בתי־האבות הי־

לאב שכול, שעמד בתור יותר מ־שנה וכל חייו היה בנו ועתה גם זה נפל בקרב ואין לו יותר כלום! הקדמנו את קבלתו למוסד על אף הקשיים״.

המלחמה היא מלחמה בכל מקום וכמו כל הישוב כן גם הקשישים בבתי־האבות המצפים לבקר אצל הרופא... בינתיים נוסע ויינר ל־איזה מקום סתר ומשיג במכה אחת שני טון אורז, ובדבריו: החיים נמשכים. הפרוזה היתה ה־מיד חזקה יותר מהפיוט. אם כי גם הפיוט הפעם עצוב כאד. זהו גם כוחה של המשכיות החיים.

זאב ויינר

גדולים ברמת־אביב, חולון ו־„אפעל״ אספו עד כה 150 אלף ל״י ותרומה נמשכת. תדתיים שבין הקשישים מתפללים בבתי־הכנסת של בתי־האבות ותורמים את הנדר לבלווה־בלחמה ברצון.

מקומות למשפחות שכולות

בכל המוסדות החלו, בעיקר הנשים, לסרוג כובעים לחיילים, כשהן תורמות את הצמר כחומר מתותיהן. היו גם שיצאו לבתי החולים כדי להכין תאמר־ויבישה בהתנדבות.

המצב המיוחד חייב גם היפרד כוה שונה בתאום קבלת אנשים חדשים למוסדות. בדרך כלל הפ־התהליך קבלה ארוך וקשה. יותר מ־2000 איש ממתינים בתור, כבר אין אף מקום פנוי בבית־אבות כלשהו. המבינים, שהכל היה הזוי בה, הופסקה עתה כליל. אולם, אומר ויינר, מה עלי לעשות כש־אב שכול בא אליי, והוא איש צי־בור ידוע שאני מכירו, פיגע נפר הוא. מבקש לאמר, כי עליו להביא לביתו ביך את אלמנת בנו ובנה. ואילו הוא אינו רוצה להאם ה־קשישה תדע שנכדה נפל והוא נתתוך לשכן את הקשישה זבנית בבית־אבות והוחק מתל־אביב? שלפפתי להיפה ואמרתי למנהל המוסד שלא איכפת לי אם יכבן את האשה בחדר האחות. אבל ש־יעשה זאת מיד. ועוד: מה עושים

יגדילו התפוסה במוסדות ילדים

להגדיל את התפוסה במוסדות ילדים ב־10%, החליטה הנהלת ויצ״ו הפועלים. המדובר בבתי־תינוקות, מעונות־יום וגני־ילדים בהם ניתנת עדיפות לילדים ממש־פחות מגויסים. משפחות נפגעים וילדי אמהות המועסקות בעבודות חיוניות.

אלופת הפסטילות בפונדק הרצון הטוב

מאת ישעיהו עשני

כתוך דור־המעברות, המחוזים הבלקונים, צצות דור נשים הדש ונפלא האוהב את ארצו ואת חיי־ליו אהבה שאינה יודעת גבולות. מפונדקי־הדרכים, שאולצרו במלח־כת יום־הכיפורים, הם אחד ה־ביטויים לאהבה זו.

גם במת שבתת בכנן, כהן חלק כדור זה, הכינו מאות ואל־פי „פסטילות״ עציבות, ריתוחות וחבות, ואחת להוק החיילים. „פס־טילות״ אלה — הנקראות ביידיש חרעמזלאך ובעברית לביבות — עשויות מתפוחי־אדמה.

נראה שלא כל לביבה היא „פסטילה״ ולא כל „פסטילה״ לבי־בה. ה„פסטילות״ של נשי שבתת־כנען נתפרסמו בין כל החיילים בגולן ובגליל, והמוניטין יצאו להן ב„הליכוביב״ ביוחד בביבה. חיילים וקצינים מכל הדרגות התחילו ל־הגיע ל„פונדק הרצון הטוב״ ו־משאלה אחת בפיהם: תנו „פס־טילה״. מהשעה 6 בבוקר עד ה־שעה הקטנות של הלילה הלך ו־גבר הביקוש אחרי „פסטילות״ אלה ונשי שבתת־כנען היו מאור־שרות כאשר ראו את החיילים בולעים כפטר ידיהן בת־אבון. א־לה האלה נהגו, והודעת ה„פס־טילות״ האגשאה על כפתי־ההב־נדבות וההתלהבות ההדדית.

כיצד קרה הדבר? עם פרוץ ה־קרבות יצאו כיד חיים וקנין ובהו בה ה־19, הקמת „פונדק הרצון ה־טוב״ במבואותיה של שבתת־כנ־ען. יחד עם הצבנים מהעבודה ומשיכוני הוילות שבעבר לכביש, ציידו את הפונדק בכל טוב — מהדביקיים, מגוגה, משקאות, פי־גריות, אספקה קטנה, דגים בשי־בים ובבושלים ושהיה. גוגה אביבייל, בת 44, אם לשלושה בנים והמי בנות, ואביבה קודר־יאס, בת 37 ואם לשלושה בנים ו־בת בנות, עבד „בכיוך״ והביאו „פסטילות״. היום נעשו ה„פסטי־לות״ ל„שלאגר״ ומיצרך מבוקש, ועשת עקרות־הבית עשו „קואו־פרטיב״ ועבדו כל יום מהדיחה השמש בהכנת ה„פסטילות״.

שלושת בניה של גוטה אבוטר בול משרתים בצבא, ובעלה עובד

במע״ץ. ילדיה של אביבה קודר־יאס הן בגיל מבנה והצי עד שמונה עשרה ובעלה פועל ב„סול בונה״. שתי שכנות אלה הת־ארגנו, קמו יחד כל יום מוקדם מאד בבוקר, קילפו תפוחי־אדמה וטיגנו מאות „פסטילות״ ריחניות. הן התחילו בעבודתן לפני כן להכינו את הילדים לה־ליכה לבית־הספר.

„הקליינביב״ שלהן, החיילים, היו אסירי תודה על המפגן הזה, ולא אחד אמר בקול רם: „כגיעה נשיקה לכי שפשפה לבי־בות אלה״, וציין הנשים קרבנו־ב־אחת. הן דחו הנבת הכבולים־הג בשביל המשפחות, כדי שלא יחסרו ה„פסטילות״ להחיילים.

הפונדק פעל במסגרת הוועד למען החייל רשמו הלך לפניו. ל־יד שתי נשים אלה בלטה אשת שלישית, רינה מרקוביץ, בת 64, ואם לשני בנים, היא הקדישה כל כוחה לבישול ולנקיון בפונדק. ה־מיפלא ביותר אצל כל שלוש ה־נשים הוא — ההדר והנקיון ה־מיפנים שהיו אז בבהיתן.

והתנאי לאמר אב לא נבין, ש־„פונדק הרצון הטוב״ גרם גם ל־נפילת המחיצות בין ותיקי־הוו־לות בכנען לבין תושבי שיכוני־כנען. נצלבו הפערים. והכל הב־או מכל טוב, לבד מהגבינים ש־סיפק הוועד למען החייל.

אמר חיים גורן, איש מילואים, מקרית מוצקין: „כל זמן שיש לנו שורף כזה אנו מצוידים בהוה ו־שואבים מכבו כוח לאמץ למען הנצחון. לבכן עם כזה הכל כדאי״. ויקוף ברלולו, איש־מילואים מבה־תנן, הוסיף: „אנחנו מוצאים תמיד את הפונדק הזה פתוח בשעות ה־קטנות של הלילה וגם קפה, כיק, פסטילה, סיגריות, פירות, במב־לים וגם קוקוס והגיב. כל ה־כמד לאנשים, והוב לבניא ביקור פינה הבה כזאת״.

הנין שבאל בראור מבת־ים, אמר בהדיך רחב: „מקבלים אי־תנו כאן יפה כאד. האוכל שאנו מקבלים הוא ברוכה של ארבעה כוכבים. אמנם לא הסר לנו אוכל ויש לנו מזון מנה־קרב. אבל אנו מכוונים את הנכינה למקום הזה ולא עוסהים עליו, משום שהוא מצוין והאוכל הבי״.

ספר לילד

אנדה עמיר ונחום גוטמן

מאת מאיר בראלי

בה שעשתה המלחמה לאריה בבן עשונה אנדה עמיר, ובן בה לפני המלחמה, לנחום גוטמן. שני הם זכוו שעתי פעולה שגם לאחר שנים, רבים זוכרים את אשר הם יצרו בהם. אריה גבון הור לרשום רישומים ב„דבר״ — בקוים כן הקוים ולצייר קריקטורות ואילו „אני עד כאושרי״ של אנדה עמיר־פינקרפלד (בהוצאת מסדה) הביא את נחום גוטמן לשוב ולעטר ספר ילדים, בקו הגוטמני המוכר לטוב.

יש דור הורים (ובימינו כבר גם דור של סבים) שגמגם בילדו הן בשיריה של אנדה (היא היתה הבית מוכרת יותר בכבה הפרטי). אלה הם, לרוב, שירים אפטר־ביים, שירי השמש הזוהרת, שי־רים של טוב לב.

הלק מהוראיה של אנדה עמיר־פינקרפלד זיוהה (לאחר שגדלו ד־בגרו) את כתיבתה לילדים עם כפיזו נאיבית למבוגרים. מי ש־מסוגל להיות בקרבו את שהגיע כילד בן 8, או בן 9, כשקרא או שר את „אורוות, קחני לכמי ברום״ יעבדוק ליתת שהעובי שיש למהום גוטמן אל שירה, יהם ש־הפקיע אותו מהולמתו שלא לעטר ציר ספרים ולהצבייר רק ליגירה־מנה.

האיורים של נחום גוטמן לקוד־ריב קשר הדוק לשפכם שבשבפור, בכל זאת מיוחד בהולם כה ש־מבאנו בעבוד 21, כהציור עולה על הבקסט או הטקסט עולה על הציור. בכל מקום הדבר כפריע גם לציור וגם לטקסט. איני יודע כה „בא את המעצב הגראפי של הספר לפ־יטה זאת — אם קולי שלא הת־גבר עליו או חוסר הבנה שהנוחות של הילד הקורא השובה כמעט כמו היופי הגראפי של הספר.

חוסר הבנה של מעצבי כפרים (ביחוד ספרי ילדים) לצד הפונק־ציונלי שבעיצוב. כפר הוא מכה בללית אכזלי.

מלווה רכוש מלווה מלחמה מרצון מצפון

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 552/73

בענין: עזבון המנוח ד״ר יוסף לרון, ז״ל, מירושלים שנפטר ב־יום 22.11.1972.

המבקשת: ד״ר רוזה לרון, מרח׳ רמבין 13, ירושלים.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית־המש בקשה ליתן צו המכריז על יורשות המנוח הנ״ל.

כל אדם הכוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ״ל ורוצה להתנגד לבקשה, יגיש התנגדות להכרזה תוך ארבעה־עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

ירושלים, 11 לחודש נובמבר 1973

יהודה וייס, שופט

בבית המשפט המחוזי בירושלים

תיק עזבונות 561/73

בענין: עזבון המנוחה נחמה ברזילי ז״ל ת. ז. 183622 שנפטרה בירושלים ביום 13.10.1973

המבקש: אליהו מקובר מרח׳ הנשיא 74, חיפה.

הזמנה

להוי ידוע, כי הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו המכריז על ירושת עזבון המנוחה הנ״ל. כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון הנ״ל, יגיש התנג־דות להכרזה תוך ארבעה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

יהודה וייס, שופט

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב

תיק עזבונות מס׳ 4368/73

בענין: עזבון המנוחה דנציג אי־זבלה לבית עטין כס׳ ת. ז. 4356800 שנפטרה ביום 10 לחודש מרץ 1973.

ובענין: המבקשת הם מגדלנה צ״י ב״כ עו״ד ב. כהן־קוסטין, רח׳ יהודה הלוי 47, תל־אביב.

להוי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט למתן צו ירושה בקשר לרכוש המנוחה דנציג אי־זבלה ז״ל.

הריני מזמין בזה כל אדם להתי־יצב בבית המשפט המחוזי תוך חמשה עשר יום מיום פרסום ההז־מנה הזו וליתן טעם, אם יש טעם כלשהו, מדוע לא יתן צו ירושה על רכושה של המנוחה הנ״ל. שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד זהר, שופט

רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב

תיק עזבונות מס׳ 3868/73

בענין: עזבון המנוח שלמה ברי־תום ז״ל מרמת־גן, רח׳ רבין 8, שכון המזרחי, שנפטר ביום 23.4.73 ת. ז. מס׳ 0051420־

ובענין: המבקשת ברכה בר־חום, ע״י ב״כ עו״ד ב. כהן־קוס־טין, רח׳ יהודה הלוי 47, תל־אביב.

להוי ידוע כי הוגשה בקשה לבית המשפט ליתן צו ירושה בק־שר לרכוש המנוח שלמה ברחום ז״ל.

הריני מזמין בזה כל אדם להת־יצב בבית המשפט המחוזי תוך חמשה עשר יום מיום פרסום ההז־מנה הזו וליתן טעם, אם יש לו טעם כלשהו, מדוע לא יתן צו ירושה על רכושו של המנוח הנ״ל, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

(—) דוד זהר, שופט — רשם

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

יסודה בידי ברוניסלב הוברמן

שימו לב לשינויים בלוח הקונצרטים למנויים

חיפה אולם „ארמון״

קונצרט למנויים מס׳ 3

המנצח: פול פאראי

הסולן: אורי שוהם, חליל

סדרה 1, יום שלישי, 27.11.73

סדרה 2, יום רביעי, 28.11.73

סדרה 3, יום שלישי, 4.12.73

בתכנית:

פרוקופייב — הסימפוניה הקלסית

מוצארט — קונצ׳רטו בסול מאז׳ור לחליל ולתזמורת

סן־סאנס — סימפוניה מס׳ 3 (עם אורגן)

תל־אביב

קונצרט למנויים מס׳ 4, סדרה 2, נדחה ליום חמישי, 29.11.73

משרד החינוך והתרבות

למנהלי בתיה״ס היסודיים והעל־יסודיים וסגניהם

במחוז ירושלים

מוזמנים לכנס

בהשתתפות מר אלעד פלד, המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות.

היום, יום שלישי, כ״ה במרחשון תשל״ד, 20.11.73 בשעה 16.00, בבית־המדרש למורים ע״ש דוד ילין, בבית הכרם.

דרושים מחלקי עתונים

באיזור בת־ים

לשעות הבוקר המוקדמות מ־4.00 עד 6.00

בעלי קטנוע, סילון או אופניים

להלוקת עתונים לבתי המנויים

לפנות: להנהלה, חנות עתונים, בת־ים הרצל 42, טל. 869697 בשעות 8.00—13.00, 16.00—18.00

דבריו של אורי אבנרי בכנסת בדיון על הודעת ראש־הממשלה, 13.11.73

„זה לא יימחק לכם״!

„לי מותר לטעות, לך מותר לטעות. לאלה שישבו שם למעלה, באולימפוס, והסתאבו בכסאותיהם — להם אסור! זה לא יימחק להם!״

את הדברים האלה אמר לנו חנן אלון, צנחן לוחם, בן 23, ברמת־הגולן. הוא ביקש מאיתנו לפרסמם. מסביבו עמדו חבריו, גדולי הלוחמים, שיצאו זה עתה מגנון הקרב, ונענעו בראשיהם.

„לי מותר לטעות. לאלה שישבו שם למעלה באולימפוס, והשתאבו בכסאותיהם — להם אסור״.

(כאן קמה גולדה מאיר באמצע הנאום ויצאה מן האולם אל המיזנון, המשיכה להקשיב שם.)

והנה היום, מסביב לשולחן הממשלה, ישבו כולם. גולדה מאיר. משה דיין. ישראל גלילי. כאילו לא קרה דבר. כאילו לא היו המחדלים הנוראים. כאילו לא שילם העם כולו את מחירם.

איך? איך אתם מעזים בכלל לשבת כאן, כממשלה, כנושאים באחריות?

עוד לא קרה בתולדות העמים הדמוקרטיים שממשלה תשגה משגה כה נורא, ולא התפטר למחרת היום. עוד לא קרה ששר יהיה אחראי מבחינה פורמלית ומעשית לאסון כה גדול, כמו שר־הביטחון משה דיין ביום־הכיפורים, וממשיך לשבת על כסאו ליד השולחן הזה.

אחרי כל המחדלים הנוראים, זהו עוד מחדל נורא.

צה״ל זקוק להנהגה חדשה. המדינה כולה זקוקה להנהגה חדשה. ואתם יושבים כאן, על כסאותיכם, באולימפוס, כאילו לא קרה דבר. ואתם מתהבאים אחרי דיבורים על חקירות חשאיות, במוסדות חשאיים, שיבואו מימצאים חשאיים, ועליהם הדיון בחשאי ועדת־החוץ־והבטחון.

אתם צחקתם והעם בוכה!

ועדת־החוץ־והביטחון! חבר־הוועדה, מנחם בגין, עמד כאן ושפך אש וגפרית. לא אמרו לוועדה שיש ריכוז מצרי וסורי. לא אמרו לה שמישהו החליט להעלים מהם, ולא לגייס את המילו־אים, ולא לקרב את הטנקים.

חבר־הכנסת בגין, אתה ישבת בוועדה זו במשך הרבה שנים. אתה ידעת שהיא בדיחה, ושמתייחסים אליה כאל בדיחה. אתה ידעת שמגלימים ממנה כל מידע חשוב, ואתה נשארת בה, ואישרת את מעשיה. הכסוב את משה דיין לאליל, שאסור לראות בו רבב. הפכתם את צה״ל כפרה קדושה, שאסור לבדוק את הנעשה בה.

האם אתם אינכם אחראים לאסון, יחד עם דיין? יחד עם גולדה?

אני שואל אותך, כחבר בית־הנבחרים, מעל הדוכן הזה. אני מזמין אותך להשיב — לא לי, אלא לעם כולו.

30 יום לפני יום־הכיפורים הנורא, עמדתי על דוכן זה והעליתי הצעה לסדר־היום בקשר עם סילוקו של אריק שרון מצה״ל. הצבעתי על לקויים בסיסיים שקנו להם אחיזה בצה״ל, על הדירה בה המיפלגתיות לדרגים העליונים, על שיטה בלתי אחראית לקבלת החלטות גורליות. הבעתי להקים מייד מועצה עליונה לביטחון לאומי, ולמנות מקור מטעם הכנסת על מערכת הביטחון.

שר־הביטחון, משה דיין, קם והשיב במשפט אחד, משפט שהיה בדיחה הפלה. מין מישפט שובב שכזה, חמוד שכזה, של טרד־השעשועים של הכנסת הזאת. ואתם ישבתם כאן, התגלגל־תם מצחוק, נהניתם מהגיבור שלכם.

הצבעתם פה אחד, המערך והליכוד גם יחד, להסיר את הנושא מסדר־היום. הצבעתם וצחקתם. היום הצחוק הזה חוזר אליכם מהקירות האלה, כאשר העם כולו בוכה.

אל העין לבנין שאיננו שותפים לאחריות לאסון!

מנחם בגין: אתה הקרא את הגליונות של „העולם הזה״ בשנים האחרונות, ותבדוק האם לא הרעת דמוראליזציה בקרב הנוער, ואז תדבר על השמי, עשות זאת שבוע אחרי שבוע.

אורי אבנרי: אני דוחה זאת בכל תוקף. ההתרעה בפני המלחמה הזאת והורעו והזהרנו. הלוואי והאזהרות שלנו היו מהבדות!

„הסתלקו מן הבמה״!

אבל חבר־הכנסת בגין עמד כאן היום, תף מכל פשע ונקי מכל רבב של אחריות, וזרק להלל את השאלה הפאתטית:

„מדוע לא גייסתם את המילואים? מדוע לא קירבתם את הטנקים?״

אני אענה לך במקומם, חבר־הכנסת בגין.

לא גייסו את המילואים, כאשר הפאסות של הטנקים והתותחים התקבלו כבל בהצהות הליכוד, מפני שידעו שהערבים אינם מציגים כ״ש הערבים אינם מסוגלים לפתוח במלחמה. טובע עננע את הערבים תוך כמה שעות. אם ימו לצלות את התעלה מול קו בר־לב הבלתי־חדיר. שבור להם את העצמות, נכה אותם שוק על ירך. הנה תמיד. התהשאות, השחצנות, שמשה דיין היה סמלה ושאתם כולכם סמדתם להם, הם היו בעוכרינו.

לא גייסו את המילואים מפני שהיה לנו שר־ביטחון כזה,

שאינו מסוגל לטעות, שכל הערכותיו נכונות, שאינו זקוק לשום פיקוח, ושאסור למתוח עליו שום ביקורת.

ובעיקר: לא גייסו את המילואים מפני שהיו לנו גבולות ביטחון אידיאליים, וגבולות־ביטחון שירתיעו כל אויב אוטומטית, עומק אסטרטגי המאפשר לנו שלא לגייס את המילואים, ביצורים שבאו במקום החיילים.

אלה הן התשובות היסודיות, החורגות מן התחום הצר של נוהל צבאי. כי האסון הנורא, שאנו קוראים לו „מחדלי ביטחון״, הוא הרבה יותר מזה — מחדל בסיסי של המערך המדיני, מחדל הסובב את הגולל על כל התפיסות, הסיסמאות, והמגמות המדיניות של שש שנים ורבע.

מתי צמחו התורות האלה? מי אחראי להן?

הן נולדו בימי ממשלת הליכוד הלאומי, זיכרונה לא לברכה. אשר בימיה הוחמצה ההזדמנות ההיסטורית להשיג שלום של אמת, למחרת נצחוננו המזהיר של ששת הימים, בשעה שהיינו בשיא כוחנו, כאשר צבאנו נהנה מיוקרה שאין שניה לה, כאשר דעת־הקהל בעולם כולו היתה עימנו, כאשר כלכלתנו פרחה וכל האופציות היו פתוחות.

החמצתם הזדמנות היסטורית זו, והלכתם שולל אחרי מיקסם־שווא של שטחים, של ארץ־ישראל שלמה, של מלכות ישראל חדשה. והאשמה הנוראה הזאת רובצת על הליכוד עימו לא פחות מאשר על הנהגת המערך.

היום עומדת הנהגת המערך כבלי ריק. במשך שנים סתמתם את פי שוחרי־השלום במיפלגת העבודה ובמפ״ם. הובלתם אותם באזיקים, כשבויים אחרי מירכבת המגמה, כבולים בכבלי מישמע גלילי.

האם אתם מסוגלים היום ליצור מדיניות היסטורית חדשה, מדיניות של שלום? האם אתם האנשים שיהיו מסוגלים לפלס נתיבות חדשים, להוליך שוחרי־עולם בעמים הערביים, וגם בעמנו שלנו?

אתם עייפים. כל מה שאמרתם, התרסק בשעה הראשונה של הפתעת המלחמה. והנה אתם עומדים ואומרים שוב את אותו הדבר, כמו תקליט שבור. מסביבכם שממה, ריקה מרעיונות, ריקה מאידיאלים.

גם משום כך, ואולי בעיקר משום כך, עליכם להסתלק מן הבמה. המחר לשוחרי־השלום במיפלגות שלכם למצוא הנהגה חדשה, רעננה יותר, שתאמין בשלום ושתהיה מסוגלת למצוא למען, בעזרת כל שוחרי־השלום.

שלום — זאת חובה!

חנן אלון, הצנחן שאת דבריו הבאתי בראש נאום זה, אחד מבושי החרמון, יצא מן ההופת ואמר:

„שלום? זאת לא שאלה של רצון. זאת חובה. עוד לא נשאר בלוחם אחד שירצה בחידוש הקרבות.

„אני רוצה בשלום. אני לא רוצה להילחם שוב. לא אני, ולא אחר. אבל אני לא מאמין ביכולת המנהיגים לעשות זאת. זה גדול מהם.״

הלוחמים מתייצבים נגד המלחמה.

הלוואי ואפשר היה במדינה דמוקרטית לערוך במצב בחירות בין סוג אחד של אזרחים: כל אלה אשר במשך 17 ימים אלה עמדו באש. הלוואי וזה היה אפשרי.

חיותם נהמים מהתחזאות!

החיילים האלה יחזרו הביתה, הם ידברו עם אבא ועם אמא, עם האשה, עם האח ועם האחות, ויגידו דבר אחד: „קודם כל, שלום!״

מוגש ע״י מרי (העולם הזה כח חדש)

רח׳ בר־כוכבא 21, טלפון 263288/9, תל־אביב

(מודעה)

24 שעות · 24 שעות · 24 שעות · 24 שעות

מבחר

בלאט־מושבת של „מציאות אל־מציאותית". הזן של חרדה החודרת בן־ שהקישוטים הרבים שלו מקרים לא מעט את אפקט ההלם.

* „התפשטות" (פאר) — החברה האמריקאית המתוסבכת „מכשף ציפורי" — מבטו של הבמאי הצ'כי מילוש פורמאן, שהוא בכל זאת — אורח בממלכה זרה ומוזרה. סרט אנושי מאוד, סארקאסטי ומבולבל גם יחד, משעשע עד דמעות — ויחד עם זאת, לא תשדה חברתית, אלא קורנו אישי.

תל־אביב:

* „שתק אותה, סבי" (תמלה) — קומדיה כמעט אבסורדית, אישית, בעלת משקע אישי כבד, על אדם שסבל מתסביכים, בומלך במיתה לאוהדי הקולנוע — ופחות לאוהדי תולדות הקולנוע. דומני שגם המופים האינטלקטואלים האמריקאים לא יתאכזבו.

* „נשיא על הכוונת" (אלנבי) — סרט זריז, כמוד, כמיש המשד־נפץ בתוך במודה לארגילה. הד כתצלום כמעט לגמרי בתוקף וכד הפוסס של מניפי נסיון לרצח פרליטי במוכבר על רב־מסר של פרדריק פורסייט על קשר לרצוח את דה־גול היה לסרט רב־מכר מצויין של ביקור בלתי־מחייב.

* „עד שהגט יפריד ביניהם" (ליבורי) — קומדיית מנהגים פשטנית הארוכה למדי של הבמאי האיטלקי פייטרו ג'רמי. השולח הוציאו הפעם לא רק למוסר הנישואין האיטלקי אלא גם אל המוסר החדש באיטליה של הגירושין, עם דאסטין הופמן.

* „מה תאמר לגברת עירונית" (מוגרבי) — מה באמת לומר לגברת עירומה שצצה ועולה ממקומות בלתי אפשריים כמו מעליות בבנייני משרדים או תאי טלפון ציבוריים ברחוב. זוהי כנראה בדיה המפסיקה את אלן פאנט המפיק הגבוה של סדרת הטלוויזיה האמריקאית „קאנדיד קאמרה". מה אומרים הגברים לנשים עירומות ומה הנשים לגברים עירומים. כבלות המצלמות הנסתרות של פאנט. משעשע אך לא כפלה ולא מורה.

חיפה:

* „המקצוענים" (אורה) — סרטו הזה, הבדוק, הפשוט ביותר של ריצ'ארד ברוקס על פעולה בלתי אפשרית הדו־פרטויות צבועה בממלכה המערב הפרוע. ברוקס מוכיח כי המרכיבים היסודיים של העלילה המתח ללא השלכות פסיכולוגיות מכוכבות בביצוע מהיר, הם „ההורה" המית.

* „הגנב שבא לסעוד" (רון) — סרט בידור נקי ובלתי מחייב, המתבסס עם סאטירה חברתית, הדראמה של בגה ומלודרמה של אהבה בבלי להיות מצטיין, אך נשאר בתחום הטעם הטוב והמתח הנאה. יש בו כמה רגעים נחמדים (בייחוד משחק השח) והופעה משכנעת של ריאן אוניל, וורן אוטס ואוסטין מנלסון.

* „הסכוכיות שלי" (אורלי) — ז'אק טאטי בבית, בדרכו המיוחדת, את החשתו לגבי המהירות והלהוצאת והרצח המהודר של החברה המהודרת. סרט־אווירה מסטע וכחוק, אך זוהי בסופו של דבר חבורה. אלה טאטי אינו מביקר... כאן הפגם — הבדיחה היא אידיאליסטית מאוד, מה עוד שהגיבור נטול כל תבונה המתקבלת על הדעת.

* „ילד פרא" (בית רוטשילד) — דוקומנט במחזה, עשיר ומרתק, של נסיון היסטורי חד־פעמי, נסיונו של רופא צרפתי בסוף המאה ה־18 לשקם ילד שגדל כמו שוק בג'ונגל. קצת יבש, קצת מגמתי — אך טריפו, כבמאי ושחקן גם יחד — יודע לומר את מה שיש לו לומר.

* „גברים במלכודת" (שפים) — אחד הסרטים הגדולים של העשור האחרון. ג'ון בורמאן מציג בכשרון מסע שהופך בהדרגה לסיוט אימים — הן במישור המציאותי והן במישור המטאפיסי, פילוסופי. זה ניתוח נוקב ואכזרי של אופי האדם הנתון בלחץ — כידיד, כאורח, ולבסוף — כחבר „באורה".

תיאטרון ובידור

* „אנשים קשים" היפה (בימה 2 תיאטרון חיפה) — „בין קומדיה" מצחיקה, חכמה ונוגעת ללב של יוסף בר־יוסף. כהווה מעלה בעל נשמה יהודית, מבוים בנקיון ומשוחק להפליא על־ידי רות סגל, אבנר מסקין, אילן תורן ואיזי הרשקוביץ'.

המבחר נכתב על־ידי מבקרי הקולנוע והתיאטרון הקבועים.

על דבר אחד העולם עומד

קולנוע

מאת זאב רב־נוף

„הבו נשים לסנטור"; בן־יהודה, תל־אביב)

לאנדו בודזאנקה הגבר האיטלקי החסון והמגרה, שנתגלה, כמה... לעולם רק אומלל בסמלי... בעקבות השר של הדיסקה (הזכר היה ב־... האיש מומן רק ...), בעשה בזמן ... „האיש האחרון" של ה־... (בשם של הסרט האחר ... התפותה. שחוקרן באותו קולי...) מהסוג החתונה. ואמנם סרט ... אחד של בודזאנקה הכיר הפגי. גם אם מ„היכתות" כבי־... השנות ... אך לא אבי... הן הורגים, וגם אם הוא צ־... מופיע פעם עם שפם ופעם בלי ... פעם מבושקף ופעם לא ... סקה, גם „הבו נשים לסנאי־... (איטליה—צרפת, נשם המפי־... „הוד בנלתי אהוב נשים", ... קודק כאמנת מתכונת צבי־... אלא שכאן יש נסיונות להר־... גם מסאוופיה פוליטית. ... אומר „סטירמה", כשום ש־...

בכופי של דבר נראות לי אהה בשתיים — או שהבמאי לוצ'יו פולצ'י בבימור הוא, פשוט, צבוע ומסתתר באחורי אמתלה „רצינית", או שהוא, פשוט, תמים אך עכמי שהוא טבוע בכל הרצינות שעסקה כאן בשתה, והתורם קורטוב של ביקורת חברתית. אם המקרה השני הוא הנכון, הרי אין מה להוסיף. הוא כצלה את עצמו, אבל אין הוא כשלה אחרים; אם המקרה הראשון הוא נכון, הרי הסרה לו בלי ספק הפוסיסטיקציה בעלת הצרצוף הכפול — כלומר גם בתחום המצחק של ההתנהגות גם בתחום הצגת הסקס — אם זו מטרתו האמיתית.

כיום הגיעה ממלכת הקולנוע ליפיאים כאלה בתחום זה (בכל מיגוון הסוגים, כדאבתים הגדולים של יוצרי פורנוגראפיה לסבה) שצריך להיות מקורי מאוד כדי להתחרות בהם. שכן פולצ'י נראה כאן פרימיטיבי דל, אם כי בלתי נעדר דמיון פלאסטי מעניין. לאו דוקא אירוטי בייחוד (המיטין הפלאסטי־פאסטלי שלו מזכיר, מצד אחד את פליני ומצד אחר את קארמלו באנה, שני בני ארצו שודאי הם חשובים ומקוריים. ואם לצונכם גם „סקסיים" יותר ממנו).

מתברר במהרה, כי הסרט אינו סאטירה פוליטית וגם לא פארסה. הוא אינו רק, אינו דראמאטי ואינו סארקאסטי ומרוכז כדי לזכות בהגדרה של סאטירה. הוא גם אינו פראי, הפקר ובלתי־מחייב, כדי להתהכבות פארסה. הוא היה יכול,

לאנדו בודזאנקה

כמובן בקונטקסט אחר, להיות או זה או זה.

הסיפור הוא על ראש ממשלת איטליה ג'יאקומו פוסים, הרך ל־מכרה תרמה של נשיא־המדינה. מתברר, כי פופיס הוא יצירי־כפיו של הקארדינאל המדמכת בארגוני די, המחיך אותו וגרם לו ההביכים ביאיים שנהפכו להלהה של צבורים. כאחד פרפים רואה צבה של אשה הוא אינו בגוגל ללהוט בעצמו הוא הופס אותה, גם אם הוא צריך לראש בסביבה זרה או במקום נקב פומבי. על רקע זה מתנהל המרדף ההיסטרי. הסרט אומר כי השהיות תצנה את הכל — אגב, רצה, שהוה, דצת. בסיפור זה אין לא הבין, לא עומק ולא המשכיות רצה, אין גם צורך להתייחס אליו ברצינות כלכה. די אם מישהו ייקלע לראותו ויוהפק בפירודים אחדים באותו כשרון פאסטלי של פולצ'י, בקולקציה צבועה, ועצים צדיקים, של צבורים פלוס בליונות אחרות; וכן כשהו בפרצופו הבולטי, הטבים המהמים כל־כך של בודזאנקה שאינו, אולי, שחקן גדול, אך בהחלט בהראי.

על כל פנים מתבובבים לדיק ליד פולצ'י כני שחקנים מצוינים — לייאונל סטנדר ופראנסיס בלאגא. קשה לקרוא לפני שבא לסרט זה מאוהליפם. לא עד כדי כך, אבל הוא בלי ספק מבזבז את זמנו.

קולנוע

תל־אביב

בשעות 4.30 — 7.15 — 9.30

אופיר — האקודה השחור
אסתר — הדרקון
אורדי — טאפס באפריקה
אלנבי — נשיא על הכוונת
בן־יהודה — הבו נשים לסנטור
גורדון — הבלונדיני עם הנעל השחורה
גת — פים ופילי
דקל — בצל ההוב השחור
דרייב אין — 7 — פרק בוהו
9.30 — הסירסור והתובבת
הוד — הבריחה
המרכז — כיצד ללכוד גבר
זמיר — אהבה ותשוקה
חן — הפרפר הפצוע
לימור — עד שהגט יפריד ביניהם
מוגרבי — מה תאמר לגברת עירונית
מתמיד — אגרוף השטן
מקסים — דקמרון מס' 2
מסודיון — מאמריקה באהבה
סינמה 1 — הגנגסטר
סינרמה — לוס אמיגוס
עדן — דמות וזזים
פאר — קליאופטרה בעצם
פריז — המפתח הוא המפתח
צפון — שלום לידיד
רמת־אביב — סיגאר והוולי
תכלת — שתוק אותה סב
תמר — אנשי הפלדה
תל־אביב — הקרב על כוכב הקופים

יפו

גגה — ביחד בסזרת הרוק
צליל — מלינדה

בת־ים

רמת־יוסף — הלוחמים בעצבים
בכתר 4.30—7.15—9.30

רמת־גן וגבעתיים

בשעות 7.15 — 9.30
אורדע — טאפס באפריקה
אואזיס — הטנגו האחרון בפריס 6.30—9
ארמון — שפת התרב
גל־אור — חלף עם הרוח
הדר — רוצח לעונת הקיץ
לילי — הרפתקה בפוסידון
רמה — דם ותפרה
רמת־גן — הגנב שבא לסעוד
שבים — שבעת המפלאים רוכבים

נתניה

אסתר — בצל קפה קטן 4.30 7 9
המסדיון — לילה על העיר 7—9
שרון — היו זמנים במערב 7 9.15
4.15 — 14 האמזונות

הרצליה

דגניה — זמן האל 7.30

כפר־סבא

חן — הבוקרים 8.15
הן — אצבעות הפלדה 8.30

הוד־השרון

בית הפועלים — הבית בצל העצים 8.00

הדרה

חוף — הארויות של צירציל 4—7—9.15

פתח־תקוה

הדר — בוני וקלייד
היכל — הרוצח
שלום — הבוגר האקדוחן

קרית שמונה

הרמון — גולד לאליכות
עביר — מעשיות קנטרבורי

חולון

ארמון — 7.15 — חלף עם הרוח
מגדל — האריה החורף 4 7.15 9.30

ירושלים

אדיסון — סנדקי הקארכה
אורגון — תפס את האהבה
אורנע — עין תחת עין
ארנון — מעשיות קנטרבורי
אור־גיל — דקמרון 69
הבירה — כלכודה למפקח
הן — הבית האדום
ירושלים — ההפוז המיכני
סמדר — ההפסכות
עדן — מלחמה ושלום
רון — בלש ושבו קולומבו

חיפה

אורדן — הלוחמים על גוף ערום
אורה — המקצוענים
אורלי — הסכוכיות שלי
אמפיתיאטרון — הדרקון
ארמון — הפרפר הפצוע
אורדן — אליבי לאשה
בית הנמיקד — ילד פרא 6.45—9
חן — ציד הבדשנים
עממי — זנבים מדהרגים
כירון — הרוצח המסורף
עצמון — עושה הצדות
פאר — הבודד
רון — הגנב שבא לסעוד
שלום, הר הכרמל — גברים במלכודת

טלוויזיה לימודית

18.15 יוצץ המוח ה' — מה הטוב; 8.40 החות החשמלי ו' — הכבוד בבקבול; 9.05 חשבון ד' — הפיכה הודית; 9.25 אנגלית ה'; 10.00 אנגלית ט'; 10.20 אנגלית ז'; 10.45 גני ילדים — גדול קטן; 11.05 גיאומטריה ט' — הקירה משולשים חופפים; 11.25 אנגלית ד'; 12.00 אנגלית ו'; 12.20 אנגלית ח'; 13.00 טכנולוגיה ט' — פלוזת סמכן; 13.20 אזרחות ז' — הזכות האזרח; 13.40 חברת הארץ — ארץ חיכה לעצורה; 16.00 מסיפורי עפת הנחל; 16.10 טיול בספרי אגדות; 16.15 אנגלית ט'; 16.30 סרט צבעיר אי לעולם לא.

טלוויזיה כללית

17.30 — חדשות עברית; 17.35 — מסדר שירות: ספורי צ'ר הר מובטים; דייר הדילמל — פרק ראשון; 18.30 — חדשות בערבית; 18.32 — פילקלור; 19.00 — לשכנתה; 19.30 — חדשות בערבית; 20.00 — הבנית הלקר מנטורית; 20.30 — מבט; 21.10 — מניקס; 22.00 — סוקר; 22.45 — ערב עם אריס טאן; פסוקר של יום החדשה.

שדורי ישראל

רשת א'

8.00 חדשות; 8.05 קונצרט בוקר; 11.00 עברית לעם ועיקר החדשות; 11.15 לילדים לתלמידי בתיים יסודיים לכיתות ד', ה'; 11.35 שיר ופזמון. חדשות. שיר ופזמון; 12.15 המשך השידורים לתלמידים — אנגלית למתחילים; 12.35 קונצרט צהרים. חדשות. קונצרט צהרים; 14.00 היהודה הטפירת צמונים; 14.10 לאם ד ילדר ולילדים המבוגרים; 14.35 בארץ הלמה; 15.00 חדשות ודגש של מוסיקלי; 16.00 הודעות ודגש של עברית; 16.05 ספר חדש ושיבור בתלבוד לתלמידי תיכון; 16.30 פרקי נגינה; 17.00 חדשות דצלילים מלוא חפנים; 18.00 חדשות ועל אנשים ומספרים; 18.25 עד כאה ועשרים; 18.55 להקלאי שידורת ידיעות יקמי; 19.00 חדשות והיום הזה; 19.25 קלאסי נקל; 19.50 פרקי היום בתנ"ך; 20.00 חדשות ותכניות ארץ ישראל; 20.15 לקראת קונצרט; 20.30 קונצרט התזמורת הסימפונית ירושלים; 21.00 חדשות ד־המשך הקונצרט; 23.00 חדשות + הלילה הזה התכנית בתחנה; 24.00 חדשות ודגש של שיר. ב־00.08 הפסקה; ב־2.00 עד 3.05 העבירה מרשת ב' שירים משלנו חדשות עד 8.05.

רשת ב'

8.00 חדשות ובוקר טוב + פריסת שלום ושמות ומושגים בכתובות; 9.00 חדשות ובוקר טוב; 10.00 חדשות וכאן בבית; 12.00 חדשות ובמקצב יותר; ב־12.30 תן חיוך; 13.00 חדשות ושירים משלנו; 14.00 חדשות + סקירת עתונים וכאן רבקה מיכאלי; 15.30 חדשות ומוכר ותביב + הדרך; 14.00 חדשות ודגש של עברית; 16.06 מהדורה עברית לעומנים לעכויים; 16.30 בתקוה; 17.00 חדשות ושאלה של טעם; 18.00 חדשות ושירים לאתבנו; 18.05 היום בספורט; 19.00 עברית לעם; 21.00 חדשות ו„שידור ישיר" (רגע טרינקר במקסיקו); 23.00 חדשות ו„עם חיילים"; 23.00 חדשות + הלילה הזה ופניני ג'ז; 24.00 חדשות ופזמונים לא נים; 01.00 חדשות ושירים משלנו עד 03.00 והפסקה עד 05.00; 05.00 חדשות ושירים משלנו; ב־5.55 „מה שומר"; 06.00 חדשות ושמן מוסיקלי; 6.59 רגע של עברית; 07.00 חדשות + הבוקר הזה + סקירת עתונים; 07.25 זמר זמר לך; 07.55 אור ירוק; 8.00 חדשות.

גלי צה"ל

6.00 — חדשות וצלילי בוקר + דיסים. 8.00 — הודעות ויומן גלי צה"ל. 8.20 דיש עם שיר. 9.00 — חדשות ודיש עם שיר. 10.00 — חדשות ודיש עם שיר. 11.00 — חדשות וזמרים דסעים + דיסים. 11.30 — בכל מקום. 12.00 — חדשות ויומן גלי צה"ל. 12.20 — המים ושפים. 13.00 — חדשות המים ושפים. 13.30 — דיוה בביטה עבי. 13.35 — המים לשפים. 13.55 — הודעות לחיילים. 14.00 חדשות ואחרי צהרים טוב + דיסים. 16.00 — חדשות הא לצליל החדשות ויומן גלי צה"ל. 17.40 — פנים לכולכם + דיסים. 18.00 — חדשות ותיבת נוח. 19.00 — חדשות והמזמן אליך. 20.00 — חדשות והמסד הרצון. 20.30 — כרצונכם. 21.00 — חדשות וכרצונכם. 22.00 — חדשות והלילה. 23.00 — חדשות הלילה. 24.00 — חדשות ויומן גלי צה"ל. 00.30 — פזמונים אל תוך הלילה + דיסים. 01.00 — חדשות הד כוכבית. 02.00 — חדשות ופזמונים אל תוך הלילה. 03.00 — חדשות ופזמונים אל תוך הלילה עד 06.00 בבוקר. חדשות כל שעה.

בתי־מרקחת

ירושלים

רבית אשכול, מרכז מסחרי רמת אשכול, טל. 280552; בלסם, רחוב צלאח א־דין.

תל־אביב

הנביאים, רחוב המלך ג'ורג' 72, טל. 286740.
הרמות, רחוב דיזנגוף 21, טל. 223488.
יאבי, רחוב יהודה הלוי 67, טל. 612474.

חיפה

כצקין, ק. כצקין, 712002

בת־ים

גני בתיים, בתיים, הנביאים 3 (קרוב לגמן דהר).

חולון

אונוא, סוקולוב 4 (מול בית בקר 19).

רמת־גן

גוגה, בגבעתיים, רח' ויצמן 17.

בני־ברק

שפירא, רבי עקיבא 80, בני־ברק.

פתח־תקוה

מיכאבי, הפין היים 6.

הרצליה, כפר שמריהו, רמת־השרון, רעננה, כפר־סבא, רמתיים

כפר שמריהו, כפר שמריהו, מרכז המסחרי.

דברים

הדילמה שבפני האלופים

חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה, כי על האלופים ידין, שרון ואייל להתפטר, נעוצה בחוק, אך עומדת בניגוד לשיפוט השכל הישר בימים קשים כאלה. אין חולקים על כך, שכל אחד מן האלופים האלה חיוני לצבא ולמאבק המדיני שאנו מנהלים. ואם כך — כלום יש כיום דבר העומד כנגד הצידות הזה? אם החוק פר־כד בניגוד לצרכים הצלויים של המדינה יש לכוף את החוק לצרכים ולא להיפך.

אפשר למצוא את הסייגים ההגיוניים שאלוף כצלית בצה"ל לא ינצל את הצלחותיו לרכישת קולות בבחירות. אפשר, למשל, לאסור על האלוף להשתתף במערכת הבחירות; אפשר „להקפיא" את פעילותו בכנסת לתקופה מסויימת אחרי גמר המלחמה וכל כיוצא באלה. אולם להעמיד את האיש לפני ברירה: לנטוש את ה„צבא" שהוא מצליח בו, כדי שיוכל להתמודד עם ה„שמא" שעומד לפניו (שהצלחתו בשטח הזה אינה מובטחת עדיין) פירוש הדבר לבזבז כשרונות שכל־כך דרושים לנו.

אם חוק הבחירות לכנסת קובע, כפי שאמר היועץ המשפטי, שאין התקנות לשעת חירום חלות עליו — מזו איפוא שעת חירום?

דומה, שזו דוגמה בולטת עד כמה קשה להגיע למסקנות ב„רעידת האדמה" שפקדה אותנו.

א. ל. אבנרי

זכות הבחירה לבני 18

בעת ההכרעה של המערך אי־כר בסוף השבוע שעבר את ההצעה לפעול להכללתם של בני ה־18 בפנקס הבוחרים לכנסת. היא תובא על ידי מכינה א. עופר, כהצעת חוק פרטית, כבר בימים הקרובים.

ההצעה באה כאקט חיפבשי בעקבות המלחמה, וגורסת כי כל מי שימלאו לו שמונה עשרה עד ה־31 בדצמבר השנה, הוא יום הבחירות, יקבל את זכות ההצבעה בבחירות הנערכות בו ביום. לצורך זה תקבע פרוצדורה מזורזת ביותר של תוספת לפנקס הבוחרים. משרד הפנים יפרסם את הרשימה של בעלי זכות הבחירה החדשים, תוך שבועיים מיום קבלת ההחלטה על כך בכנסת. היא תהיה „תוספת ד'" לפנקס הבוחרים והמי־עבר ישירות אל הקלפיות. המצביעים החדשים יקבלו גם „תעודת בוחר" לבתיהם.

קבלת ההצעה המיכתה להאק תאפשר לכ־15,000 צעירים, שרק כיגוסם בחיילים כבר, השתתפות בבחירות. וודאי שיוסר הספק לגבי הצבעתם של החיילים שהשתתפו בעפלה, או כבר חיילה, ביום פרוץ המלחמה.

דומה, שאין צורך לפרש את חשיבות ההצעה, לגופו של ענין. ההקבלה שתיווצר בין חובתם של הצעירים לשרת בצה"ל, ביום מלאת להם 18 שנה, ולבין הזכות האזרחית המרבנקת להם בו ביום, יש לה משמעות דימוקרטית־מוסרית.

אך מן הדין הוא שההצעה תשים קץ לתעמולה המתנהלת בנוסח „הצעירים שהפקירו את נפשם, הם בשוליל זכות ההצבעה" למען זה. כבחינה עובדתית אין שחר. ההצבעה התרגע כמירה כל ספק בוחה לכך. אותם גורמים שטענו, כי לחיילים שלחמו לא היתה זכות הבחירה, נמנעו בעקשנות מלבדוק את ההצעה הזאת בפנקס הבחירים, ולגלות כי אין בה אמת.

הצעת החוק תתרום בודאי גם להבראת האווירה, דבר שאנו זקוקים לו כל־כך דווקא בימים אלה.

נתן רענן

יום המהפכה ומלך העבדים

„אמור לי מי הם מבריך ואומר לך מי אתה", אפשר לומר לשליטים בעולם. בין המברכים את ממשלת ברה"מ ליום מהפכת אוקטובר היה השנה מלך סעודיה פייסל, שבארצו כריתת היד היא עדיין עונש מקובל והעבדות טרם בוטלה. ברכה מגוחכת הצמלים הסופודים פייסל ליום מהפכת אוקטובר הגדולה הוא אודות נהמת מירחות אצל אלה, הרואים את עצמם כיורשי לנין.

ארץ המהפכה מוסיפה לצעוד בינתיים קדימה, מן הסוציאליזם אל הקומוניזם, בקרוב יוכלו חוגי תעמלים לבלות זמנם במשחק קומוניסטי טיפוסי. המונה למשחק הגולף, ארמאנד האמר, נשיא חברת הנפט אוקסידנטל, הציע לליאוניד ברז'נייב להצטייד לברה"מ תשורה: את מגרש הגולף הראשון של ארץ הסובייטים. ההצעה נתקבלה בשמחה. סיסמת המחר: „כל שוחקי הגולף של העולם, התאחדו!"

ישראל נ.

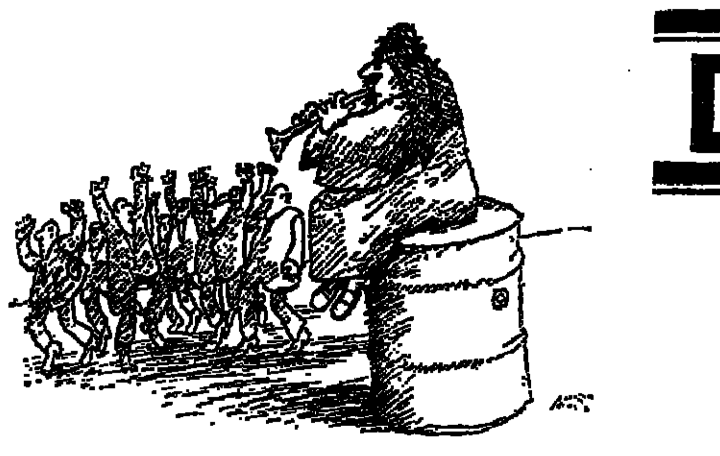

לפי מנגינות המזרח

(„די צייט")

גם האופוזיציה נזהרת

רבים סבורים בציבור הישראלי, שמפלגת הסוציאליסטית בבריטניה המפורבית בגלל יחס אדיש כלפי ישראל, ואילו אבירי האופוזיציה הקונסרבטיבית הם אבירי התמיכה הנלהבת במדינה היהודית. מי שחושב כך, כדאי לידע, מה קרה לאחרונה בוועידת הסוציאליסטים בברלין. ירגן וולראבה, ציר הבונדסטאג, ואחד הידידים המפוליים של ישראל, הצליח להעביר בקושי ואחרי ויכוחים מרים, החלטה, המגנה את „המלחמה שיזמו מצרים וסוריה בתמיכת ברה"מ".

הייתרץ לומר, ידיד סיעת הנוצרים־דמוקראטים בבית הנבחרים של ברלין, שהל יוסי הוד־ערבי כתבבו כבר ב„דבר", יצא בנאום ארוך נגד הצעת וולראבה. הוא הביע התנגדות ל„הדיות נקיפת המבטן", ועמד על האינטרסים הגרמניים בעניני נפט. הצעתו של לומר היתה ברורה מאוד: לקבוע ש„עוקבים בדאגה רבה אחרי ההתרחשות במזרח התיכון".

דבריו האופרטוניסטיים של לומר הכעיסו אחד הצירים שקרא לעברו: „אני שולל את תורתך בדבר יחסיות המוסר!" — אולם גם אם נתקבלה הצעת ההחלטה המקורית כלשונה, אין ספק, שרבים החוגים במפלגת האופוזיציה המצדדים בדעתו של לומר. אני משוכנע, שאילו שלטה מפלגה זו בבון, יחסה לישראל במאבקה הנוכחי לא היה שונה משל הממשלה הנוכחית.

ראובן עשור

מכתבים למערכת

הנפט מסלף עיני מנהיגי העולם

יושב אדם בפינתו, דואג על צנות כמו דגל איחולתם של מנהיגי הציבור „באורות". גדולות וקטנות. מתבונן לבב הולם בו פנטים אדירים: איכה נסתרה בינתם של מנהיגים וכליים, פרלמנטים וקבינטים?

הן בקע הנפט הוא העולם מלך לפני בוהגו מונדרים. בכוונה באיגוד משתוללים שליטים גבשרים ועריצים, שהצבים המהפכנים, אשר ירוצים כוס ההכשחתם דמיה. הם שולטים במרבית משאבי הנפט בצלה, שנקדתו הבפתוח ותותו לא במתום שלהם. הם מפיקים, מוסתים את ההפקה, מייצרים, כובשים, כבלים מחירים לפי קפריסה, מציקים „תוהם" לצדשי רצונם — ומהבים דלק מבייים בו תשה להנהיג לפי דעותיה, השקפותיה וביקורתיה.

ובבחנת השני — כל שאר ארמות העולם, בעלי כוחה הביטוזית הרבוהה, בשררים דימוקראטים, כלכלה משובחת בנוסדבה ומתוכבבה, חברה של אנשי העת, בדע ומחקר, הנון ותרצה בבוד האדם ועריכו. ובצד כל זה טובע הכבדי בנתן, גידולי טבע ומוצרי מסיקה, ויש בהם הדי לספק צורכי אדם בעולם כולו.

והנה בבוא המבחן הראשון הבה — בפני הנפט להגביע את השמנה הטבעי, להכביד על ברכיו ולהכתיב התנהגותו, וגבהיר תמהים ונבוכים באין אונים: מה יש כאן לעשות?

התשובה המתבקשת המובנת לכל בר בי רב היא: הקמת איגוד רחב הקף ומלוכד הכולל את כל המדינות העמים צורכי הנפט. הם המכבר חברי האמריקנה והדפים. איגוד כדוגה זה יהא בעל דבדם היחיד על מבדי הנפט הדהא. במשא ובמגע עם המפיקים יקבע המחיר המוסכם המיכבה לכל שנה, וכבאגד ללהי זה יקבל כל צרכן קולקטיבי, כל מדינה וכל עם. אם הנהיד לו ללא התחרות, ללא התכבכות וללא התרפסות בפני בעלי הנפט והתחנפים המפליגים הנהגם על כל אינה הצגה.

הן לדיראן שלום ה„תורים ה„תקפ"ך של הלוהה, שבתפסה בפגה של אזרית כבה דברים אנוכיים על ישראל, והיא הקצה ההוהרה בהלביד הנפט בקלקלתה. הברוד היא היהודית בפאריס וב„המהנק" עודות והחקלאה בבה לבל יהודה ללא „הסבארי" ה"ע בבה, ומדינה, שהיה פעם אימפריה — בריטה, בראשה בבורת השורון, האומה המורה, ובריטניה, שהיד מה לא בקצה בהתבודה בעולם — בתהוות לבבוא הן בשתי צבא מי יבלוד. בברית הים יקראו חרות באים — ואולי גם אבשי לב בוחרים — את פרשת החידה הבוזרית האת.

אם עולם התרבות הנאורה והמלובד יאחד ערב וייבצא דרך להתגבר על הבהשר הזבבי (הן יש בעלם עד בקורות בפס) יישאר הנפט בידי בעליו. אם לא ימכורוה, יוכלו לשתות אותו. אך לא יקבלו בתמורה השני מאה, לבוש, ואמונים לבניית ומיבנים, מכונות ומכשירים, תרופות, ידע טכנולוגי, השכלה, הדרכה במימישל ובהלכות חברה. הם ישקעו בנפש עד אשר יסתאבו ויביעו לדי המרה, שהתורם הוא חרב פיפיות. ועל ידי אמנה בינלאומית גלובאלית ייאסר חרם תכלית איסור ויימחק מהליכות עולם. וזה נפט יהיה אחד המוצרים המופקים והמשווקים. אין גם לורך אחרי פקדונותיהם בדולרים. אל יסמכו בהם. ואל יטילו אימת בבר. יתנאו אותם ויפקידו אותם ברוסיה הסובייטית או בגרוזיה — או בסין.

הדברים אינם מיקסם תעתועים, ואף חידוש גדול אין בהם. אלה דברים אלמנטאריים הנורשים הבינה מהשיגרה, אמת ללא כסות של צביעות, ידידות נאמנה לחבר יתר דגה להתמודד עם אנשי בלייעל.

א. שמיר

תיקון המחדלים – מלמעלה

למען ההיגיינה הציבורית כמדינה הסרעגה לתיקון מחדלים יש להתחיל בניקון ובטיהור בראש הפנבגון ולא לחפש מחדלים בתחתית, בשוליים. אם לאנשים העומדים בראש המדינה נשאר שמץ של יקר ואומץ לב ציבורי, יש קודם כל לטהר בתפקידיהם אה:

א) שר הבטחון משה דיין על הערכה מוטעית של המצב, ומסר מוכנות ותפיסה צבאית שלא תארה את אוקטובר 1973 ואשר נהמסה על לקחי מלחמת ששת הימים, לא על מלחמת ההתשה ובעיקר לא על התעצמות בשק חוילים (באויר וביבשה) הגעקו התבהרות כפי שבאו לידי ביטוי במלחמת יום־הכיפורים (או יותר נכון: „מלחמת ההתפכחות").

ב) שר החוץ אבא אבן על הכשלון החרוץ של מדיניות החוץ ברה (ומחוץ ובידודה המוחלט של ישראל.

ג) לשחרר משרות מפיל את האלוף אריאל שרון, אשר במקביל למלחמתו בערבים לא שלט ביצרו הפוליטי וניהל מלחמת־יהודים חסרה מוסר ודבת בוק. גדולתו של שרון כמצביא אינה מצדיקה בשום אופן להלכות ההדדים הבחירות שיהשר בנהל בחזית הטודת.

ורק לאחר מכן יש לתקן את שאר המחדלים, גדולים כקטנים.

תל־אביב יהאד תימורקין

אילו הייתי משה דיין

הודעתו בכנסת בעקבות דברי ראש הממשלה על מצבנו המדיני בראה הבקל לתאר בה בוד צפוי לגבי בזירה המדינית, ובמיוחד בחזית הגבים המלגתיות, בערב הבחירות לאחר מה שקרה במלחמת יום הכיפורים. נראה לי, שטוב היה אילו קם משה דיין בכנסת, בסוף הדיון, ואמר: רבותי חברי הכנסת מכל המפלגות, לאור המברים שעמדנו, הערב אני לוקח על עצמי כשר הבטחון את האחריות הבלאה על מה שקרה במלחמה כוה זאת, ובלי להיכנס לפרטים החלטתי להוציא מסקנות אישיות.

אילו נמסר בשה דיון הודעה כזו. אין לי ספק שהאווירה הכללית המעיקה על הציבור הרחב היתה משתנית והיתה מוציאה מידי בגין חבריו ב„ליכוד" את הקלף האחד דון שיש להם כדי לצאת למלחמה נגד המערך ערב הבחירות בימים קשים אלה. כן היה הדבר מקל על הממשלה לעמוד בלחצים הפוליטיים העומדים לפניה בימי תירום אלה וגם כבודו של שר הבטחון היה עולה מאוד בעיני אזרחי מדינת ישראל, בכל החוגים והסיעות, ובעיני העולם היהודי והלא־יהודי בעולם. שכן צל כחולי כלי הבה יום הכיפורים ידרוף אותנו עד אחרית הימים.

א. שרבינין
גבעתיים

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 4304/73, 4305/73

בענין: עזבון המנוחה שרה שטרן, ת. ז. 0401154, אשר נפטרה ביום 10.10.73 בפתח־תקוה.
ובענין: עזבון המנוח אלחנן שטרן ז"ל, ת. ז. 0404718, אשר נפטר ביום 19.2.73 ברמת־גן.
המבקשת: יהודית שטרן, ת. ז. 5326610 מרחוב ויצמן 14 גבעתיים, ע"י ב"כ עו"ד זאב ברעם, מרחוב שטרייכר לוין 5, ת"א.

הזמנה

להווי ידוע כי המבקשת הנ"ל הגישה בקשות לבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו למתן צו הכשרין על ירושת המנוחים שרה שטרן ז"ל, ואלחנן שטרן ז"ל.

הנני מזמין בזה כל אדם שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוחים הרוצה להתנגד למתן הצווים להגיש תוך 15 ימים מיום פרסום הזמנה זו כתב התנגדות למתן הצווים, שאם לא כן יתן בית המשפט את הצווים כאמור.

דוד דגן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

תיק עזבונות 4227/73

בענין: עזבון המנוח משה ישראלי ז"ל, ת. ז. 0421985.
המבקשת: לינדה ישראלי משרד ירושלים 151, יפו, ע"י ב"כ עוה"ד גסים א. זוהן ו/או אבי גביש, מרח' ירושלים 41, בת־ים.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה לבית־המשפט הזה בקשה ליתן צו הכשרין על ירושת המנוח משה ישראלי ז"ל, אשר נפטר ביום 18.10.73 ושמענו האחרון היה ברח' ירושלים 151, יפו.

הנני מזמין כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח והוא רוצה להתנגד להכרזה, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות להכרזה המבוקשת, שאם לא כן, יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד דגן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב—יפו

ת. ע. 4279/73

בענין: עזבון המנוח אברהם יצחק, ת. ז. 6884951, אשר נפטר ביום י"ז אלול תשל"ג (14.9.73);
המבקש: אברהם פני, ת. ז. 6884951, מרחוב יצחק שדה 12/4, אזור, ע"י ב"כ עוה"ד א. ליבוביץ, אשר מענו להמצאת כתבי בי־דין הוא: תל־אביב, רחוב בן יהודה 48א'.

הזמנה

להוי ידוע כי הוגשה לבית המשפט בקשה למתן צו הכשרין על ירושת המנוח אברהם יצחק ז"ל, והנני מזמין בזה כל אדם המוצא שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ"ל הרוצה להתנגד לבקשה, להגיש תוך חמשה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, התנגדות לבקשה, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד דגן, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

האופרה הישראלית
מנהלה מייסדת אדיס דה־פיליפ
עונת 1973—1974
לחיילי צה"ל הכניסה חפשית
לוח נובמבר
מלכת שבא
ת"א: 24.11 ב־8.30 בערב; 28.11 ב־6 בערב
פלדרמאוז
אופרטה מאת שטראוס
חיפה: 22.11 ב־7 בערב
הצגה מיוחדת: ירושלים בנייני האומה 5.00 בשעה 26.11
הספר מסביליה
ת"א: 1.12 ב־8.30 בערב
לידה בוונציה
אופרטה מאת י. שטראוס
כרטיסים: אלנבי 1 טל. 57227

תיאטרון ישראל
הערב 20.11
הבימה: שלום שלום
האין שלום: תל־אביב, האולם הגדול הערב ב־5.00
תיאטרון עירוני חיפה: אנשים קשים: חיפה
בשורות צבאי: תכנית בידור צה"ל, אי שם

קופת־חולים של ההסתדרות הכללית — מחוז תל־אביב — לוח התורנויות

א. תורנויות לילה

ימות ערב ערב, כולל שבת — בשעה 8 בערב עד 12 בלילה (פרט לגוש יוסף מ־8—11) במרפאות דלהלן:

מרפאת איחוד, התורנות הנורה באורח ובני, התברים מסניפי: אילון, יד אליהו, דבהקי, עממי בי, גימל שאול... לבגן רח' אחדם, רח' מואיה 13, טל' 101. הודש התורנות בחדש ב־...

מרפאת התקוה ב', רחוב ... טלפון 3112 — לחברים מסניפי: התקוה א' וב', נוקה, כפר שלום וחלק הקרוב ליד־אליהו.

מרפאת הדר יוסף, רחוב ... 10—12 טלפון 778095 בשעות 8.00 עד 11.00 בלילה לחברים מסניפים: הדר־יוסף, נוה שרת, צהלה, רמת־החייל, תל־ברוך וכן לחברים מהשכונות הקרובות לסביבה.

מרפאת נוה שאנן, רחוב המעלה 61, פינת לוינסקי טל' 33483 לחברים מסניפי: נוה־שאנן ושינבוון ופלוסקי.

מרפאת קסוביץ, רחוב קסוביץ 36, פינת יהודה המכבי טל' 444494 — לחברים מסניפי קסוביץ, יבלוביץ, רי תל־אביב. שייך בבנים החלק האבארי — לפי רצון החברים היכולים לפנות לקסוביץ או לתל־נורדוי — לפי בחירתם.

מרפאת תל־נורדוי, רחוב דב הוז 1 פינת מבולי 21. טלפון 24323 — לחברים מסניפי: תל־נורדוי, פלוריד, אחוד־עם, גלבין, המגל, רפופורט... לפי רצון החברים היכולים לפנות לתל־נורדוי או לקסוביץ לפי בחירתם.

מרפאה קריית שלום, רח' ... 12 טלפון 822715 לחברים מסניפי קרית־שלום וסביבה.

השבת: אחרי השעה 12.00 בלילה ועד שעה 7 בבוקר מתקיימת תורנות־לילה במד"א, ברחוב מואיה 13, טלפון 101. החברים מסניפי: מגדלבורג, בר־אור, אורליבבר, שבזי, יונה הנביא ומתשפודי — הזקוקים לרופא בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר יפנו למגן דוד אדום ברחוב מואיה 13, טל' 101.

ב. תורנויות ערב שבת

בימי שישי משעה 2 אחה"צ עד 8 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום, רחוב מואיה 13, טלפון 101.

1. בית מרקחת, במרפאת מגדלבורג — רח' אלנבי 75, טלפון 614467, בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
2. בית מרקחת, ברחוב זמנהוף 42, טלפון 289221 בין השעות 2.30 — 5.00 אחה"צ.
3. מעבדה, בזמנהוף — בין 4—5 אחה"צ.

ג. תורנויות שבת וחג

1. מתקיימות בין השעות 9.00—11.00 לפנה"צ במרפאות:

גלבוע	טל' 242870
התקוה א'	טל' 32579
ושינבוון	טל' 828180
הדר־יוסף	טל' 778095
יד־אליהו	טל' 34328
יונה הנביא	טל' 55979
כפר־שלם	טל' 31546
מגדלבורג	טל' 614467
נוה־שאנן	טל' 33483
קרית־שלום	טל' 822715
קסוביץ	טל' 444494
רמת־אביב	טל' 412294
רמת־החייל	טל' 771162
תל־נורדוי	טל' 243233

משעה 1.00 בצהריים עד 8.00 בערב מתקיימת תורנות במגן דוד אדום רח' מואיה 13 טלפון 101.

2. רופאים מקצועיים — לכל סניפי המחוז, במרפאת מגדלבורג, רחוב אלנבי 75, טלפון 614467.
א. רופאי א.א.ג. ורופא עיניים בין השעות 9.30—11.30 לפנה"צ.
ב. כירורג בין השעות 9.00—12.00 לפנה"צ.
3. תורנות מעבדה לכל סניפי המחוז, בזמנהוף, רחוב זמנהוף 34, טלפון 284242, בשעות 9—11 לפנה"צ, 4—5 אחרי הצהרים.

בית מרקחת מחוזי במרפאת מגדלבורג, רחוב אלנבי 75, בין השעות 9.30—12.00 לפנה"צ. 4.00—5.00 אחה"צ.

השלה: בית המרקחת במדברה רח' אלנבי, פתוח בימי א'—ה' משעה 8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה.

מרחב תכנון מקומי, יזרעאלים

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הצפון, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה יזרעאלים, הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „התכנית המפורטת מס' 401 — שכונת „רסקין" בגבול העמק שלב א'—ב' (תיקון תקנות)", ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית:
גוש 17439 (חלק);
גוש 17444 חלקות 7, 8, 11—14, 16—37, 39, 42, חלק מחלקות 2, 3, 6, 9, 15, 32, 38, 41.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית, וכן מהנדס ועדה מקומית, שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

כ' בתמוז תשל"ג (20 ביולי 1973).
י. קניה
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה — מחוז הצפון

המועצה המקומית לתכנון ובניה קריות

נמסרת בזה הודעה כי הוגשה בקשה לועדה המקומית להקמת בנין בן 9 קומות במקום 8 קומות מותרות על עמודים בחלקה 11, 18 בגוש 10426 ... בקרית מוצקין ...

כן הוגשה בקשה להקלה לגבי מספר הקומות ללא הגדלת אחוזי הבניה. המעוניין רשאי להגיש התנגדות למשרדי הועדה המקומית תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

ע. לוי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה קריות

ג׳ינס לוי׳ס פרטי בהחלט.

הצעקה האחרונה של האופנה -
ג׳ינס מקושט, בתוויות בד צבעוניות, חרוזים או טלאים [illegible].
בבוטיק לוי׳ס של "אתא" מבחר
עצום של תוויות משעשעות לקישוט הג׳ינס שלך.
כל טלאי, חרוז או תוית צבעונית
מוסיפים לוויתן״ן ל לוי׳ס והופכים אותו לפרטי.

מבחר דגמי לוי׳ס ב"אתא".

בעונה זו ניתן להשיג - בנוסף לג׳ינס הכחולים - מכנסי לוי׳ס
מקורדרוי ופינקורד מצמר ומכותנה סרוקה, בשלל צבעים אופנתיים.
כל הדגמים נאמנים לגיזרה ולתקן הקפדניים של לוי׳ס הבינלאומי.

הילדים אוהבים אותו.

נהדר להיות אתו שודד, קאובוי או כל גבור דמיוני אחר - בג׳ינס של לוי׳ס.
אפשר לעשות אתו הכל - ואפילו שאמא תבעס!
איזה כיף חיים בג׳ינס של לוי׳ס!
בבוטיק לוי׳ס של "אתא" - לוי׳ס לילדים ולילדות בכל הגילים.

מדוע קוראים להם "ג׳ינס"?

ההיכרות הראשונה שערכו מחפשי הזהב בקליפורניה עם
מכנסי ה לוי׳ס הזכירה להם את מראם של יורדי הים בגנואה.
בסלנג האמריקני שובשה המילה המקורית והפכה לשם הפופולרי
בעולם - ג׳ינס.
מוזר שהג׳ינס הכחול המזוהה כמוצר אמריקני מקורי מובהק -
שאל את שמו משפה אחרת.

איך לזהות לוי׳ס אמיתי?

סימן זיהוי מובהק הוא השלט
האדום עם השם לוי׳ס המופיע בכל מקום בו ניתן לרכוש מכנסי
לוי׳ס, כך גם ה"לשון" הקטנה התפורה בצד שמאל של הכיס
האחורי על כל זוג מכנסי לוי׳ס אמיתי.
סימן היכר נוסף - התפרים על הכיסים האחוריים (ראה תמונה).
בג׳ינס מקוריים של לוי׳ס התפרים בחוט כתום.
טלאי העור המפורסם שעליו מוטבעים שני סוסים המושכים
בזוג מכנסי לוי׳ס - צמוד לג׳ינס הכחולים בלבד.

כיצד להקנות לזוג לוי׳ס חדש את "המראה המשתפשף"?

ג׳ינס הוא הבגד היחידי בעולם
שאתה רוצה שיראה ישן אפילו כשהוא חדש.
עם ג׳ינס של לוי׳ס - אפשר!
השרה את הג׳ינס במים חמים. הוסף כמות גדולה של חומר מלבין,
ערבב היטב את החומר במים והוצא את הג׳ינס אחרי חצי שעה
של ספיגה. כבס במכונה כדי להפטר מריח החומר המלבין.
לאחר הייבוש יתחילו הג׳ינס שלך להראות דהויים ומשופשפים.
במשך הזמן ישתפשפו עוד יותר.

לוי׳ס עם כל דבר - לאשה ולגבר.

כל מה שיש לך בארון מתאים לג׳ינס.
חולצת קאובוי משובצת - הולך!
גופית טריקו צבעונית - הולך!
סוודר גולף חורפי - הולך!
במגפיים, בסנדלים, בקבקבים או בלעדיהם;
עם חגורה רחבה ומקושטת או
כתפיות צבעוניות - הכל בא בחשבון כשהמדובר בג׳ינס של לוי׳ס

זהו לוי׳ס - הג׳ינס האמיתי

Levi's

ג׳ינס כלשי® להשיג בחנויות "אתא".